

Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia 2009-2013

Tellija: MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond
Koostaja: Gravitas Consult OÜ

Valmas, 2009

SISUKORD:

1. Sissejuhatus.....	4
1.1 Strateegia lühikokkuvõte	5
2. Üldosa	8
2.1 Strateegia ettevalmistusetapi kokkuvõte ja tehtud uuringute loetelu.....	8
2.2 Seosed piirkonna kohta koostatud teiste arengukavade ja strateegiatega	12
2.3 Võrtsjärve kalanduspiirkonna lühiülevaade.....	15
3. Hetkeolukorra analüüs	16
3.1 Piirkonna kalandusvaldkonna hetkeolukorra analüüsi kokkuvõte.....	16
3.2 SWOT-analüüs.....	20
3.2.1 Kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine	20
3.2.2 Kalandustoodete töötlemine ja otseturustamine	22
3.2.3 Kalandusega seotud turismi arendamine ja rannaküla taaselustamine	24
3.2.4 Tegevuste mitmekesistamine	26
3.2.5 Koolitustegevused.....	28
3.2.6 Randumiskohtade setetest puhastamine.....	29
3.2.7 Angerjamajandus	30
4. Arengu visioon ja eesmärgid	32
4.1 Võrtsjärve kalanduspiirkonna VISIOON aastaks 2013	32
4.2 Võrtsjärve kalanduspiirkonna eesmärgid aastani 2013.....	32
5. Strateegia tegevussuunad	35
5.1 Strateegia raames elluviidavate tegevussuundade rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus	35
5.1.1 Kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine - tegevussuuna rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus.....	35
5.1.2 Kala või vesiviljelustoodete töötlemine ja otseturustamine - tegevussuuna rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus.....	38
5.1.3 Kalandusega seotud turismi arendamine ja rannaküla taaselustamine - tegevussuuna rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus	40
5.1.4 Tegevuste mitmekesistamine - tegevussuuna rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus.....	42
5.1.5 Koolitustegevus - tegevussuuna rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus. 43	
5.1.6 Angerjamajandus - tegevussuuna rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus44	
5.1.7 Randumiskohtade setetest puhastamine - tegevussuuna rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus	45
5.2. Strateegia raames elluviidavate tegevussuundade omavahelised seosed.....	46
5.3 Projektitoetuste taotluste hindamine, projektikonkursid, projektide paremusjärjestuse moodustamise kord	48
5.4. Hindamiskriteeriumid iga valitud tegevussuuna kohta.....	52
5.4.1 Kala- või vesiviljelustoodete töötlemine ja otseturustamine	52
5.4.2 Kalandusega seotud turismi arendamine ja rannaküla taaselustamine	54
5.4.3 Tegevuste mitmekesistamine	57
5.4.4 Koolitustegevused.....	59
6. Finantsplaan	61

6.1	Strateegia tegevussuunad aastani 2013 (toetussumma protsentuaalne jaotus) ...	63
7.	Lisad.....	64
7.1	Strateegia koostamises, täiendamises, aruandluses jne osalenud isikud ja asutused.....	64
7.2	Strateegia kinnitamise protokoll koopia	65
7.3	Lisamaterjal.....	66
7.3.1	Võrtsjärve kalanduspiirkonna kaart	66
7.3.2	– Võrtsjärve kalanduspiirkonnaga seotud strateegiate ülevaade	67
1.	Võrtsjärve piirkonna turismistrateegia 2015.....	67
2.	Võrtsjärve piirkonna arengukava 2006-2010.....	69
3.	Võrtsjärve hoiuala kaitsekorralduskava	72
4.	Võrtsjärve piirkonna üldplaneering	72
5.	MTÜ Võrtsjärve Ühenduse Strateegia 2008-2013	73
6.	Võrtsjärve kalamajanduse arengukava 2007-2012	74
7.3.3	– MTÜ Võrtsjärve kalanduspiirkond tegevusgrupp ja tegevuspiirkond.....	75
7.3.4	- Tegevusgrupi liikmete kogemus kohaliku algatuse ja koostööprogrammide rakendamisel	76
7.3.5	- Tegevusgrupi haldamise funktsionaalsuse lühikirjeldus	78
7.3.6	– Võrtsjärvel realselt kasutuses olevate randumis- ja lossimiskohtade ülevaade	80
7.4	MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmete nimekiri strateegia kinnitamisel ..	82

1. Sissejuhatus

Hea lugeja,

Käesoleva strateegia koostamine sai alguse Mittetulundusühingu Võrtsjärve Kalanduspiirkond asutamisega 21.mail 2008.aastal ning Euroopa Kalandusfondi meetme 4.1 käivitamisega, tänu millele oli võimalik taotleda tegevustoetust kalanduspiirkondade tegevusgruppide töö käivitamiseks ning piirkondlike strateegiate koostamiseks. Euroopa Kalandusfondi meetme 4.1 eesmärgiks on aidata kaasa rannakalanduspiirkondade majanduslikule ja sotsiaalsele arengule arvestades piiratud kalavarudega.

Strateegiadokumendi koostamisel kaasati töösse erinevad osapooled, kelle ideedest ja tegevusplaanidest antud strateegia ülevaate annab. Strateegias tuuakse välja Võrtsjärve kalanduspiirkonna lähiaastate olulised tegevussuunad ja tegevussuundade eesmärgid, et nii kalurid, kalandusettevõtjad, kohalikud elanikud, piirkonna organisatsioonid kui ka kohalikud omavalitsused asuksid kalandussektori arendamisel teele samas suunas ning et aastal 2013 võiks tõdeda strateegia visiooni reaalsuseks saamist.

Mittetulundusühing Võrtsjärve Kalanduspiirkond ja Osühing Gravitass Consult strateegia protsessi läbiviijate ja koostajatena tänavad kõiki strateegia protsessis osalenud piirkonna kalureid, ettevõtjaid, organisatsioonide ja kohalike omavalitsuste esindajaid. Eriti tõhusa panuse eest tänud: Jaan Leetsarele, Jana Maasikule, Ain Järvaltile, Aimar Rakkole, Kalevi Kaurile, Erich Saaremaale, Leo Aasale, Marko Vaherile. MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond meeskond annab endast parima strateegiadokumendis kirjeldatud tegevussuundade eesmärkide täitmiseks ning osapoolte vahelise koostöö edendamiseks piirkonnas nii täna kui tulevikus.

1.1 Strateegia lühikokkuvõte

Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia 2013 on valminud MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond eestvedamisel ning kinnitatud mittetulundusühingu üldkoosoleku poolt 15.mail 2009.a. Strateegia annab ülevaate Võrtsjärve kalanduspiirkonnast, strateegia koostamise protsessist, teistest piirkonnaga otseselt seotud ning kehtivatest arengudokumentidest, MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond tegevusgrupist. Välja tuuakse strateegia visioon ja eesmärgid, olulised strateegia tegevussuunad ning nendevahelised seosed ning antakse ülevaade meetmest 4.1 toetatavate tegevuste projektitaotluste hindamisest.

Kalanduspiirkonna võimaluste senisest paremaks ärakasutamiseks pöörab strateegia peamise tähelepanu järgmistele punktidele:

*** Kalandusettevõtjate, organisatsioonide ning kohalike omavalitsuste koostöö toetamine ja arendamine.**

Strateegia koostamise protsessi raames kujunesid võtmesõnadeks koostöövajadus ning piirkonna organisatsioonide ja ettevõtjate seni kasutamata potentsiaali kasutuselevõtt Võrtsjärve kui kalanduspiirkonna arendamiseks ja tutvustamiseks. Strateegia elluviimise käigus soovime koostööprojekte ja ühistegevusi igati toetada. Sageli saab vaid ühistöö parimad tulemused kalandusega seotud infrastruktuuri arendamisel, piirkonnas pakutavate teenuste ja toodete kvaliteedi tõstmisel ja nende valiku suurendamisel.

Meie eesmärk on muuta Võrtsjärve piirkond atraktiivseks elu- ja tegevuspiirkonnaks nii tänastele kui ka uutele elanikele, ettevõtjatele ning kindlasti ka meeldivaks puhkamiskeskonnaks meie külastajatele.

*** Kala töötlemise ja turustamise vajaduste ja võimaluste parandamine** Euroopa Kalandusfondi meetme 4.1 raames. Eesmärk on suurendada ja muuta stabiilsemaks kalurite ja kalandusettevõtete sissetulekud, aidates kaasa kalatöötlemisettevõtete ja täiendava(te) kalakasvatuste rajamisele.

Oluline eesmärk on ka kala säilitamistingimuste parandamine, mis aitab vähendada hooajalisust ning maandada sellest tulenevaid riske.

*** Võrtsjärve piirkonna jaoks on oluline angerjamajandusega seotud küsimuste lahendamine.** Ennekõike on strateegia seadnud selle tegevussuuna eesmärgiks asustatava angerjamaimu koguse stabiilsena hoidmise lähiaastatel ning iga-aastase asustamise jätkamise. Olulisel kohal on täiendavate rahastamisvõimaluste otsimine asustusmaterjali koguse suurendamiseks.

*** Kalandusega seotud turismi arendamine** on kalapüügi kõrval piirkonna kaluritele, ettevõtjatele ja kohalikele elanikele aastaid olnud heaks elatise teenimise võimaluseks.

Käesolev strateegia pakub välja lahendusi, kuidas senisest paremini Võrtsjärve kalanduspiirkonda tutvustada, milliseid uusi tooteid, teenuseid ja sündmusi võiks piirkonnas ellu kutsuda ja arendada ning kuidas saavutada parimad tulemused erinevate osapoolte koostöös.

* Oma koha on strateegia tegevussuundades leidnud **tegevuste mitmekesistamine ja koolitustegevused**, mis põhivaldkondi suurepäraselt täiendavad, aitavad tõsta piirkonna inimeste kompetentsi erinevates valdkondades, vajadusel seniseid tegevusi edasi arendada või alustada tegevust hoopis uutes alternatiivsetes tegevusvaldkondades.

* **Kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine ning randumiskohtade setetest puhastamine**, on valdkonnad, mis vajavad lähiaastatel kiiret tegutsemist ning just Võrtsjärve kalanduspiirkonna jaoks optimaalsete lahenduste väljatöötamist. Strateegia näeb ette neis kahes valdkonnas toetavate tegevuste elluviimist lähiaastatel MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond eestvedamisel. Suurteks investeeringuteks ning infrastruktuuri projektide ettevalmistamiseks on tarvis eraettevõtjate initsiatiivi ning vajadus on kaasata tööde teostamiseks nii riiklikke kui Euroopa Liidu fondide vahendeid.

Strateegiast tulenevalt on Võrtsjärve kalanduspiirkonna visioon aastaks 2013:

- Kalavarude seisund on stabiilne, ettekasvatatud angerja asustamismaht on vähemalt 350 000 aastas ja asustamine toimub iga-aastaselt;
- Piirkonnas tegutseb vähemalt üks edukas ja tunnustatud kala väärindamisega tegelev ettevõtja ning tänu kala töötlemisele piirkonnas on kalurite sissetulekud suurenenud vähemalt 20%;
- Toimib koostöövõrgustik kalurite, ettevõtjate ja piirkonna elanike vahel (MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond baasil), mis aitab tagada kalanduspiirkonna jätkusuutliku arengu;
- Igal aastal korraldatakse vähemalt üks üle-eestilise tähtsusega sündmus, mis seotud kaluritraditsioonide elushoidmisega rannakülades ning Võrtsjärve kalanduspiirkonna tutvustamisega piirkonna külastajaile;
- Kalandusega seotud ja kaluritraditsioone tutvustavad turismipaketid meelitavad aastaringselt piirkonda täiendavaid külastajaid, 2013.aastaks on piirkonna külastajate arv suurenenud vähemalt 20%;
- Piirkonnas on vähemalt üks Sadamaseaduse nõuetele vastav väikesadam, tänu millele on võimalik osutada nii turistidele kui kaluritele vajalikke teenuseid.

Strateegia tegevussuunad on jaotatud kahte ossa.

1. Strateegia tegevussuunad, mida on toetatav meetme 4.1 „kalanduspiirkondade säästev areng“ raames:

Arendatavad tegevussuunad on järgmised:

- * Kala või vesiviljelustoodete töötlemine ja otseturustamine;
- * Kalandusega seotud turismi arendamine ja rannakülade taaselustamine;
- * Tegevuste mitmekesistamine;
- * Koolitustegevused.
- * Kalasadamate ja lossimiskohade uuendamine

2. Lisaks käsitleb strateegia tegevussuundi, mis on piirkonna kalanduse arengu jaoks väga olulised, kuid mille elluviimiseks ja rahastamiseks kavandatakse vahendeid teistest programmidest ning ettevõtete, organisatsioonide ja kohalike omavalitsuste omavahenditest.

Kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine ning seotud süvendustööd on küll meetme 4.1 alt toetatav tegevus, kui Võrtsjärve kontekstis ei planeeri me antud meetme raha selle tegevussuuna eesmärkide saavutamiseks ning tegevuste rahastamiseks kasutada.

Lisanduvad tegevussuunad on:

- * Angerjamajandus;
- * Randumiskohtade setetest puhastamine.

2. Üldosa

2.1 Strateegia ettevalmistusetapi kokkuvõte ja tehtud uuringute loetelu

Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia koostamise idee tekkis samaaegselt MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond asutamise ja töö käivitamisega.

21.mail 2008 asutatud Võrtsjärve kalanduspiirkonna arendamisega tegelev mittetulundusühing on endale eesmärgiks seadnud Võrtsjärve kalanduspiirkonna säästva arengu tagamise ning kalanduspiirkonna strateegia väljatöötamise aastateks 2009-2013.

MTÜ ülesandeks on lisaks eelpool toodule veel:

- kohaliku ja eelkõige kalandussektori algatusvõime suurendamine piirkonnas;
- kalanduspiirkonna strateegia väljatöötamine;
- kalanduspiirkonna strateegia elluviimise toetamine, korraldades projektikonkurse, nõustades tegevusgrupi liikmeid, teavitades piirkonna elanikke ja tegevusgrupi liikmeid;
- avaliku-, era- ja mittetulundussektori vahelise koostöö arendamine;
- koostöö arendamine teiste ühendustega Eestis ja mujal Euroopas ja osalemine riiklikes, rahvusvahelistes, piirkondlikes ja kohalikes kalandust arendavates projektides.

Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia koostamine toimus viies etapis:

I Etapp

Strateegia väljatöötamise tegevuskava ettevalmistamine juuli-august 2008 ja tegevuskava taotluse esitamine PRIAle. Tegevuskava koostamisse olid kaasatud MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond juhatuse liikmed, tegevjuht. Tegevuskava kinnitati üldkoosoleku poolt ning võeti vastu kõigi liikmete poolt ühehäälselt.

II Etapp

Strateegia koostamiseks alusandmete kogumine, intervjuude ning küsitluste läbiviimine ja taustmaterjaliga tutvumine september-oktoober 2008. Dokumentide ja andmebaaside läbivaatamine, intervjuude ja küsitluste tulemusena valmis Piret Pungase (TÜ Geograafiainstituut) poolt koostatud Võrtsjärve kalanduspiirkonna alusandmete analüüs, mida tutvustati strateegia koostamise avaseminaril 30.oktoobril Valma infokeskuses.

III Etapp

Strateegia visiooni ja eesmärkide sõnastamine, oluliste tegevusvaldkondade kirjeldamine, eesmärkide sõnastamine, SWOT analüüside koostamine tegevusvaldkondade kaupa. Info koondamiseks, visiooni ja eesmärkide sõnastamiseks ning tegevusvaldkondade SWOT analüüside koostamiseks toimusid avalikud arutelud nii infopäevade, koolituste kui spetsiaalsete strateegia koostamise kohtumiste raames.

Paralleelselt strateegia koostamisega viidi läbi Võrtsjärvega seotud majandustegevuste perspektiivanalüüs. Lepingupartneriks analüüsi läbiviimisel oli Jaan Leetsar. Majandustegevuste analüüsi tulemused on lülitatud käesolevasse strateegiasse. Seega perspektiivanalüüsi ja strateegia alusandmed ning SWOT-analüüsi tulemused kattuvad ning osutavad ühesugustele võimalikele tulevikustsenaariumidele Võrtsjärve kalanduspiirkonnas.

IV Etapp

Strateegia teksti koostamine ja toimetamine, sh alusandmete analüüs, intervjuude ja küsitluste info koondamine, avalikelt aruteludelt laekunud info analüüsimine ja terviklikuks tekstiks vormistamine. Strateegia tekstiosa saatmine ekspertidele kommenteerimiseks ning vajalike täpsustuste ja ettepanekute sisseviimine põhidokumenti.

V Etapp

Strateegia kinnitamine, sh strateegia tutvustamine lõpuseminaril 15.mail 2009, vajadusel muudatuste sisseviimine, strateegia kinnitamine MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond üldkoosoleku poolt.

Strateegia koostamise raames kasutasime erinevaid meetodeid piirkonna kalurite, elanike, turismiettevõtjate, kohalike omavalitsuste esindajate, kolmanda sektori organisatsioonide jt asjassepuutuvate osaliste kaasamiseks protsessi:

- 1) küsitlused ja intervjuud Võrtsjärve kalanduspiirkonna kalurite, ettevõtjate ja omavalitsuste esindajatega alusandmete kogumise protsessi raames;
- 2) strateegia seminarid:
 - avaseminar 30.oktoobril 2008 Valma infokeskuses;
 - 18.detsembril strateegia seminar (strateegia tegevussuundade ja nende eesmärkide arutelu ja sõnastamine ning SWOT-analüüsi täiendamine);
 - 31.märts 2009 strateegia tegevussuundade eesmärkide ja abikõlbulike kulude tutvustamine MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmetele;
 - strateegia tutvustamine ja heakskiitmine 15.mail 2009 Valma infokeskuses.

- 3) infopäevad ja koosolekud:
- 30.oktoober 2008 MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmete üldkoosolek Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia väljatöötamise eelarve muudatuste heakskiitmiseks;
 - 18.detsember 2008 infopäev MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmetele ja teistele huvilistele – kala ja kalandustoodete käitlemine, lektor Margus Frey Veterinaar- ja Toiduametist;
 - 11.veebruar 2009 MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond juhatuse koosolek (strateegia tegevussuundade eesmärkide täpsustamine, toetuse protsentuaalne jaotus tegevussuundade vahel);
 - 25.veebruari 2009 kalanduse tegevusgruppide tegevjuhtide ümarlaud Tallinnas;
 - 27.veebruar 2009 Põllumajandusministeeriumi esindajate ja MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond strateegia koostamise eestvedajate kohtumine Valma infokeskuses;
 - 24.märts 2009 MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond juhatuse koosolek (projektitaotluste hindamine, hindamiskriteeriumid tegevussuundade lõikes);
 - 31.märts-1.aprill 2009 õppereis MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmetele Peipsi järve kalanduspiirkonda (tutvumine kalatööstuste, sadamate ning MTÜ Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu tööga);
 - 15.mai 2009 MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmete üldkoosolek strateegia heakskiitmiseks.
- 4) elektroonne kuukiri MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmetele ja huvilistele, kus kajastatakse strateegia koostamisega seotud teemasid, teavitatakse strateegia koostamise raames toimuvatest seminaridest, infopäevadest, koolitustest ja koosolekutest.
- 5) koduleht www.vortskalandus.ee, mis annab ülevaate MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond tegevusest, liikmetest, strateegia koostamise protsessist ja Võrtsjärve kalanduspiirkonnas toimuvatest sündmustest.
- 6) artiklid valla ja piirkondlikes ajalehtedes, et tutvustada strateegia protsessis toimuvat ning strateegia visiooni, eesmärke ja kavandatavaid tegevusi.
- 7) koolitused Võrtsjärve kalanduspiirkonna kaluritele ja ettevõtjatele strateegia protsessi läbiviimise ajal:
- 3.september 2008 PÕM* koolitus (strateegia koostamise alused) Viljandimaal Kivi turismitalus;
 - 11-12.november 2008 PÕM koolitus (väliskeskkond ja innovatsioon) Viinistu Konverentsi- ja Kultuurikeskuses;
 - 15.-16.detsember 2008 PÕM koolitus (tegevusgrupi töövormid) Saka Cliff Spa Hotellis;
 - 20-21.jaanuar 2009 TÜ Pärnu Kolledži alustava turismiettevõtja koolitus Võrtsjärve kalanduspiirkonnas tegutsevaile või tegevust alustavaile ettevõtjaile;

- 26-27.veebruar PÕM koolitus (kommunikatsiooni ja rahvusvahelise suhtlemise põhialused) Viljandimaal Kivi turismitalus;
- 19-20.märts PÕM koolitus (projektitöö korraldamine) Viinistu Konverentsi- ja Kultuurikeskuses;
- 20.aprill PÕM koolitus (strateegia vormistamine) Palmse mõisas; 26-27.mai TÜ Pärnu Kolledži projektijuhtimise koolitus Võrtsjärve kalanduspiirkonnast projektitoetuse taotlejaile;
- 26-27.mai TÜ Pärnu Kolledži projektijuhtimise koolitus Võrtsjärve kalanduspiirkonna potentsiaalsetele projektitaotluste esitajatele.

Strateegia koostamisel on arvestatud riiklikku tähtsusega Eesti kalanduse strateegiat 2007-2013 ning kehtivaid Võrtsjärve piirkonna arengukavasid ning dokumente:

- 1) Võrtsjärve piirkonna turismistrateegia 2015;
- 2) Võrtsjärve piirkonna arengukava 2006-2010;
- 3) Võrtsjärve hoiuala kaitsekorralduskava (koostatud 2006);
- 4) Võrtsjärve piirkonna üldplaneering;
- 5) MTÜ Võrtsjärve Ühenduse strateegia aastateks 2008-2013;
- 6) Võrtsjärve kalamajanduse arengukava aastateks 2007-2012;

* PÕM – Põllumajandusministeeriumi poolt korraldatud koolitustsükkel kalanduspiirkondade tegevusgruppidele

2.2 Seosed piirkonna kohta koostatud teiste arengukavade ja strateegiatega

Võrtsjärve piirkonna kohta on koostatud mitmeid arengukavasid ja strateegiaid, mille seosed Võrtsjärve kalanduspiirkonna arengukavaga järgnevalt nimetame. **Põhjalik ülevaade kehtivatest Võrtsjärve piirkonna kohta koostatud arengudokumentidest ning neis nimetatud eesmärkidest ja tegevustest, mis on seotud või kattuvad Võrtsjärve kalanduspiirkonna arengukavaga aastani 2013, on kättesaadav strateegia lisa (Lisa 7.3.2).**

Võrtsjärve piirkonnas kehtivad arengudokumendid, millega oleme ühisosasid otsinud ja leidnud on järgmised:

1) Võrtsjärve piirkonna turismistrateegia aastani 2015

Väga mitmeid Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegiaga ühtivaid eesmärke ning kavandatavaid tegevusi nende eesmärkide saavutamiseks võib leida just Võrtsjärve piirkonna turismistrateegiast aastani 2015. Turismistrateegiaski rõhutatakse erinevate pakettide väljatöötamise vajadust turismihooaja ning turistide piirkonnas viibimise aja pikendamiseks; vajadust turismiinfrastruktuuri arendada ning toetada koostööd ettevõtjate, organisatsioonide ja kohalike omavalitsuste vahel. Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegias on kalandusega seotud turismi arendamise ning rannakülade taaselustamise tegevussuuna all kavandatud strateegia eesmärkide saavutamiseks tegevused, mis senisest enam tutvustavad Võrtsjärve piirkonda kalanduspiirkonnana, sh üle-eestilise tähtsusega regulaarsete sündmuste korraldamine; kalandusega seotud turismipakettide väljatöötamine ja tutvustamine turismihooaja ning turistide piirkonnas viibimise aja pikendamiseks; kalandusega seotud turismiinfrastruktuuri arendamine jt.

2) Võrtsjärve piirkonna arengukava 2006-2010

Võrtsjärve piirkonna arengukava käsitleb piirkonda tervikuna. Ühisosa Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegiaga 2013 on suures osas seotud turismi ja puhkemajanduse arendamisega ning neis valdkondades väljatoodud eesmärkide ja tegevuste elluviimisega. Lisaks on mõlemas strateegias pööratud tähelepanu tööhõive suurendamisele ja infrastruktuuri arendamisele ning erinevatele meetmetele, mis nende valdkondade eesmärke täita aitavad.

3) Võrtsjärve hoiuala kaitsekorralduskava

Võrtsjärve hoiuala kaitsekorralduskava ühisosa Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegiaga 2013 on seotud nende tegevusvaldkondadega, millega võib kaasneda oluline mõju hoiuala loodusväärtuste seisundile ning mille puhul on tähtis hinnata tegevuse mõju keskkonnale, sh randumiskohtade rajamine, taastamine, laiendamine; teede ja parklate rajamine, laiendamine, taastamine; tiheasustusalade kehtestamine, laiendamine; supelrandade alade laiendamine; veesõidukite laenuskohtade asutamine. Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia rakendamisel on oluline jälgida, et kavandatavad tegevused oleksid kooskõlas Võrtsjärve hoiuala kaitsekorralduskavas nimetatud tingimustega nende tegevuste elluviimiseks.

4) Võrtsjärve piirkonna üldplaneering aastast 2002

Võrtsjärve piirkonna üldplaneering aastast 2002 on dokument, mis küll juba vajab uuendamist, kuid millega peavad täna arvestama nii ettevõtjad kui kohalikud elanikud Võrtsjärve piirkonnas tegevusi planeerides ja korraldades. Ühisosa kalanduspiirkonna strateegiaga on seotud peamiselt infrastruktuuri osas (randumiskohtade kavandamine, laiendamine, süvendamine; puhkealadena määratletud alad jne), kuid sarnaseid probleeme ja tegevusi on välja toodud ka turismi ning kalamajandust käsitlevates osades.

Võrtsjärve Sihtasutus, Mittetulundusühing Võrtsjärve Kalanduspiirkond ning Võrtsjärvega piirnevad omavalitsused valmistavad ette projektitaotlust Võrtsjärve veela planeeringu (sh Väike-Emajõe laevatatav osa) koostamiseks ning otsivad sobivat fondi tegevuse rahastamiseks. Planeeringuga lahendatavad küsimused on: veeteede planeerimine (sh kuni 300m standardne kaldaala piiranguvöönd), liikluskorraldus, kaitsealade piirid, sadamate akvatooriumi määr, sadamate klassifitseerimine, püügipiirkondade klassifitseerimine.

5) MTÜ Võrtsjärve Ühenduse Strateegia 2008-2013

Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia 2013 ja MTÜ Võrtsjärve Ühenduse strateegia peamised kokkupuutepunktid on turismivaldkonnas, ettevõtluse ja infrastruktuuri arendamises. Kalandusega seonduvaid tegevusi käsitletakse MTÜ Võrtsjärve Ühenduse strateegias minimaalselt, mainitud on veeteede arendamist, puhkealade korrastamise vajadust ning erinevaid loodus- ja keskkonnakaitsepiiranguid, mida tuleb arendustegevuse juures silmas pidada. Sarnaselt Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegiale pööratakse selleski arengudokumendis tähelepanu uute töökohtade loomisele ja väikeettevõtluse toetamisele ja arendamisele tegevuspiirkonnas.

6) Võrtsjärve kalamajanduse arengukava 2007-2012

Võrtsjärve kalamajanduse arengukava on käesoleva Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegiaga enim seotud. Arengukavas antakse põhjalik ülevaade kalamajanduse

ressurssidest ning analüüsitakse tegureid, mis Võrtsjärve kalamajandust nii lähiaastatel kui pikemas perspektiivis võivad mõjutada.

Piirkonna kalamajanduse võimaluste osas tuuakse arengukavas välja kalanduspiirkonna arengut soodustavad tegevused, mis paljuski kattuvad või on seotud Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegiaga.

2.3 Võrtsjärve kalanduspiirkonna lühiülevaade

Võrtsjärv on Eesti suurim siseveekogu. Tema üldpind on 270 ruutkilomeetrit, pikkus põhjast lõunasse ligi 35 kilomeetrit ja laius põhjaosas peaaegu 15 kilomeetrit. Suurim sügavus on 6 m (keskmine sügavus 2,8 m). Veetaseme kõikumised võivad aasta jooksul ulatuda 2 meetrini. Järve veerežiim on seotud sademete hulga muutusega. Toitainete sisaldus Võrtsjärves on väga kõrge. Madala veetaseme ja sellest tulenevalt väikese mahu tõttu võib Võrtsjärv talviti kannatada hapnikupuuduse all, mis võib mõnikord põhjustada kalade suremist. Püsiv jääkate tekib tavaliselt novembri lõpus, jää laguneb keskmiselt aprilli keskel. Võrtsjärv on hea kalajärv. Järves elab praegu püsivalt üks sõõrsuuliik (ojasilm) ja 31 kalaliiki. Peamised töõnduskalad viimasel kümnendil: latikas (30-150 t), koha (25-50 t), angerjas (20-45 t), haug (20-80 t) ja ahven (10-20 t). Võrtsjärv annab meie sisevete kalatoodangust 6-15%.

Võrtsjärv piirneb kolme maakonna ja seitsme vallaga (Rannu ja Rõngu vallaga Tartumaal; Põdrala ja Puka vallaga Valgamaal; Kolga-Jaani, Viiratsi ja Tarvastu vallaga Viljandimaal)(Lisa 7.3.1 – Võrtsjärve kalanduspiirkonna kaart).

Olulist rolli mängivad Võrtsjärvega seotud tegevuste kavandamisel ja elluviimisel erinevad Võrtsjärve kaitsega seotud nõuded. Kõige ulatuslikum nendest on Natura 2000 hoiuala. Põhiosa Võrtsjärve hoiualast moodustab Võrtsjärv, mille pindala on keskmise veeseisu korral ca 27 000 ha. Maismaa moodustab hoiualast 8 %, ligikaudu 2500 ha, hõlmates järve ümbritsevad poollooduslikke kooslusi, metsi ja soid.

Kalamajanduse seisukohalt on Võrtsjärve näol tegemist eripärase veekoguga, kus kõrvuti looduslike kalaliikidega on suure tähtsusega angerjas, mille varude säilitamiseks investeeritakse igal aastal suuri summasid. Kõige tundlikumad looduslike tingimuste järskude muutuste, ülepuügi ja muude varusid ohustavate tegurite suhtes on koha ja haug, kelle arvukust kalandusuuringute ja kaitsega püütakse säilitada optimaalsel tasemel. Angerjate puhul on nende maksimaalne väljapüük põhjendatud, kuna angerja maimud ei sõltu kudejate arvust, vaid ostetakse sisse. Piiramatult lubatakse püüda ka latikat, sest suhteliselt kasina toidubaasi juures on kudemistingimused väga head. Seega on Võrtsjärve kalavarude haldamine seotud peamiselt kooskõla leidmisega kohalike liikide säästliku majandamise ning angerja maksimaalse väljapüügi vahel.

Võrtsjärve kalanduspiirkonnas tegutseb kalureid (kalapüügiloa omanikke ja abikalureid) 2010.aasta 14.detsembri seisuga 45. Neist 45st on 11 kalurit registreeritud elukohaga Viljandi linnas, 15 Viiratsi vallas, 3 Tarvastu vallas, 2 Kolga-Jaani vallas, 1 Pärsti vallas, 5 Rannu vallas, 3 Rõngu vallas, 1 Puka vallas, 1 Põdrala vallas, 1 Pärnu linnas, 1 Elva linnas, 1 Tallinnas. Lisaks tegeleb 2010.aasta seisuga Võrtsjärve piirkonnas 1 kalakasvatusega tegelev ettevõtte (Triton PR AS).

Ametlikel andmetel (Sadamaregister) ei ole 2010. aasta detsembri seisuga Võrtsjärvel ühtki nõuetele vastavat sadamat ega lossimiskohta. Arvestades kalurite ja ettevõtjate huvi, investeeringute mahtu ja üldist majandusseisu, võib arvata et lähema 5 aasta jooksul viiakse Võrtsjärve ääres nõuetele vastavusse maksimaalselt 1-2 sadamat (Oiu, Valma).

3. Hetkeolukorra analüüs

3.1 Piirkonna kalandusvaldkonna hetkeolukorra analüüsi kokkuvõte

Piirkonna kalandusvaldkonna hetkeolukorra analüüsimiseks viidi strateegia koostamise I etapis läbi alusandmete kogumise protsess, mille raames toimusid intervjuud erinevate sektorite võtmeisikutega ning infot saadi lisaks erinevatele dokumentidele ja andmebaasidele veel piirkonna kalureid, ettevõtjaid ning kohalike omavalitsuste esindajaid küsitledes. Strateegia koostamise III etapis toimus valitud tegevussuundadele SWOT-analüüsi koostamine, kus hinnati iga tegevussuuna juures piirkonna nõrkusi, tugevusi, ohte ja võimalusi. Kogutud alusandmetel, valminud tegevussuundade SWOT-analüüsidel ning Võrtsjärve majandustegevuse perspektiivanalüüsis väljatoodul põhinebki järgnev piirkonna kalandusvaldkonna hetkeolukorra analüüsi kokkuvõte.

Tegevussuundade hetkeolukorra kirjeldused on järjestatud selliselt, et neli esimest suunda on rahastatavad Euroopa Kalandusfondi meetmest 4.1 ning ülejäänud tegevussuundade ees on märke – lisanduv tegevussuund. Kolme lisanduva tegevussuuna jaoks kavandame eesmärkide täitmiseks taotleda muudest riiklikest ja Euroopa Liidu fondidest.

Kala või vesiviljelustoodete töötlemine ja otseturustamine

1.aprilli 2008.aasta seisuga tegutses Võrtsjärve piirkonnas 1 kalakasvatusega tegelev ettevõtte (Triton PR AS) ning mitte ühtki kala töötlemisega tegelevat ettevõtet. Potentsiaali ning ressursse (veeressurss kui ka asustusmaterjal) nii täiendava kalakasvatuse rajamiseks kui ka kalatöötlemisega tegeleva ettevõtte(-ete) käivitamiseks on Võrtsjärve kalanduspiirkonnas piisavalt. Strateegia koostamise raames on selgunud, et mitmed piirkonna kalurid ja ettevõtjad küll tegelevad kala töötlemisega, kuid on seni teinud seda mitteametlikult, pidades liiga karmiks nõudeid kala töötlemisega tegelevale ettevõtjale. Strateegia koostamise infopäevade raames tutvustati kaluritele ja ettevõtjatele protsessi, mille peab läbima kala töötlemisega tegelev ettevõtte tunnustuse saamiseks. See motiveeris mitmeid seni mitteametlikult tegutsenud kalureid ja ettevõtjaid end ametlikult kala töötlejana registreerima ning ettevõtteid nõutud tingimustega vastavusse viima.

Kalandustoodete töötlemiseks ja otseturustamiseks on piirkonnas piisavalt potentsiaali, kuna selle valdkonna arendamisega saaks vähemalt osalistelt lahendatud probleemid, mis seotud kalasaakide suurte kõikumistega erinevatel hooaegadel ning kalurite toorkala müügist saadava väikese müügituluga.

Kala töötlemine piirkonnas ja väärindatud kala turustamine kogu Eesti territooriumil (ka mujal riikides) aitab kaasa kalurite ja ettevõtjate elujärje parandamisele, kuna töödeldud kala eest saadav müügitulu on oluliselt suurem toorkala müügist saadavast tulust. Töötlemiseks vajalike investeeringute tegemine (sh näiteks külmoone ehitamine) vähendab kalapüügi hooajalisusest tekkivat mõju, kuna soetatud külmutusseadmed võimaldavad kala ja kalatooteid pikemaajaliselt ja nõutud tingimustes säilitada. Kala töötlemise ja turustamisega seotud tegevuste arendamisel on arvestatav mõju ka piirkonna inimeste tööhõive suurendamisele. Turul paremate positsioonide saavutamiseks oleks mõistlik Võrtsjärve piirkonna kala ja kalatooteid ühiselt turustada, mis eeldab kalurite ja kalandusettevõtete koondumist ühise ettevõtte või organisatsiooni alla.

Kalandusega seotud turismi arendamine ja rannakülade taaselustamine

Tähtis väljund ning kaluritele ja kalandusettevõtetele alternatiivseid tegevusi pakkuv valdkond Võrtsjärve kalanduspiirkonnas on turism. Turismiga on seotud mitmete ettevõtjate, organisatsioonide ja kohalike omavalitsuste tulevikuplaanid, tegevused ja investeeringud. Seda asjaolu kinnitab ilmekalt käesoleva strateegia koostamise käigus läbiviidud analüüs, milles käsitletakse seoseid piirkonna kohta koostatud teiste arengukavade ja strateegiatega (strateegia punkt 2.3). Majanduslikus mõttes tõrjub turism kalanduse tõenäoliselt juba praegu teisele kohale.

Turismi arendamise eest piirkonnas tervikuna on juba aastaid seisnud Võrtsjärve Sihtasutus ning teinud seda väga edukalt. Turismialaste tegevuste pikaajalised suunad on kajastatud Võrtsjärve turismistrateegias aastani 2015. Käimas on nn “Võrtsjärve värvate” rajamine, mille tulemusena ehitatakse välja info- ja külastuskeskused Võrtsjärve piirkonna erinevais paigus (osaliselt on seda juba tehtud) ning mis peaksid hakkama toimima “tõmbekeskustena” mujalt tulijaile ning turismivõrgustikuna piirkonna inimeste ja ettevõtjate jaoks. Ettevõtmise eesmärgiks on pakutavate turismitoodete ja –teenuste valiku laiendamine ning kvaliteedi tõstmine.

Turism on üks valdkondadest, mis on Võrtsjärve-äärsetele kaluritele alternatiivseks tegevusvaldkonnaks juba praegu ning kindlasti ka tulevikus. Kalanduse ja turismi ühendamiseks on võimalusi palju. Juba toimivad Võrtsjärve SA, Kaleselts MTÜ ja Marant OÜ koostöös kalepurjeka reisirid Võrtsjärvel, kus tutvustatakse endisaegseid kalapüügimeetodeid, pakutakse kalaroogi. Populaarne on külastajate hulgas Limnoloogiakeskuse külastuskeskus ning ennustada võib ka loodavate info- ja külastuskeskuste menu nii sise- kui välisturistide hulgas. Mitmed piirkonna turismiettevõtjad on ühel või teisel viisil sidunud pakutavad turismitooted ja –teenused Võrtsjärvega. Edaspidi võiks senisest enam pöörata tähelepanu toodete ja teenuste väljatöötamisele ja arendamisele, mis aitavad vähendada hooajalisust ning pikendada külastajate piirkonnas viibimise aega. Kalandusega otseselt seotud tegevustest, mida tulevikus piirkonnas edendada peaks, on väga oluline kaluritraditsioonide tutvustamine erinevate ürituste, töötubade, laagrite vms raames. Meeles peaks pidama, et Võrtsjärve piirkond on atraktiivne ennekõike loodusturismi piirkonnana ning väga suurte gruppide vastuvõtt ja massiüritused on pigem erandiks. Tähtis on ettevõtjate ja kalurite koolitamine ja ettevalmistamine turismivaldkonnas tegutsemiseks. Probleemiks on praegu ka tööaliste töösoovijate puudumine, kuna elanikkond on suures osas vananev ja uusi elanikke ei lisandu soovitud arvu. Kalurite ja turismiettevõtjate omavahelist koostööd toetavad ja aitavad seda tihendada Võrtsjärve Sihtasutus ning Mittetulundusühing Võrtsjärve Kalanduspiirkond.

Negatiivne aspekt Võrtsjärve piirkonnas turismi arendamisel on asjaolu, et järvel ei toimi laevaliiklus, mis võiks olla atraktiivseks turismitooteks ning lisaajendiks potentsiaalsetele turistidele piirkonna külastamiseks. Toimiva laevaliikluse jaoks on esmatähtis piisava arvu randumiskohtade ning sobivate aluste olemasolu ning ettevõtjate huvi. Lähiaastate plaanis ei ole suuri muudatusi järve laevaliikluse paranemise osas ette näha.

Tegevuste mitmekesistamine

Keerulisest majandussituatsioonist lähtuvalt on kalandussektoriski päevakorral ettevõtete püsijäämine, inimeste võime keerulistes situatsioonides toime tulla, kohandumine uute olukordadega, seniste tegevusalade vahetamine uute vastu. Strateegia arutelude raames on kõne all olnud teemad, mis seotud praegu kalandussektoris hõivatud inimestele alternatiivsetes valdkondades tegevuse pakkumisega, ettevõtete ümberorienteerimise, laiendamise ja arendamisega. Strateegia pakub välja mõningaid võimalusi alternatiivseteks tegevusteks piirkonna kaluritele ja kalandusettevõtetele. Lisaks kalandusele ja turismile tulevad piirkonnas arendatavate tegevusaladena kõne alla veel põllumajandus, jahindus ja korilus, mis omavahel kombineerides pakuvad palju võimalusi kohalikele inimestele eneseteostuseks ja elatise teenimiseks.

Koolitustegevused

Koolitustegevuste läbiviimiseks piirkonnas on piisavalt potentsiaali nii koolituste korraldamist, koolitusvajadust kui ka võimalikke korraldajaid silmas pidades. Piirkonda tervikuna käsitlevate koolituste, seminaride ja infopäevade korraldamisega on seni enim tegelenud Võrtsjärve Sihtasutus, sisevete hariduskeskus (Võrtsjärve Öppekeskus-Järvemuuseum) ja Maaülikooli Limnoloogiakeskus. Seoses Mittetulundusühing Võrtsjärve Kalanduspiirkond loomisega on üks organisatsioon sellesse toodud loetellu lisandunud. Võrtsjärve Kalanduspiirkond MTÜ tegutseb ennekõike kalanduspiirkonna, kalurite ning kalandusettevõtjate huvidest lähtuvalt, sh tegeleb vajadusest tulenevate koolituste, seminaride ja infopäevade korraldamisega. Tartu linna lähedus annab võimaluse kasutada ülikoolide, kutsekoolide jt õppeasutuste abi lektorite ja sobivate programmide leidmisel. Võimalus on ka kaluritel ja ettevõtjatel endil initsiatiiv haarata ning vajalike koolituste tellimiseks taotleda rahalisi vahendeid kas Euroopa Kalandusfondi meetmest 4.1 või teistest abiprogrammidest.

Strateegia käsitleb koolitustegevusi ühe olulise tegevussuunana ennekõike seetõttu, et uute ettevõtete käivitamine alternatiivsetes tegevusvaldkondades, olemasolevate ettevõtete arendamine ning sobiva tööjõu leidmine piirkonnast eeldavad nii ettevõtjate kui ettevõtete töötajate pädevuse tõstmist ning täiendavate teadmiste ja uute oskuste omandamist.

Kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine

2009.aasta märtsikuu seisuga ei ole Võrtsjärvel ühtki nõuetele vastavat sadamat ega lossimiskohta. Probleemiks sadamate ja lossimiskohtade arendamisel on sadamate ja lossimiskohtade aluste maade keerulised omandisuhted, konfliktid kalurite, ettevõtjate ja kohalike elanike vahel, mis takistavad ühiste jõududega infrastruktuuri arendamist ning vajalikeks investeeringuteks ühisettevõttena vahendite taotlemist. Tänapäevaks on likvideeritud seni ainus Võrtsjärve kalureid ühendanud tulundusühistu Valma Kalur. Takistuseks sadamate ja lossimiskohtade arendamisel peetakse kohalike kalurite ja ettevõtjate poolt asjaolu, et uues valmivas Sadamaseaduses esitatakse väikesadamatele nõuded, mis ei sobi sisevete sadamates ja randumiskohtades rakendamiseks. Seda

ennekõike liiga rangete rajamis- ja kasutamisnõuete kui ka maksustamist puudutavate küsimuste tõttu. Vastavasisuline pöördumine on Võrtsjärve kalanduspiirkonna aktiivi poolt tehtud Sadamaseadust ettevalmistavale töörühmale, mida koordineerib Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium.

Hea lahendus ei ole ka praegu toimiv süsteem, kus piltlikult väljendudes iga kalur lossib kala, läheb järvele ja tuleb järvelt suvalises kohas, sest sellises olukorras on väga raske hinnata kala käitlemise kvaliteeti lossimise protsessis, puudub ülevaade reaalistest kala püügikogustest ning puudulike andmete tõttu ei ole võimalik teostada järelevalvet ning parandada teenuse ja kauba kvaliteeti Võrtsjärve kalanduspiirkonnas.

Sadamaseaduse nõuetele vastava sadama olemasolu Võrtsjärve ääres on eeltingimuseks, et üldse saaks rääkida kalasadamast ning kvaliteetsest lossimise protsessist, mistõttu püüab MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond sadamatega seotud ettevõtjatele nõuga igati abiks olla ning motiveerida neid sadamaid arendama.

2013.aastaks on maksimaalselt võimalik 1-2 Võrtsjärve-äärse sadama Sadamaseaduse nõuetega vastavusse viimine. Eelisarendatavad sadamakohad meetme 4.1 raames on Oiu ja Valma sadamad.

Lisanduv tegevussuund - Randumiskohtade setetest puhastamine

Lahendust vajab randumiskohtade regulaarne setetest puhastamine, milleks täna toetusmeetmeid napib, kuid Võrtsjärve eripäradest (veetaseme suur kõikumine, seteterohkus jms) tulenevalt on töid tarvis regulaarselt teostada. Tarvis oleks taotleda vahendeid randumiskohtade setetest puhastamiseks piirkonnale tervikuna, mitte iga kalur ja ettevõtja eraldi. Veelgi parem oleks pikaajaline kokkulepe randumiskohtade setetest puhastamise osas asjassepuutuvate ministeeriumite või fondidega tööde regulaarseks teostamiseks. Võimalus on soetada ka piirkonnale randumiskohtade setetest puhastamiseks vajalik tehnika, millega töid teostada, kuid selleks peaks ettevõtjad ja kalurit samuti ühishuvi tehnika soetamise vastu üles näitama ning koostöös tegutsema.

Lisanduv tegevussuund – Angerjamajandus

Viimane, kuid Võrtsjärve jaoks tähtsaim teema, mis ühtlasi eristab Võrtsjärve kalanduspiirkonda teistest Eesti kalanduspiirkondadest, on angerjamajandus, sellega seonduvad tegevused ja arengusuunad. Euroopa Komisjoni määruse (Regulation EU 1100/2007) kohaselt esitasid Euroopa Liidu liikmesriigid, mille vetes angerjas looduslikult esineb, 2008.aasta lõpuks riikliku angerjamajanduse tegevuskava. Eestis on angerjamajanduses senitehtu olnud säästev ja loodussõbralik, sest oleme juba pool sajandit asustanud angerjat looduslikesse veekogudesse. Vastavalt tegevusplaanile tuleks angerja asustamist Peipsi vesikonda jätkata. Sealjuures on lähitulevikus senisele lisaks võimalus vähemalt 50 % ulatuses saada toetust Euroopa Kalandusfondist.

Kuue viimase aasta keskmine klaas- ja ettekasvatatud angerja asustamise maht on olnud 350 000 ettekasvatatud angerjat aastas. See on minimaalne kogus, et säilitada praegune saakide tase (20-25 t/aastas). 2009. aastal asustati Võrtsjärve 360 000 ettekasvatatud angerjat. Eelmise

aastaga võrreldes saadi enam kui kaheordne kogus asustusmaterjali tänu erakordselt madalale hinnale (4,8 EEK/tk). Eelkõige langes hind tulenevalt maimu hinna järsust

langusest seoses turunõudluse vähenemisega, eriti Aasia poolel. Juba aastaid on asustamise rahaline maht Võrtsjärvel jäänud 1,6 miljoni krooni lähedale. Madal hind võimaldas üle mitme aasta asustada üle arvestusliku piiri (350 000 noorangerjat), mille korral deklareeritud saak ei lange tulevikus alla 20 tonni e viimaste aastate keskmise. Viimase kümnendi asustamise kogus järvepinna hektari kohta on Võrtsjärvel kordades madalam kui teistes angerjakasvatustlikes järvedes. (Võrtsjärve kalavarude seisund ja haldamissoovitused 2009.aastal – Ain Järvalt, Meelis Kask, Priit Bernotas).

Kokkuvõttes on angerjasaak Võrtsjärves madal, jäädes viimastel aastatel alla 1 kg/ha. Euroopa skaalas loetakse madalaks alla 2 kg/ha, keskmiseks 2-10 kg/ha ja kõrgeks üle kümne kilogrammi angerja hektariilt. Suuremate saakide saamiseks peaks asustusmahtu tõstma mitu korda. Toidubaas suuremale kogusele angerjale on Võrtsjärves piisav. Ainus võimalik lisarahastamise allikas selle teostamiseks on Euroopa Kalandusfondi meetmed. Kuna Peipsi vesikonnast on 40% rändangerja väljapääs tagatud, tuleks juba liigikaitselisest seisukohast asustamist toetada. (Võrtsjärve kalavarude seisund ja haldamissoovitused 2009.aastal – Ain Järvalt, Meelis Kask, Priit Bernotas).

Piirkonna kalurid ja kalandusettevõtted püüavad leida lahendusi, kuidas suurendada asustatava angerjamaimu hulka, et aastate pärast oleks võimalik saada suuremaid saake kui täna. Läbirääkimistel Põllumajandusministeeriumi kalandusosakonna esindajatega on selgunud, et on reaalne võimalus spetsiaalse programmi loomiseks, mis toetaks angerjate asustamist. MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond esindab kalureid ja kalandusettevõtjaid läbirääkimistel Põllumajandusministeeriumiga ning loodetavasti saavutatakse oodatud tulemused. Eesti Maaülikooli Limnoloogiakeskus on aastatepikkuste teadusuuringute läbiviijana heaks nõuandjaks ja abiks nii kaluritele, ettevõtjatele kui MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond töötajatele, et ühiselt leida kalanduspiirkonna jaoks sobivaimad lahendused nii angerja kui teiste kalaliikide arvukuse stabiilsena hoidmiseks ja suurendamiseks.

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond ning Keskkonnaministeerium on jõudnud läbirääkimiste tulemusel kokkuleppele, et alates 2011.aastast tegeleb ettekasvatatud angerja hankimise ning taasasustamise korraldamisega kalanduspiirkonna mittetulundusühing. Esimene sellesisuline hange on edukalt 2011.aasta veebruaris läbi viidud.

3.2 SWOT-analüüs

3.2.1 Kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine

TUGEVUSED:	VÕIMALUSED:
- loodud on MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond, mis on heaks baasiks kalurite, ettevõtjate,	- Võrtsjärve kui kalapüügipiirkonna rentimise võimalus; - harrastuskalapüügi lubade jaotamise

<p>kohalike omavalitsuste ja kolmanda sektori organisatsioonide ühistegevuste elluviimisel ning koostöövõrgustiku tugevdamisel;</p> <ul style="list-style-type: none"> - kalurid on olenemata omavahelistest konfliktidest huvitatud randumis- ja lossimiskohtade uuendamisest, - olemas on kohalikult arendatud ning kalastamiseks sobilik püügitehnika; - järjepidevus investeringutes; - peatselt võetakse vastu Riigikogus uus Sadamaseadus, mis toob sisse väikesadama mõiste ning lihtsustab sadamate registreerimise korda. 	<p>ülesande võiks riik üle anda MTÜle Võrtsjärve Kalanduspiirkond, et tagada Võrtsjärve piirkonna kalurite, ettevõtjate ja kohalike elanike võrdne kohtlemine lubade taotlejatega mujalt Eestist (ennekõike suurematest linnades), kes täna kasutavad võimalust interneti teel lube osta, jättes piirkonna inimesed lubade piiratud arvu tõttu võimalusest ilma;</p> <ul style="list-style-type: none"> - tuua seadusesse sisse randumiskoha mõiste, muuta seaduses riigilõivusid puudutavat osa; - mitmefunktsionaalsete (sadam nii turistide kui kalurite teenindamiseks) sadamate rajamine maandab riske ja suurendab võimalusi püsikuludega hästi toimetulemiseks
<p>NÕRKUSED:</p>	<p>OHUD:</p>
<ul style="list-style-type: none"> - nõuetele vastavate ja sadamaregistrisse kantud sadamate ja lossimiskohtade puudumine Võrtsjärvel; - kalurid ei ole veel kursis uue Sadamaseaduse nõuetega ja vähese teadlikkuse tõttu hinnatakse sadamate uuendamise nõudeid rangeteks; - vajalikud investeringud on suuremahulised ja tasuvusperiood väga pikk; - vähene kalurite ühistegevus ja kalurite omavahelised konfliktid raskendavad investeringute osas kokkulepete sõlmimist, mis võimaldaksid pikaajalistest investeringutest ühiselt kasu saada; - kaluritel napib eraldi tegutsedes rahalisi vahendeid; - kutseliste kalurite arv piirkonna kohta on suhteliselt suur, saagid ühe kaluri kohta võrdlemisi väikesed. 	<ul style="list-style-type: none"> - kalurid jt potentsiaalsed sadama kasutajad ei suuda ühistegevuste osas kokkuleppele jõuda ning ühiste jõududega suuri investeringuid kaasfinantseerida, iga kalur omaette aga ei suuda hoopiski suuremahulistele projektidele omafinantseeringut tagada; - ei suudeta uuendatud sadamaid ja lossimiskohti efektiivselt rakendada, mis vähendab omanike võimet püsikulude katmisega toime tulla; - infrastruktuuri tehtud investeringute tasuvusaega võib pikeneda ja negatiivselt mõjutada „looduslikult halvad aastad“, kui kalasaagid ja kalurite sissetulekud on väikesed. - investeringute katkemine, ei suudeta suuri objekte lõpuni valmis ehitada.

*

3.2.2 Kalandustoodete töötlemine ja otseturustamine

TUGEVUSED:	VÕIMALUSED:
<ul style="list-style-type: none"> - Potentsiaali täiendavate kalakasvatuste rajamiseks piirkonnas ja kalatöötlemisettevõtete käivitamiseks on piisavalt (kalatöötlemisettevõtted saavad taotleda rahalist abi meetmest 4.1, kalakasvatustega tegelevad ettevõtjad saavad kasutada teiste programmide võimalusi); - EKF meetmetest on võimalik saada rahalist abi kalatöötlemisettevõtte rajamiseks, tegevuse laiendamiseks, vajalike seadmete soetamiseks; - MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond kui hea partner kaluritele ja ettevõtjatele projektitaotluste koostamisel, eeluuringute tegemisel, ettevõtete käivitamisel, koolituste planeerimisel jms - Ettevõtjate ja kalurite seas on piisavalt huvilisi, kes tahaksid oma ettevõtmisi laiendada kalatöötlemise ja –kasvatuse valdkonnas; 	<ul style="list-style-type: none"> - Täiendavate kalatöötlemise ja kalakasvatusega tegeleva(te) ettevõtte(ete) töö käivitamine piirkonnas tekitab uusi töökohti ja võimaldab suurendada sissetulekuid suurema lisandväärtusega kalatoodete arvelt; - Meetme 4.1 toel on hea võimalus seni „põlve otsas“ kalatöötlemisega tegelenud kaluritel ja ettevõtjatel viia töötlemis- ja säilitamistingimused nõuetega vastavusse ning vajadusel saada täiendkoolitust; - Töötlemise ja turustamise planeerimisel kasutada Eestis juba hästitegevate kalakasvatuste ja töötlemisettevõtete kogemusi ja ettepanekuid uute ettevõtete rajamisel ning Limnoloogiakeskuse teadusuuringuid; - Kalurite ühissetevõtte või MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond eestvedamisel piirkonna kalanduse turunduskava koostamine ja rakendamine (sealhulgas kava koostamiseks vahendite taotlemine) võimaldab tagada hästi koordineeritud turundustegevuse; - Võrtsjärvest püütud ja siin töödeldud kala ühisturustamisel tutvustatakse ka piirkonda kui turismisihtkohta ja head elukeskkonda; - ühisturunduse korraldamine liidab piirkonna kalureid suurema sissetuleku saamise ning uute turgude vallutamise nimel ja hoiab ära konflikte kalurite vahel; - ühisturustuse korraldamine aitab uuendatud infrastruktuurist ühiselt maksimaalselt kasu saada; - MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond

	<p>korraldab täiendavaid koolitusi ja konsultatsioone kalatöötlemise ja otseturustamisega alustavatele ja juba tegelevatele kaluritele ja ettevõtjatele.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Seoses üldise keerulise majandusolukorraga mõtlevad inimesed senisest enam oma ettevõtete asutamisele, tõenäolisem on noorte tagasipöördumine kodukohta ning traditsioonilistel tegevusaladel (sh kalandusega seotud ettevõtted) tegevuse alustamine
NÕRKUSED:	OHUD:
<ul style="list-style-type: none"> - Kalurkond killustunud, vananenud ja Eesti erinevais paigus hajali, omavaheliste lahkkelide tõttu või konkurentsikartuses ei julgeta teha otsust kalureid ühendava ettevõtte rajamiseks; - Omafinantseeringud investeeringuprojektidel on suhteliselt suured, mistõttu on raske leida riskialteid ettevõtjaid, kes paneksid õla alla ning oleksid valmis panustama omafinantseeringuga uute ettevõtete rajamisel; - Praegu müüakse kala töötlemata edasi, mistõttu on sissetulekud suhteliselt väikesed ja ka ebastabiilsed; - Ei leidu sobivat tööjõudu rajatavate töötlemisettevõtete jaoks, noori tuleb piirkonda tagasi vähe; 	<ul style="list-style-type: none"> - Ei leidu huvitatud kalureid, kes sooviksid tegevusala laiendada, vajalikke investeeringuid teha, käivitada kalakasvatust või kala töötlemisega tegelevaid ettevõtteid; - Ei suudeta investeeringuprojekte kaasfinantseerida; - Koostöö kalurite vahel täna veel hästi ei toimi, mistõttu on oht, et ei õnnestu ühiselt tooteid turustada, suurte klientide tellimusi täita, tagada järjepidevust tootmises ja turustamises, mistõttu jäävad sissetulekud jätkuvalt ebastabiilseks; - Keskkonnakaitsjate üliiranged piirangud pärsivad Võrtsjärve kalanduse intensiivistamist

3.2.3 Kalandusega seotud turismi arendamine ja rannaküla taaselustamine

TUGEVUSED:	VÕIMALUSED:
<ul style="list-style-type: none"> - Kalandus on siinse elu lahutamatu osa, Võrtsjärve piirkonnal on pikaajalised kalandusega seotud traditsioonid, mida on võimalik taaselustada ja tutvustada nii sise- kui välituristidele; - Kala, kalatoite, kalapüügitraditsioone on võimalik tutvustada ja müüa kui lahutamatu osa Võrtsjärve turismipiirkonnast; - Võrtsjärve SA, kohalikud omavalitsused, MTÜ-d ja ettevõtjad on teinud juba suure töö, et Võrtsjärve piirkonda turismipiirkonnana tutvustada, turismiinfrastruktuuri arendada, avada vaateid järvele, Võrtsjärvega seotud sündmusi ellu kutsuda ja korraldada ning piirkonnaga seotud traditsioone elus hoida; - Võrtsjärve piirkonnas on rajatud ja rajamisel mitmeid külastuskeskusi (Limnoloogiakeskuses avatud külastuskeskus, Võrtsjärve Väravate projekti raames rajatavad info- ja külastuskeskused), kus Võrtsjärve kalandusega seonduvat tutvustatakse, piirkonna külastajatele infot jagatakse jms. Võimalus on neist asjaoludest tuleneva tugeva sümbioosi tekkeks; - Võrtsjärve SA ja Marant OÜ tutvustavad endisaegseid kalapüügi võimalusi, pakuvad reise kalepurjekal, koostatud erinevad paketid; - Võrtsjärve kalanduspiirkond asub Lõuna-Eestis, mis on aktiivne ja tuntud turismiregioon; - Võrtsjärv on vähemalt siseturistile tuntud kui mitmekesise ja puutumatu looduse ja elustikuga 	<ul style="list-style-type: none"> - kalandusega seotud turismipakettide väljatöötamine olemasolevate ettevõtete ja organisatsioonide baasil; - turismiettevõtete tegevuse laiendamine, kalanduse ja Võrtsjärvega seotud tegevustoodete väljatöötamine ja pakkumine; - kaluritele alternatiivsete tegevuste käivitamine turismivaldkonnas; - traditsioonide taaselustamine ja tutvustamine, temaatiliste ürituste käivitamine; - kalandusega seotud turismiinfrastruktuuri parandamine (turistide teenindamiseks looduslikule veekogule kalapüügisilla või ujukai ehitamine; veekogu ja kaldaääre puhastamine; puhkemaja, piknikuplatsi, terrassi, laste atraktsiooni, sauna, laagri- ja telkimisplatsi, karavanipargi, spordiväljaku, matkaraja, linnuvaatlustorni jms ehitamine; ehitatud rajatisse sanitaarseadme ja inventari ning valveseadme ostmise ja paigaldamine; turistide toitlustamiseks vajaliku kalatöötlemisseadme ostmise ja paigaldamise kulud jne) EKF meetmete raames; - kalurite jt huviliste koolitamine turismiteemadel ning olemasolevate turismiettevõtjate koolitamine kalandusteemadel; - uute võimaluste tutvustamiseks kasutada juba toimivaid turundus/tutvustuskanaleid ning mõelda alternatiivsete toimivate võimaluste peale;

<p>piirkond, kus saab tegeleda nii aktiivsete tegevuste kui lihtsalt looduses lõõgastumisega;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Massiturismi puudumine ja privaatsuse olemasolu; - Kalandusega seotud turismiinfrastruktuuri on viimastel aastatel tehtud mitmeid investeeringuid erinevate programmide toel, mis aitab kaasa Võrtsjärve kalanduspiirkonna üldisele arengule; - Positiivsed meediakajastused erinevate Võrtsjärvega seotud ettevõtmiste kohta; - Võrtsjärvel on loodus- ja veeturismi seisukohalt üle-euroopaline tähtsus, juba praegu külastab piirkonda mitu tuhat nn „hulkuvat turisti“ aastas 	<ul style="list-style-type: none"> - pikendada turismihooaega ettevõtete pakkumistega igaks aastaajaks; - mõelda senisest paremini läbi sihtgruppide vajadused ning töötada välja neile sobivaid tooteid ja pakette igaks aastaajaks, et piirkonda saabuks rohkem sellise profiiliga külastajaid, kes on Võrtsjärve piirkonna iseloomu arvestades, eriti oodatud (loodus- ja kultuurihuvilised); - tõhustada koostööd turismiettevõtjate ja kalurite vahel, eesmärgiga püüda sisustada turistida aega piirkonnas rohkem kui 1 päev, et sissetulekud turismist kasvaksid; - SA Lõuna-Eesti Turism ja teiste suuremat piirkonda esindavate turismiorganisatsioonide poolt pakutavate võimaluste kasutamine Võrtsjärve kui kalanduspiirkonna tutvustamiseks; - Kalurite jt huviliste koolitamine turismiteemadel ning turismiettevõtjate koolitamine kalandusega seotud teemadel omavahelise mõistmise suurendamiseks ning koostöö edendamiseks, ühisarutelude korraldamine; - Piirkonna külastajate informeerimine järvel liiklemise eeskirjadest ja püügivahendite tähistusega seonduvast, et minimeerida teadmatuset ja oskamatuset tekkivaid kahjusid kaluritele ja ettevõtjatele - Võrtsjärve veeseisu reguleerimine (keskmise veeseisu tõstmine 0,7 m võrra ning keskmise veevaru suurendamine ca 2 korda); - majanduslanguse perioodil võib eeldada mõningast välituristide arvu kasvu (lähiriikidest), kuna eelistatakse lähemaid uusi turismisihtkohti kaugetele ja kallitele;
--	--

NÕRKUSED:	OHUD:
<ul style="list-style-type: none"> - Teenusepakkujate nappus (majutuskohti piisavalt, toitlustuskohti napib); - Võrtsjärve veetaseme suur kõikumine; - aktiivne turismihooaeg lühike; - külastajad viibivad piirkonnas lühikest aega (enamasti 1 päev või mõni tund), mistõttu ei saa piirkond külastajate suurest arvust hoolimata erilist kasu; - turismitoodete müügiideede ja – oskuste nappus; - majutuskohtade vaheline koostöö majutusettevõtete vahel suuremate gruppide teenindamiseks ei toimi alati; - turismiettevõtete statistika puudulikkus; - kvalifitseeritud tööjõu nappus; - Võrtsjärve kalanduspiirkonnana on seni vähe tutvustatud (pikaajalised traditsioonid, Võrtsjärve eripärad, endisaegsed ja praegused kalapüügivahendid jms); - Vastuolud turismiettevõtjate ja kohalike elanike vahel (ATV-d, lärmakad peod, turvalisuse vähenemine jne); - Turistide kaatrid lõhuvad püüniseid, mis on samuti üheks konfliktide allikaks kohalike elanike, kalurite ja turismiettevõtjate vahel. 	<ul style="list-style-type: none"> - majanduslanguse perioodil ei ole potentsiaalseil külastajail rahalisi võimalusi puhkamiseks, külastajate arv piirkonnas väheneb ettevõtjate püüdlustele vaatamata; - kalurid ja ettevõtjad ei ole motiveeritud seniseid tegevusi laiendama ning koostööd tegema; - tehakse investeeringuid turismivaldkonda, kuid ei suudeta turiste pikemalt piirkonnas hoida, mistõttu jääb neilt raha kätte saamata ja investeeringud ei tasu end ära, raske on katta püsikulusid; - ei suudeta pakkuda teenuseid ja tooteid piisavalt heal ja külastaja poolt oodatud tasemel (sobiva tööjõu puudus, hinna/kvaliteedi suhe paigast ära vms), mistõttu tekib negatiivne maine ja külastajate arv väheneb; - riiklike poliitikate ja investeeringute heitlikkus, raske on tagada järjepidevust turismitoodete ja teenuste arendamisel ja turustamisel; - eramaadega seotud piirangud; - turismiettevõtjate konfliktid kohalike elanikega müra, tekkivate jäätmete hulga suurenemise, turvalisuse vähenemise tõttu jms põhjustel; madal veeseis reostab kaldaalad ning muudab need puhkajate jaoks ebameeldivaks

3.2.4 Tegevuste mitmekesistamine

TUGEVUSED:	VÕIMALUSED:
<ul style="list-style-type: none"> - Euroopa Kalandusfondi meetmest 4.1 saab läbi mitmekesistamise tegevussuuna suurendada kalandussektori esindajate sissetulekuid, laiendades/alustades 	<ul style="list-style-type: none"> - Kalandussektori esindajad, kes soovivad oma tegevust laiendada, saavad taotleda toetust käsitööks ja tootmiseks vajaliku hoone uuendamiseks ning vajalike

<p>ettevõtte tegevust alternatiivsetes tegevusvaldkondades;</p> <ul style="list-style-type: none"> - selle tegevussuuna rakendamisel saab toetust taotlelda erinevatest toetusprogrammidest, mis pakuvad rahalist abi ettevõtjatele tegevusalade laiendamiseks, uute ettevõtete loomiseks ja arendamiseks; - Võrtsjärve piirkond on Eesti ja ka Euroopa mõistes tuntud turismipiirkond, mis toetab alternatiivsetes tegevusvaldkondades tegutsevate ettevõtete arengut piirkonnas; - Limnoloogiakeskuse asumine Võrtsjärve ääres loob soodsa baasi uute ettevõtmiste käivitamiseks, olemasolevate arendamiseks ning piirkonna inimeste koolitamiseks; - valdade toetav suhtumine piirkonna arendustegevustesse ja ettevõtluse arendamisse; - tugevad organisatsioonid, mis erinevates valdkondades ettevõtjatele abiks on; - täna on olulisemad tegevusvaldkonnad kalanduse ja turismi kõrval: metsandus, puidutöötlemine, ehitus ja põllumajandus. Uute ettevõtete loomiseks ja traditsiooniliste ettevõtete arendamiseks on piirkonnas endiselt potentsiaali. 	<p>seadmete ostmiseks ja paigaldamiseks;</p> <ul style="list-style-type: none"> - kalandussektori esindajad, kes soovivad oma tegevust laiendada, saavad taotlelda toetust teenindusettevõtte hoone uuendamiseks ja teenindusettevõttes kasutatava seadme ostmiseks ja paigaldamiseks; - pikendada aktiivset tegevushooaega ettevõtte arendamise, uute toodete ja teenuste väljatöötamisega; - piirkonna kohalikud omavalitsused ja erinevad organisatsioonid toetavad koolituste korraldamist alustavatele ja juba tegutsevatele ettevõtjatele tegevuste laiendamiseks; - teiste ettevõtjatega koostöös kavandada äritegevusi, muutes sissetulekud stabiilsemaks; - kaasata ettevõtlusesse ka neid kohalikke inimesi, kes praegu on töötud/kodused, kuna nende õpitud erialal töötajaid selles piirkonnas ei otsita (kasutada täiend- ja ümberõppe võimalusi); - ka läbi teiste fondide on võimalik Võrtsjärve piirkonnas luua uutele asukatele elamiseks, töötamiseks ja ettevõtlusega (nt turismi, jahinduse, koriluse, põllumajandustootmine) alustamiseks soodsamad tingimused.
<p>NÕRKUSED:</p>	<p>OHUD:</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Tegevuste mitmekesistamine nõuab uusi suuri investeeringuid; - puuduvad oskused ja teadmised, et ettevõtete tegevusi ümber korraldada, uutes tegevusvaldkondades tegevust alustada; - on vähe noori ja ettevõtlikke 	<ul style="list-style-type: none"> - tegevuste mitmekesistamist ei korraldata läbimõeldult ja piirkonda tervikuna käsitledes, mistõttu loodetud efekti täiendavate inimeste tööturule saamiseks ei saavutata; - inimesed on harjunud vähesega toime tulema ja ei ole huvitatud

<p>ettevõtjaid (sh kalureid), kes uutest võimalustest kinni haaraks või oleks valmis endise tegevusala vahetama uue vastu (alalhoiuintinkt, liiga suured riskid jne).</p>	<p>lisapingutusest, et vahetada eriala, hakata tegelema ettevõtlusega;</p> <ul style="list-style-type: none"> - välise abi lõppemisel/puudumisel ei olda valmis tegevuste mitmekesistamiseks, sh täiend- ja ümberõppesse investeerima; - ettevõtjad ei soovi omavahel koostööd teha, mistõttu jäävad paljud head ideed käivitamata.
---	---

3.2.5 Koolitustegevused

TUGEVUSED:	VÕIMALUSED:
<ul style="list-style-type: none"> - EKF meetme 4.1 raames on võimalik kalandussektori ettevõtjatel, SA-del ja MTÜdel saada 100%list toetust koolituste korraldamiseks; - lisaks meetmele 4.1 on koolitustegevusteks võimalik saada toetust mitmetest teistest toetusprogrammidest; - piirkonnas on 41 kutselist kalurit ja 25-30 turismist elatuvat peret, kes on huvitatud erinevatel koolitustel osalemisest, oma ettevõtte ja ühtlasi ka piirkonna arendamisest; - Valmas on välja arendatud infokeskus, mille tegevust saab juurdeehitusega veelgi laiendada ja tõhustada. Valmast kui ainsast Võrtsjärvega vahetult piirnevast külast on võimalik kujundada Võrtsjärve kalurkonna koolituskeskus ja oluline turismikeskus Võrtsjärve läänekaldal; - mitmed organisatsioonid, kes tegelevad Võrtsjärve piirkonna arenguga, on huvitatud koolituste korraldamisest, arvestades piirkonna kalurite ja ettevõtjate huvisid ja koolitusvajadust; - on olemas kohad koolituste läbiviimiseks; 	<ul style="list-style-type: none"> - koolituste korraldamisega on võimalik suunata ja toetada kalureid, ettevõtjaid ja piirkonna elanikke ning julgustada neid arendama olemasolevaid ettevõtteid ja tegelema uute tegevusaladega; - kasutada koolituste läbiviimiseks programmide abivahendeid ning pakkuda osalemist inimestele tasuta ja/või sümboolse tasu eest; - viia läbi koolitusvajaduse uuring kohalike elanike ja ettevõtjate seas, et pakkuda enim vajaminevaid kursusi/koolitusi ning teha seda parimal võimalikul ajal ja sobivaimas kohas;

<ul style="list-style-type: none"> - Tartu lähedus, so võimalus kasutada ülikoolide lektoreid ja teisi oma ala häid asjatundjaid; - Piirkonna suhteline väiksus ja kompaktsus, mis võimaldab kogu piirkonda terviklikult käsitleda ning korraldada koolitusi kogu piirkonna kaluritele ja ettevõtjatele. 	
NÕRKUSED:	OHUD:
<ul style="list-style-type: none"> - kalurite ajagraafik on etteaimamatu, mistõttu on keeruline koolitusi planeerida; - ei soovita tasulisi koolitusi; - sageli puudub inimeste huvi arendustegevuste, tegevusala laiendamise ja nendega seotud koolituste vastu, kuna ollakse harjunud tavapärases rütmis tegutsema ning ei soovita end proovile panna ning uusi väljakutseid vastu võtta; - inimeste üldine passiivsus; - üksikute inimeste koolitushuvi väga spetsiifilistes valdkondades ja küsimustes, mille pakkumist on keeruline korraldada. 	<ul style="list-style-type: none"> - korraldatavad koolitused ei vasta piirkonna elanike ja ettevõtjate tegelikele vajadustele; - potentsiaalsed osalejad on passiivsed ja ei võta koolitustest osa; - koolitajad ei ole piisavalt tasemel ega suuda pakkuda kvaliteetset õpet; - korraldajad ei suuda tagada sujuvat korraldust ja infovahetust, mis takistab heade tulemuste saavutamist;

3.2.6 Randumiskohtade setetest puhastamine

TUGEVUSED:	VÕIMALUSED:
<ul style="list-style-type: none"> - olemas kogemused regulaarsete süvendustööde teostamiseks, teada on tööde mahud jms; - * EKF meetme 4.1 esimese tegevussuuna raames on võimalik kalandussektori ettevõtjatel, SA-del, MTÜdel ja KOV-idel taotleda toetust kogu kalanduspiirkonna jaoks ühe kopa ostmiseks; - randumis- ja lossimiskohtade viimiseks nõuetega vastavusse on võimalik erinevatest fondidest toetust taotleda (seni on saanud ja jäänud probleemiks omafinantseeringu jaoks 	<ul style="list-style-type: none"> - Pikaajalise kokkuleppe saavutamine ministriumitega randumiskohtade regulaarse setetest puhastamise teemal; - Piirkonnale tervikuna rahaliste vahendite leidmine randumiskohtade setetest puhastamiseks; - Võrtsjärve veetaseme tõstmine

vahendite leidmine ning asjaolu, et iga randumiskoha omanik teeb eraldi taotluse);	
NÕRKUSED:	OHUD:
<ul style="list-style-type: none"> - Väikesadamatele esitatavad nõuded ei sobi sisevete sadamates ja randumiskohtades rakendamiseks; - veetaseme kõikumine; - seteterohkus; - kallid ettevõtmised; - riik ei toeta setetest puhastamist - kalurid ei ole valmis investeerima randumis- ja lossimiskohtade nõuetega vastavusse viimiseks (kuni ei võeta kasutusele järelevalveorganite poolt karmimaid meetmeid ja ei tugevne surve randumiskohtade omanikele); 	<ul style="list-style-type: none"> - Ei suudeta sõlmida pikaajalisi kokkuleppeid randumiskohtadega regulaarseks setetest puhastamiseks, jätkub ebastabiilne olukord, kus iga randumiskoha omaniku võimetest ja initsiatiivist sõltub, kas töid õnnestub teostada või mitte;

* loodame, et see saab võimalikuks meetme 4.1 „Kalanduspiirkondade säästev areng“ määruse muudatuse jõustumisel.

3.2.7 Angerjamajandus

TUGEVUSED:	VÕIMALUSED:
<ul style="list-style-type: none"> - asustatava angerja kogust saab oluliselt suurendada, suur looduslik potentsiaal; - mitmekesine kalastik, väärtuslikud kalaliigid; - tasakaal erinevate kalaliikide püügi vahel; - Euroopa angerjamajanduse tegevuskava olemasolu; - väljaõppinud kalurkond, ajalooline järjepidevus kalanduses; - korralikult arendatud ning kalastamiseks sobilikud püügivahendid ja püügitehnika; - pidevad ja pikaajalised kalandusalased teadusuuringud (Limnoloogiakeskus); 	<ul style="list-style-type: none"> - leitakse täiendavad rahastamisvõimalused asustusmaterjali koguse suurendamiseks; - angerja kaitsekorralduskava positiivsed mõjud (Euroopa rannikule jõudva klaasangerja Aiasse müügi piiramine); - kalavarude seisund hoitakse stabiilsena ja angerjamaine asustatakse vähemalt samas mahus kui 2009. ja sellele eelnevatel aastatel; - suudetakse tagada parem järelevalve ja tõhusam statistiliste andmete kogumine; - kutselise kaluri mõiste täiustamine seadusandluses;
NÕRKUSED:	OHUD:
<ul style="list-style-type: none"> - suur sõltuvus looduslikest tingimustest (veetaseme 	<ul style="list-style-type: none"> - EL kaitsekorralduskava, millega piiratakse looduslikesse

<p>kõikumised);</p> <ul style="list-style-type: none"> - klaasangerja hinna kontrollimise võimaluse puudumine; - kalandusest saadavad sissetulekud piirkonnas on väga suures sõltuvuses angerja asustamisest ja väljapüügist (3/4 kalurite sissetulekust moodustab angerjas); - looduslike kalaliikide produktiivsus on madal; - loodusliku kala püügi reguleerimine on suunatud varu kaitsele, angerjapüük võimalikult suurele väljapüügile; - nõrk järelevalve ja suhteliselt suur ebaseaduslik püük; - kalurid tegutsevad seni liiga sageli igaüks omaette, mitte ühtse meeskonnana, mis raskendab neil angerjamajandusega seotud plaanide elluviimist; - ettekasvatatud angerjas ei jää alati ellu. 	<p>veekogudesse kalade asustamist, kehtestatakse püügipiirangud;</p> <ul style="list-style-type: none"> - klaasangerja hinna tõus; - ebaseadusliku püügi suurenemine, jätkuv ebapiisav järelevalve ning tegelikust olukorrast erinev statistika püügiandmete osas; - kutseliste kalurite arvu suurenemine; - ebasoodsad looduslikud tingimused (suur veetaseme kõikumine, järve kinnikasvamine); - investeeringute katkemine.
--	--

4. Arengu visioon ja eesmärgid

4.1 Võrtsjärve kalanduspiirkonna VISIOON aastaks 2013

- Kalavarude seisund on stabiilne, ettekasvatatud angerja asustamismaht on vähemalt 350 000 aastas ja asustamine toimub iga-aastaselt;
- Piirkonnas tegutseb vähemalt üks edukas ja tunnustatud kala väärindamisega tegelev ettevõtja ning tänu kala töötlemisele piirkonnas on kalurite sissetulekud suurenenud vähemalt 20%;
- Toimib koostöövõrgustik kalurite, ettevõtjate ja piirkonna elanike vahel (MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond baasil), mis aitab tagada kalanduspiirkonna jätkusuutliku arengu;
- Igal aastal korraldatakse vähemalt üks üle-eestilise tähtsusega sündmus, mis seotud kaluritraditsioonide elushoidmisega rannakülades ning Võrtsjärve kalanduspiirkonna tutvustamisega piirkonna külastajaile;
- Kalandusega seotud ja kaluritraditsioone tutvustavad turismipaketid meelitavad aastaringselt piirkonda täiendavaid külastajaid, 2013.aastaks on piirkonna külastajate arv suurenenud vähemalt 20%;
- Piirkonnas on vähemalt üks Sadamaseaduse nõuetele vastav väikesadam, tänu millele on võimalik osutada nii turistidele kui kaluritele vajalikke teenuseid.

4.2 Võrtsjärve kalanduspiirkonna eesmärgid aastani 2013

1. Kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. 2013. aastaks on Võrtsjärve kalanduspiirkonnas vähemalt üks Sadamaseaduse nõuetele vastav väikesadam

2. Kala- või vesiviljelustoodete töötlemine ja otseturustamine

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. Võrtsjärve kalanduspiirkonnas tegutseb 2013.aastal vähemalt üks edukas ja tunnustatud kala töötlemisega tegelev ettevõtja;
2. Kalurite sissetulekud on tänu kala töötlemisele ja otseturustamisele piirkonnas kasvanud vähemalt 20%.

3. Kalandusega seotud turismi arendamine ja rannaküla taaselustamine

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. Aastal 2013 pakuvad Võrtsjärve piirkonna turismiettevõtted vähemalt 10 erinevat Võrtsjärve kalandusega seotud toodet/teenust;
2. Igal aastal toimub vähemalt üks üle-eestilise tähtsusega Võrtsjärve kaluritraditsioone, rannakülasid ja Võrtsjärve kalanduspiirkonda tutvustav sündmus;
3. Külastajate arv piirkonnas on kasvanud vähemalt 20%, sealjuures on pikenenud piirkonnas viibimise aeg;
4. Rannakülades uute ehitiste rajamisel kasutatakse vanu ehitusvõtteid, materjale (savi, pilliroogu), regulaarselt toimuvad koolitused ja töötoad, et rannakülade ja kalurite traditsioone elus hoida.

4. Tegevuste mitmekesistamine

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. Tööhõive piirkonnas suureneb 2013.aastaks 10%;
2. Senistest kalandussektoris hõivatud inimestest 10 % on leidnud rakendust Võrtsjärve piirkonnas alternatiivsetes tegevusvaldkondades (majutus-, toitlustus-, teenindusettevõtted, käsitöö, tootmine jt).

5. Koolitustegevus

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. Igal aastal osaleb koolitusprogrammides vähemalt 25% kalanduspiirkonnas tegutsevatest kutselistest kaluritest, kalandussektori töötajatest ja turismiettevõtjatest;
2. Koolitusprogrammides osalemine on tõstnud piirkonnas pakutavate (turismi)teenuste kvaliteeti ning suurendanud otseselt Võrtsjärve kalandusega seotud teenuste ja pakettide arvu;
3. Pakutavatest kursustest ja koolitustest vähemalt 30% on seotud Võrtsjärve kalanduspiirkonna arendamise- ja tutvustamisega (nt kalandusega seotud õpitoad, õppelaagrid jms).

6. Angerjamajandus

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. Kalavarude seisund on stabiilne, ettekasvatatud angerja asustamismaht on vähemalt 350 000 aastas ja asustamine toimub iga-aastaselt.

7. Randumiskohtade setetest puhastamine

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. Leitud toimiv lahendus, kuidas regulaarset randumiskohtade setetest puhastamist Võrtsjärve tervikuna käsitledes rahastada;
2. Võrtsjärve kalanduspiirkonnale on soetatud vajalik tehnika, millega teostatakse randumiskohtade setetest puhastamist.

5. Strateegia tegevussuunad

5.1 Strateegia raames elluviidavate tegevussuundade rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus

5.1.1 Kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine - tegevussuuna rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. 2013. aastaks on Võrtsjärve kalanduspiirkonnas vähemalt üks Sadamaseaduse nõuetele vastav väikesadam.

Kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine strateegia ühe olulise tegevussuunana on väljatoodud seetõttu, et 2009.aasta aprilli seisuga ei ole Võrtsjärvel ühtki nõuetele vastavad sadama- ja lossimiskohta, kuid samas tegutseb piirkonnas 41 kutselist kalurit ning loomisel on uued kala töötlemise- ja kasvatusega tegelevad ettevõtted. Randumisel on Võrtsjärvel peamiseks probleemiks veetaseme suur kõikumine ning seteterohkus. Madala veeseisu ajal on mitmed sadamakohad kasutamiskõlbmatud (nt Ulge, Vehendi ja Vaibla). Kanaleid puhastatakse setetest keskmiselt kord aastas. Veetaseme kõikumisest tulenevalt on Võrtsjärvele sobivaim sadamarajatis pontoonsild. Veesõidukitest on kasutusel peamiselt plastik- ja metallpaadid (v.a. kale).

Suuremad randumiskohad on: Valma külas; Rannu vallas Limnoloogiakeskuse juures; Jõesuus; Oiul; Pikasillas ja Rannakülas.

Strateegia koostamise raames püüdsime teada saada andmed realselt kasutuses olevate randumis- ja lossimiskohtade kohta ning ülevaade kogutud andmetest on esitatud strateegia lisa (Lisa 6).

2010.aasta detsembri seisuga tegutseb Võrtsjärve piirkonnas 45 kaluri kalapüügiloa omanikku ja abikalurit (lisaks 1 kalakasvataja), kes kasutavad järvele minemiseks, randumiseks ning kala lossimiseks mitteametlikke ning nõuetele mittevastavaid randumis- ja lossimiskohti.

On ainult aja küsimus, mil järelevalvet teostavad institutsioonid hakkavad piirkonna ettevõtjatele tegema ettekirjutusi randumis- ja lossimiskohtade nõuetega vastavusse viimiseks ning probleemi lahendamine muutub piirkonna kalurite ja ettevõtjate jaoks esmatähtsaks. Strateegia arutelude käigus on tekkis idee, et alustada sadama- ja lossimiskohtadega tegelemist uuringu tellimisest, mis selgitab välja Võrtsjärve piirkonna jaoks optimaalse arvu randumis- ja lossimiskohti, nende tänase kuuluvuse ning reaalse rahavajaduse nõuetega vastavusse viimiseks. Sama uuringu raames vaadatakse üle Võrtsjärve vee- ja rannaala reguleerivad piirangud, mis tulenevad Euroopa Liidu ja Eesti Vabariigi seadusandlikest aktidest ning mida peab uute sadamate rajamisel ning olemasolevate randumis- ja lossimiskohtade arendamisel arvesse võtma. Uuringu protsessi eestvedajaks ning rahataotluse esitajaks on MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond.

15.10.2009.aasta üldkoosolekul võeti vastu otsus, et uuringu tegemine võetakse päevakorrast maha ning selle kaasfinantseerimiseks planeeritud vahendid suunatakse teiste tegevuste elluviimiseks.

Riigikogus menetluses olev uue Sadamaseaduse eelnõu Võrtsjärve piirkonna kalurite ja ettevõtjate arvates ei sobi rakendamiseks siseveekogudel, kuna piirangud rajamis- ja kasutamise nõuetele on liiga ranged ning esialgselt kavandatud riigilõivude tasud ülemäära suured, pärssides ettevõtlust ja piirkonna arengut. Võrtsjärve piirkonna ettevõtjad ja kalurid on teinud seaduseparandustega tegelevale töörühmale ettepaneku Sadamaseaduse rakendamiseks ainult mereäärsetele sadamatele. Täna on töörühm juba otsustanud muuta seaduseelnõu riigilõivude osa, langetades neid summasid oluliselt võrreldes eelnõu esialgse versiooniga.

Valma Külaseltsi poolt on vastutavatele ministriumitele (Keskkonna- ja Põllumajandusministeerium) tehtud pöördumine harrastuskalapüügi lubade (kalastuskaartide) andmise/saamise teemal, sest viimastel aastatel on kujunenud välja olukord, kus piirkonna kalurid jäävad harrastuspüügilubadest ilma, kuna neil puudub võimalus interneti teel endale lube taotleda. Eelis on linnainimestest harrastuskaluritel, kes kohe keskööl, kui kalastuskaartide taotlemine võimalikuks saab, Võrtsjärvele mõeldud arvu lube välja ostavad. Võrtsjärve piirkonna kalurite ja ettevõtjate arvates võiks harrastuskalapüügi lubadega tulevikus tegeleda MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond, et tagada vähemalt võrdne kohtlemine piirkonna ettevõtjatele ja harrastuskalapüügilube soovivatele kohalikele elanikele ning ühtlasi kindlustatakse sel juhul piirkonna käsitlemine tervikuna. Variandina on kaalutud lubade taotlemist ka kohalike omavalitsuste kaudu. Kutseliste kalurite arv kõigub aastate lõikes väga vähe ning võib prognoosida, et ka aastate pärast teenib kaluriametiga piirkonnas elatist ligikaudu 30 peret.

Võrtsjärve piirkonna kalurid ja ettevõtjad on teinud pöördumise Põllumajandusministeeriumile ka Kalapüügiseaduse § 17 lõige (3) osas, mille kohaselt kala esmakokkuostuks ei loeta kala ostmist ühe ööpäeva jooksul oma tarbeks koguses, mille väärtuseks on ostmise aastale eelneva aasta Eesti keskmise esmakokkuostuhinna järgi kuni 300 krooni. Eelneva aasta Eesti keskmised esmakokkuostuhinnad avaldatakse kalaliikide kaupa ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja Põllumajandusministeeriumi koduleheküljel iga aasta 10. jaanuariks. 1.–9. jaanuarini püütud kala väärtuse arvutamisel võetakse aluseks viimased avaldatud Eesti keskmised esmakokkuostuhinnad. Kuna kalasaagid on hooajati väga erinevad, siis soovitakse eraisikute poolt kalavaru soetada suuremas koguses kui 300 kr ostja kohta päevas, kuid praegu Kalapüügiseadus sellist võimalust ei anna.

Strateegia uuendamise protsessi raames (märts-aprill 2011.a.) on selgunud, et sadamaomanike huvi sadamate arendamise vastu on suurenenud võrreldes 2008-2009.aastal valitsenud olukorraga, mistõttu olulisimaks muudatuseks strateegias saabki kalasadamate ja lossimiskohtade tegevussuuna lisamine arendatavate tegevussuundade alla, et oleks võimalik ka sadamate arenduseks taotleda rahalist abi Euroopa

Kalandusfondi meetme 4.1 raames. Ennekõike on päevakorral Oiu ja Valma sadamate arendamine.

Oiu sadam – asub Oiu külas, Kolga-Jaani vallas, Viljandimaal. Katastriüksuse number: 32802:001:0118. Sadama territoorium ca 8000 m², akvatooriumi suurus määramata. Kai pikkus on 80 m ning seal on renoveerimistööd käimas. Kaideäärne sügavus - vee sügavus randumissilla ääres: 80 m ulatuses on sügavus üle 1,5 meetri. Sadama registrisse kandmise protsess on käimas ning sellega plaanitakse valmis jõuda 2011.aasta jooksul. Hetkel ei ole sadam aktiivses kasutuses kutseliste kalurite poolt, kuid edaspidi kavandatakse aktiivset sadamakasutust kutseliste kalurite poolt.

Sadam on kaitstud Võrtsjärve tuulte ja lainete eest. Ohtlike tormilainete tekkimine sadamas ei ole reaalne. Jää tõttu on sadam suletud keskmiselt 5 kuud aastas. Põhilised püügirajoonid on 30 km ulatuses sadamast.. Kalalaevade/paatide tarbeks on kai sildumisosa veel eraldamata, kuna renoveerimistööd on käimas. Üldkasutatavalt teelt (Tartu-Viljandi maanteelt) asub sadam 80 m kaugusel.

Kalatöötlemiseks on hooned ja ruumid olemas, töötlemist veel ei toimu. Puurkaev on olemas, Kütuse ja kaldavooluga varustamiseks on süsteemid rajamisel. Püüniste ja laevavarustuse ladustamiseks on võimalused olemas. Töökoda laevade remontimiseks on ehitamisel. Pilsivee ära andmiseks, traalnootade remondiks ning vaierite mõõtmiseks võimalused hetkel puuduvad. Kala lossimist teostatakse käsitsi. Külkhoone hetkel veel puudub.

Lisaks kalalaevadele ja –paatidele kasutavad sadamat huvipaadid ning pakutakse reisijate veoga seotud teenuseid. Sadamaametnikke ametis veel ei ole. Sadamamaksude suurus on veel määramata. Oiu sadam renoveeritakse põhjalikult perioodil 2010-2012. Ehitatakse uus kai, slipp, ujuvillad, sadamahoone, parklad jms infrastruktuur.

Oiu sadama ja lossimiskoha omanikud on: Anmar Pihlak ja Romet Elmaste. Operaatorid MTÜ Oiu Arendus ning MTÜ Oiu Jahtklubi.

Kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamise tegevussuunale on Võrtsjärve kalanduspiirkonnas planeeritud kasutada 25% meetme 4.1 raames piirkonnale kasutamiseks määratud toetussummast (muudatus kehtib alates 15.04.2011).

Kulud, mida meetme 4.1 raames toetatakse ja milliseid kulutusi planeeritakse selle suuna rakendamisel teha:

- 1) tolmuvaba teekatte paigaldamise või uuendamise kulud;
- 2) külkhoone, laohoone ja hulgimüügihoone ehitamise ja uuendamise kulud;
- 3) lossimiseks ja ladustamiseks vajaliku seadme, sealhulgas kastipesuliini ostmise ja paigaldamise kulud;
- 4) külmutus- ja jahutusseadme, sealhulgas jäämasina ja külmakonteineri ostmise ja paigaldamise ning portatiivse külmutus- ja jahutusseadme ostmise kulud;
- 5) elektri- ja veevarustuspunkti ehitamise ja uuendamise kulud;
- 6) kütusetankla ehitamise ja uuendamise ning tankimisseadmete ostmise kulud;
- 7) kalalaeva hooldamise ja remondiseadme ostmise ja paigaldamise kulud;
- 8) kalasadama või lossimiskoha rajatise laiendamise ja uuendamise ning tehnosüsteemi uuendamise kulud ning sellega seotud sadama akvatooriumi ja sadama sissesõidutee süvendamise kulud üks kord programmiperioodi jooksul;

- 9) kalurite olmehoone või -ruumi ehitamise ja uuendamise kulud;
- 10) paadikuuri ja püügivahendite hoiuruumi ehitamise ja uuendamise kulud;
- 11) kala lossimise käigus tekkivate jäätmete töötlemiseks vajaliku ehitise ehitamise või uuendamise kulud;
- 12) jäätmete käitlemiseks ja kahjutustamiseks vajaliku seadme ja inventari ostmise ja paigaldamise kulud;
- 13) kalapüügitegevuse elektroonilise haldusega seotud seadme ostmise ja paigaldamise kulud;
- 14) navigatsioonimärgistuse ostmise ja paigaldamise kulud;
- 15) sadama süvendamise tehnika ostmise kulud;
- 16) kütuseveeki ostmise kulud.

5.1.2 Kala või vesiviljelustoodete töötlemine ja otseturustamine - tegevussuuna rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. Võrtsjärve kalanduspiirkonnas tegutseb 2013.aastal vähemalt üks edukas ja tunnustatud kala töötlemisega tegelev ettevõtja;
2. Kalurite sissetulekud on tänu kala töötlemisele ja otseturustamisele piirkonnas kasvanud vähemalt 20%.

Kala ja vesiviljelustoodete töötlemine ja otseturustamine omavad tegevussuunana Võrtsjärve piirkonnas väga olulist rolli. Strateegia aruteludest, intervjuudest ning SWOT-analüüsist järeldub, et mitmed probleemid piirkonna kalanduse arengus on tingitud just sellest, et kala töötlemisega kohapeal ei tegeleta piisavalt, mistõttu on kokkuostuhinnad madalad, kalurite sissetulekud väikesed ja ebastabiilsed ning kalapüügi hooajalisusest tingituna on aastas perioode, kus kaluritel sissetulek puudub. Kala säilitamis- ja töötlemistingimuste loomine aitab vähendada hooajalisust ning ühtlasi tõstab oluliselt piirkonna kalurite ja ettevõtjate sissetulekuid ning ühtlasi tagab piirkonna külastajatele aastaringse võimaluse Võrtsjärve kalasaagist osa saada. Võrtsjärve piirkonnas on suurepäraseid eeldused ka kalakasvatuste rajamiseks, kuna veeressurss ja asustusmaterjal on kohapeal olemas. Täna tegutseb piirkonnas vaid üks kalakasvatusega tegelev ettevõtja (Triton PR AS) ning loomisel on üks kala töötlemisega tegelev ettevõte (Sandemer OÜ). Kavandatav kalatööstus rajatakse Valma külla Saeveski kinnistule ning selle rajamiseks on Sandemer OÜ saanud toetust PRIA meetmest 2.3 "Investeeringud töötlemisse ja turustamisse". Tegevused käivitatakse esialgsete plaanide kohaselt 2010.aasta kevadel ning eeldatavasti luuakse kuni 6 uut töökohta. Täpsem tootenimekiri on väljatöötamisel ning sõltub paljuski sõlmitavatest eellepingutest. Nimetatud ettevõtte suudab esialgsete plaanide kohaselt suure osa Võrtsjärvest püütavast kalast kaluritelt kokku osta, lisaks kavandavad mitmed kalurid ja turismiettevõtjad meetme 4.1 raamest taotleda toetust kala säilitus- ja töötlemistingimuste loomiseks ja parandamiseks nn "koduköövides". Ideena on välja käidud ka mitut ettevõtjat teenindava ühise kalaköögi rajamine, kuid tänase seisuga jääb ühistootahtest piirkonnas vajaka ning reaalne tundub pigem mitmete väiksemate "koduköövide" vastavusse viimine kalatöötlemiseks vajalike tingimustega.

Võrtsjärvest püütud kala turustamine on seni olnud samuti väga ebaühtlane. Peamiselt tegeletakse käsimüügiga, kuid intervjuude ja küsitluste raames nimetati ka kolme erinevat

kokkuostjat. Kalamüügi transpordisuunana nimetati peamiselt Tallinna, Viljandit ja Pärnut, kuid koostööd tehakse näiteks ka Tartu ja Tartu maakonna tootlustuskohtadega (kohtadega, kus on Võrtsjärve kalale nõudlus olemas). Koos kalatöötlemisettevõtte loomisega Valma külla ning koduste kalaköökide täiustamisega, hakatakse kindlasti senisest suuremat tähelepanu pöörama ka turustamisele. Oluliseks muutuvad müüdavate kogused, tähtis on hoida toodete kõrget kvaliteeti ja tooteid potentsiaalsetele turgudele aktiivselt tutvustada. Võib arvata, et vähemalt turunduse osas püüavad kalurid ja ettevõtjad koostööd teha, et võimalikult madalate turunduskulude maksimaalset tulemust saavutada. Oluline on ka kalanduspiirkonna kui terviku positiivne maine, mida iseloomustavad toodete kõrge kvaliteet, hea sortiment jms. Oma osa kalanduspiirkonna kui terviku ning siinsete võimaluste tutvustamisel on kindlasti MTÜ-l Võrtsjärve Kalanduspiirkond. Arutusel on olnud ka ettevõtjaid ühendava organisatsiooni või ühissetevõtte loomine, mis saaks aktiivselt läbi viia turundusüritusi, osaleda messidel, tellida tutvustavaid trükiseid, viia läbi meediakampaaniaid ning parimal moel kaitsta piirkonna kalurite ja kalandusettevõtete huve. Töötlemise ja turustamise edendamine on tegevused, mis aitavad Võrtsjärve kalanduspiirkonnana kõige efektiivsemal moel arendada ning nende tegevussuundade vastu on piirkonna kalurid ja ettevõtjad kõige enam huvi üles näidanud.

Töötlemise ja turustamise arendamiseks Võrtsjärve kalanduspiirkonnas on planeeritud kasutada 35% meetme 4.1 raames piirkonnale määratavast kogu toetussummast.

Kulud, mida meetme 4.1 raames toetatakse ja milliseid kulutusi planeeritakse selle suuna rakendamisel teha:

- kala või vesiviljelustoodete töötlemiseks vajaliku ehitise (sh külm- ja laohoone) ehitamise või uuendamise kulud;
- kala või vesiviljelustoodete käitlemise seadme ja tehnoloogilise liini (sh puhastusseadme, külmutus- ja jahutusseadme, veevarustussüsteemi, energeetikasüsteemi ning müügipakendi pakkeliini) ostmise ja paigaldamise kulud; kvaliteedikontrolliks vajaliku seadme (sh integreeritud infotehnoloogiaseadme) ostmise ja paigaldamise kulud;
- paikse kütteseadme ostmise ja paigaldamise kulud; kalandustoodete töötlemisel tekkivate jäätmete käitlemise-, kahjutustamise-, tootmise kõrvalsaaduste käitlemise seadme ja tehnoloogilise liini ostmise ja paigaldamise kulud;
- laotõstuki ostmise kulud; kala või vesiviljelustoodete tootearenduse kulud; kala või vesiviljelustoodete otseturustamiseks vajalikud ehitise ehitamise või uuendamise kulud;
- otseturustamiseks vajaliku energeetika- ja veevarustussüsteemi ostmise ja paigaldamise kulud; otseturustamiseks vajaliku külmutus- ja jahutusseadme ostmise ja paigaldamise ning portatiivse külmutus- ja jahutusseadme ostmise kulud.

5.1.3 Kalandusega seotud turismi arendamine ja rannaküla taaselustamine - tegevussuuna rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. Aastal 2013 pakuvad Võrtsjärve piirkonna turismiettevõtted vähemalt 10 erinevat Võrtsjärve kalandusega seotud toodet/teenust;
2. Igal aastal toimub vähemalt üks üle-eestilise tähtsusega Võrtsjärve kaluritraditsioone, rannakülasid ja Võrtsjärve kalanduspiirkonda tutvustav sündmus;
3. Külastajate arv piirkonnas on kasvanud vähemalt 20%, sealjuures on pikenenud piirkonnas viibimise aeg;
3. Rannakülades uute ehitiste rajamisel kasutatakse vanu ehitusvõtteid, materjale (savi, pilliroogu), regulaarselt toimuvad koolitused ja töötoad, et rannakülade ja kalurite traditsioone elus hoida.

Kalandusega seotud turismi arendamise ja rannaküla taaselustamise tegevussuund on Võrtsjärve ääres kala töötlemise ja turustamise järel olulisuselt järgmisel kohal. Turismiga tegelemine annab Võrtsjärve piirkonnas elatist ligikaudu 20-le perele, juba praegu on piirkonnas umbes 250 majutuskohta erineva tasemega majutusasutustes ning viimastel aastatel on mitmeid uusi turismiettevõtteid piirkonda lisandunud. Võrtsjärve piirkonna turismi tervikuna arendab juba alates aastast 2000 Võrtsjärve Sihtasutus, mis on ellu kutsunud Võrtsjärvega piirnevate omavalitsuste poolt. 9 aasta jooksul on organisatsioon palju tegelenud turismiinfrastruktuuri arendamisega. Riiklike ja välisabifondide toel on korraldatud Võrtsjärve piirkonda tutvustavaid üritusi ja seminare päevakajalistel teemadel. Võrtsjärve Sihtasutus on olnud arvestatav partner ja tugi teistele piirkonna organisatsioonidele, ettevõtetele ja ka kohalikele omavalitsustele. Võrtsjärve Sihtasutuse eestvõtmisel on koostatud enamuse piirkonnaga seotud arengu- ja planeeringudokumentidest (sh Võrtsjärve piirkonna turismistrateegia 2015), mistõttu on nende aastatepikkune kogemus väga väärtuslik ka MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond tegevuse käivitamisel ning piirkonna arendamisel tulevikus.

Võrtsjärve piirkonna turismivaldkonna võtmesõnad on: looduse mitmekesisus, privaatsuse olemasolu, võimalus nii looduse nautimiseks kui aktiivseks puhkuseks. Viimastel aastatel on kohalike omavalitsuste poolt tehtud suur töö vaadete avamisel Võrtsjärvele, et järvest mööda sõitjad üldse märkaksid, et nad Võrtsjärve ääres asuvad ning tekiks tahtmine piirkonnas pikemalt peatuda. EASi programmide toel on väljaarendamisel nn Võrtsjärve Väravad – järve-äärsed puhkealad, info- ja külastuskeskused järve erinevaid paigus (Järvemuuseum, Pikasilla, Vooremäe, Valma, Jõesuu, Poldri, Vehendi puhkealad, Suislepa ja Ohne jõgi), et pakkuda tuge turismiettevõtjatele ning informeerida külastajaid senisest paremini Võrtsjärve piirkonnas pakutavatest turismitoodetest ja –teenustest. Järjest enam koguvad populaarsust kalesõidud Võrtsjärvel, mida korraldavad koostöös Võrtsjärve Sihtasutus ja Marant

Osaühing. Pakutakse erinevaid pakette, sihtgrupi soovidest ja eelistustest lähtuvalt. Võrtsjärve piirkonna turismiettevõtetele lisaks pakub Võrtsjärvega seotud hiigelkanuumatka paketti nt "360 seiklused". Turismiettevõtete pakkumiste seas domineerivadki elamusturismi pakkumised (nt ATV- ja paadisõidud), kuid tulevikus võiks kindlasti arendada ja ka senisest enam külastajaile pakkuda kohalikku traditsioonilist eluviisi toetavaid tegevusi (nt võimalus osaleda erinevates töötubades ja laagrites, mis seotud kaluritraditsioonide ja rannakülade taaselustamisega). Oluline roll on Limnoloogiakeskusel, nii kalanduse kui ka turismi arendamise seisukohalt. Maaülikooli Limnoloogiakeskuse ruumides tegutsevad infopunkt, järvemuseum ja sisevete hariduskeskus (Võrtsjärve Õppekeskus-Järvemuseum).

Hea ülevaate Võrtsjärve piirkonna turismiettevõtetest, pakutavatest teenustest ja turismipakettidest annab Võrtsjärve Sihtasutuse koduleht www.vortsjarv.ee

Strateegia arutelude raames selgus, et häid ideid, kuidas piirkonna turismielu elavdada ja arendada, on mitmeid. Senisest täpsemalt peab läbi mõtlema sihtgrupid ja lähenemise teed soovitud sihtgruppidele, et piirkonnas suureneks just selliste külastajate arv nagu oodatakse. Kõigi turismiga tegelevate ettevõtjate ühisteks eesmärkideks on, et külastajate piirkonnas viibimise aeg pikeneks ning suureneks tulu, mida iga külastaja piirkonda jätab.

Senisest aktiivsemalt soovivad turismiettevõtjad tutvustada Võrtsjärve piirkonda kalanduspiirkonnana, asudes välja töötama ja tutvustama kalandusega seotud pakette ja teenuseid, pakkuma menüüdes suuremat valikut Võrtsjärvest püütud kalast valmistatud toite ning laiendades seni piirkondlike tähtsusega sündmuste külastajaskonda üle-eestiliseks.

Võimalus on kaluritraditsioonide ja rannakülade taaselustamiseks korraldada erinevaid töötubasid ja laagreid (endisaegsed ehitusvõtted, pilliroo kasutamine, paadiehitus, käsitöö jms), mida saab läbi viia ka väljaspool kõige atraktiivsemat turismihooaega, tagades seega turismiettevõtjatele sissetuleku ka madalhooajal. Turismiettevõtete senisest tihedam koostöö kalurite ning MTÜ-ga Võrtsjärve Kalanduspiirkond, loob piirkonna külastajatele senisest paremad võimalused Võrtsjärve kalast tehtud toitade maitsemiseks, kalatoodete kaasaostmiseks ning kasvõi ühiste suurte laatade/müügipäevade korraldamiseks.

Kalandusega seotud turismitoodete ja –teenuste pakkumiste laiendamiseks ning kvaliteedi tõstmiseks on ettevõtetal tarvis teha täiendavaid investeeringuid ning kindlasti tagab edu koostöö ettevõtjate, organisatsioonide ja kohalike omavalitsuste vahel.

Turismi arendamiseks ning rannakülade taaselustamiseks Võrtsjärve kalanduspiirkonnas on planeeritud kasutada 25% meetme 4.1 raames piirkonnale määratavast kogu toetussummast.

Kulud, mida meetme 4.1 raames toetatakse ja milliseid kulutusi planeeritakse selle suuna rakendamisel teha:

- turistide toitlustamiseks vajalike kalatöötlemisseadmete ostmise ja paigaldamise kulused; kalandusega seotud arhitektuuripärandi renoveerimise, ümbruse heakorramise ja haljastamise kulused;
- turistide teenindamiseks looduslikule veekogule kalapüügisilla või ujukai rajamise ning turistide teenindamiseks vajalikud mahus loodusliku veekogu ja kalaääre puhastamise kulused;
- turistide teenindamiseks vajaliku puhkemaja, piknikuplatsi, terrassi, laste atraktsiooni, sauna, laagri- ja telkimisplatsi, karavanipargi, spordiväljaku, matkaraja, linnuvaatlustorni jms ehitamise kulused, turistide teenindamiseks ehitatud rajatisse sanitaarseadme, inventari ning valveseadme ostmise ja paigaldamise kulused;
- kalapüügikeskuse turundusprojekti arendamise kulused; rannaküla taaslustamise ja kalandustraditsioonide tutvustamisega seotud projekti kulused ning teatud liiki veesõidukite ostmise ja ehitamise kulused.

5.1.4 Tegevuste mitmekesistamine - tegevussuuna rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. Tööhõive piirkonnas suureneb 2013.aastaks 10%;
2. Senistest kalandussektoris hõivatud inimestest 10 % on leidnud rakendust Võrtsjärve piirkonnas alternatiivsetes tegevusvaldkondades (majutus-, toitlustus-, teenindusettevõtted, käsitöö, tootmine jt).

Tegevuste mitmekesistamine on strateegia tegevussuunana sisse toodud seetõttu, et keeruline majandussituatsioon nõuab ka Võrtsjärve piirkonna ettevõtjatelt enda proovilepanemist alternatiivsetes tegevusvaldkondades, olemasolevate ettevõtete arendamist uute toodete, teenuste või turgude näol ning seni vähe kasutatud või kasutamata ressursside kasutuselevõttu senisest efektiivsemaks majandamiseks. Peamine kalandusele alternatiivi pakkuv tegevusala Võrtsjärve kalanduspiirkonnas on turism, mis majanduslikus mõttes tõrjub juba tänase seisuga kalanduse tegevusaladest teisele kohale. Lisaks turismile on strateegia arutelude raames alternatiivsete tegevusvõimalustena kõne all olnud: põllumajandus, jahindus ja korilus, mis omavahel kombineerides pakuvad mitmeid seni kasutamata võimalusi piirkonna inimestele eneseteostuseks ja elatise teenimiseks.

Strateegia seminaride raames läbi viidud SWOT analüüsist ilmneb, et tegevuste mitmekesistamist soosivad piirkonnas järgmised asjaolud: Võrtsjärve piirkond on Eestis tuntud kui positiivse mainega turismipiirkond; Limnoloogiakeskuse asumine Võrtsjärve ääres, mis võimaldab kasutada ekspertide abi koolituste läbiviimisel, ettevõtjate nõustamisel; kohalike omavalitsuste ja organisatsioonide toetav suhtumine piirkonna arendustegevusse ja ettevõtluse arendamisse; võimalus kasutada erinevate riiklike ja Euroopa Liidu fondide abi uute ettevõtete käivitamisel, tegevuste ümberstruktureerimisel ning olemasolevate ettevõtete arendamisel.

Tegevuste mitmekesistamisega kaasnevad mitmed positiivsed mõjud, nt kombineerides turismi või kalandust täiendavate uute tegevusaladega, on võimalik muuta sissetulekud stabiilsemaks, maandada riske ning vähendada turismi või kalapüügi hooajalisusest tulenevaid probleeme. Piirkonna probleemiks on tööealise ja töötahtelise elanikkonna vähesus, mistõttu peaks soosima uute elanike piirkonda tulemist ning neile töövõimaluste pakkumist.

Mitmekesistamise tegevussuuna arendamiseks Võrtsjärve kalanduspiirkonnas on planeeritud kasutada 10% meetme 4.1 raames piirkonnale määratavast kogu toetussummast.

Kulud, mida meetme 4.1 raames toetatakse ja milliseid kulutusi planeeritakse selle suuna rakendamisel teha on järgmised:

- majutus- ja toitlustusettevõtetele esitatavate nõuete täitmiseks vajaliku seadme, sh infotehnoloogiaseadme ostmise ja paigaldamise kulu;
- käsitööks ja tootmiseks vajaliku hoone uuendamise ning selleks vajaliku seadme ostmise ja paigaldamise kulud;
- teenindusettevõtte hoone uuendamise ning teenindusettevõtte seadme ostmise ja paigaldamise kulud.

5.1.5 Koolitustegevus - tegevussuuna rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. Igal aastal osaleb koolitusprogrammides vähemalt 25% kalanduspiirkonnas tegutsevatest kutselistest kaluritest, kalandussektori töötajatest ja turismiettevõtjatest;
2. Koolitusprogrammides osalemine on tõstnud piirkonnas pakutavate (turismi)teenuste kvaliteeti ning suurendanud otseselt Võrtsjärve kalandusega seotud teenuste ja pakettide arvu;
3. Pakutavatest kursustest ja koolitustest vähemalt 30% on seotud Võrtsjärve kalanduspiirkonna arendamise- ja tutvustamisega (nt kalandusega seotud õpitoad, õppelaagrid jms).

Koolitustegevus on eraldi tegevussuunana strateegias kajastatud, sest muutunud majandusolud, ettevõtete tegevusvaldkondade muutumine, uute ettevõtete loomine ja vajadus taotleda ettevõtetele tegevustoetusi, on pannud aluse koolitusvajaduse suurenemisele piirkonnas. Võrtsjärve kalanduspiirkonnas tegutseb 41 kutselist kalurit, ligikaudu 30 turismiga tegelevat ettevõtet, lisaks potentsiaalsed alustavad ettevõtjad erinevates tegevusvaldkondades, organisatsioonide ja kohalike omavalitsuste esindajad – piisav hulk erinevatest koolitusprogrammidest huvitatud osalejaid.

Paiku, kus koolitusi läbi viia, on mitmeid. Lisaks turismiettevõtjate poolt pakutavatele seminarivõimalustele asub Valma külas infokeskus, kus on olemas kaasaegse tehnikaga varustatud seminariruum, lisaks Rannu vallas Limnoloogiakeskuse ruumides asuv Võrtsjärve Õppekeskus-Järvemuuseum. Limnoloogiakeskuse asumine Võrtsjärve kaldal

annab hea võimaluse kasutada koolituste raames parimate kalandust, Võrtsjärve olusid ja veeelustikku tundvaid eksperte. Tartu lähedus on samuti positiivne ja võimaldab kasutada ülikoolide ja kutsekoolide potentsiaali lektorite ja programmide osas täiendkoolituste läbiviimisel.

Koolitustegevuste suuna arendamiseks Võrtsjärve kalanduspiirkonnas on planeeritud kasutada 5% meetme 4.1 raames piirkonnale määratavast kogu toetussummast. Kulud, mida meetme 4.1 raames toetatakse ja milliseid kulutusi planeeritakse selle suuna rakendamisel teha on järgmised:

- koolituste korraldamise kulud, sh ruumi ja esitlustehnika rent ning koolitaja töötasu.

5.1.6 Angerjamajandus - tegevussuuna rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. Asustatava angerjamaimu hulk aastaks 2013 on püsinud stabiilsena (ettekasvatatud angerja asustamismaht vähemalt 350 000 aastas) või kasvanud.

Angerjamajanduse tähtsus Võrtsjärve kalanduspiirkonnas on märkimisväärne ning olulisim lahendamist vajav küsimus selles tegevussuunas on, kuidas saavutada stabiilsus asustatava angerja mahtude osas. Kalurite ja ettevõtjate soov on, et asustatava angerja maht suureneks, kuid praeguses majandusolukorras ei ole selle soovi täitumine kuigi tõenäoline. Kuue viimase aasta keskmine asustatava angerja maht on olnud 350 000 ettekasvatatud angerjat aastas, mis on minimaalne kogus selleks, et hoida saake (20-25 tonni aastas) senisel tasemel.

Kalurid on pidanud läbirääkimisi Põllumajandusministeeriumiga, et leida täiendavaid võimalusi angerjamaimu ostmiseks. Kõne all on olnud võimalus, et avaneb spetsiaalne programm, kust saab selleks otstarbeks vahendeid taotleda.

Eesti Maaülikooli Limnoloogiakeskus on aastatepikkuste kalandusuuringute läbiviijana heaks nõuandjaks nii kaluritele kui MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond meeskonnale. Osapoolte ühine eesmärk on hoida nii angerja kui teiste kalaliikide arvukus ja saagid stabiilsetena või püüda neid suurendada, leides täiendavaid rahastamisvõimalusi, nõustades kalureid ja kalandusettevõtjaid ning pidades läbirääkimisi vastutavate riigiasutustega.

Meede 4.1 tingimused ei võimalda angerjamaimu ostuks sellest meetmest vahendeid taotleda.

5.1.7 Randumiskohtade setetest puhastamine - tegevussuuna rakendamise põhjendus ja täpsem kirjeldus

Tegevussuuna eesmärgid aastaks 2013:

1. Leitud toimiv lahendus, kuidas regulaarset randumiskohtade setetest puhastamist Võrtsjärve tervikuna käsitledes rahastada;
2. Võrtsjärve kalanduspiirkonnale on soetatud vajalik tehnika, millega teostatakse randumiskohtade setetest puhastamist.

Randumiskohtade setetest puhastamine on tegevussuunana strateegias leidnud koha seetõttu, et Võrtsjärve veetaseme kõikumistest tulenevalt, on vajadus regulaarseks randumiskohtade setetest puhastamiseks. Olemas on kogemused regulaarsete süvendustööde teostamiseks, teada on iga-aastased keskmised tööde mahud. Probleemiks on siinjuures olukord, kus Võrtsjärve ei käsitleta ühtse tervikuna, püüdes leida ettevõtjate ja kalurite koostöös püsivat lahendust regulaarseks setetest puhastamiseks ning puhastustööde rahastamiseks, vaid iga mees on enda eest väljas.

Meetme 4.1 raames saab rahastada süvendustöid, mis seotud sadamate ja lossimiskohtade nõuetega vastavusse viimisega. Võrtsjärve kalanduspiirkonnal ei ole plaanis selle meetme vahendeid selleks tegevuseks kulutada, kuna puuduvad nõuetele vastavad sadamad ja lossimiskohad ning praeguse seisuga puuduvad ka piirkonna kalurite ja ettevõtjate huvi ja võimalused järgneva viie aasta jooksul sadamaarendusega piirkonnas tegeleda. Seetõttu tuleb leida muid rahastamisviise randumiskohtade setetest puhastamiseks ning püüda saavutada kokkulepped Keskkonna- ja Põllumajandusministeeriumiga pikaajaliste tööde rahastamise lepingu osas. Ühe kalureid ja kalandusettevõtjaid esindava osapoolena, võiks selle küsimuse lahendamiseks initsiatiivi võtta MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond.

5.2. Strateegia raames elluviidavate tegevussuundade omavahelised seosed

Strateegia raames väljatoodud ning aastani 2013 eelisarendatavad tegevussuunad Võrtsjärve kalanduspiirkonnas on omavahel väga tihedalt seotud. Tegevussuunad jagunevad rahastamise mõttes kaheks, mis tähendab, et viie tegevussuuna (kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine, kala või vesiviljelustoodete töötlemine ja otseturustamine; kalandusega seotud turismi arendamine ja rannakülade taaslustamine; tegevuste mitmekesistamine; koolitustegevus) tegevuste vähemalt osaliseks rahastamiseks ning eesmärkide saavutamiseks on võimalik taotleda projektitoetusi meetmest 4.1, kui kavandatavad tegevused on kooskõlas käesoleva strateegia eesmärkidega ning taotleja ja taotlused vastavad esitatud tingimustele. Ülejäänud kahe tegevussuuna (angerjamajandus; randumiskohtade setetest puhastamine) eesmärkide täitmiseks ja tegevuste elluviimiseks tuleb leida vahendeid kalurilt, ettevõtjatelt, riiklikest ja Euroopa Liidu fondidest, mis nimetatud valdkondade rahastamisega tegelevad. Abiks sobivate rahastamisvõimaluste leidmisel saab olla MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond.

Arvestades tänast hetkeolukorda Võrtsjärve kalanduspiirkonnas, on tarvis seniseid traditsioonilisi tegevusi (nt kalapüük) täiustada või muuta. Lisaks kalapüügile ning toorkala madala hinnaga edasimüümisele, tuleks lähiaastatel pöörata olulist tähelepanu kala töötlemisele piirkonnas, et kalurite ja ettevõtjate sissetulekud suureneksid, suureneks Võrtsjärvest püütud kalast valmistatud kalatoodete pakkumine ning väheneksid hooajalisusest tulenevad riskid ning sissetulekute ebastabiilsus. Nimetatud ümberkorraldusi (nt külmutus- ja töötlemisseadmete soetamine ja paigaldamine ning otseturustusega tegelemine) on võimalik lähema viie aasta jooksul teha ning ühtlasi aitavad need kaasa kalandusega seotud turismi arendamisele. Täna on piirkonnas puudus toitlustuskohtadest ning pakkumistest, mis sisaldaksid endas Võrtsjärvest püütud kalast valmistatud toitade pakkumist. Kalapüügil ja kaluritraditsioonide tutvustamisel on samuti otsene seos turismiga, sest piirkonna külastajaid huvitavad ennekõike just piirkonda iseloomustavad tegevused ja pakettid. Tulevikus peaks turismiettevõtete pakkumised sisaldama senisest enam Võrtsjärve kalandusega seotud tegevusi ning piirkonnas võiks toimuda iga-aastaselt üle-eestiliselt atraktiivseid kaluritraditsioone ja rannakülasid tutvustavaid sündmusi. Lisaks turismile ja kalandusele, tuleb lähiaastatel leida võimalusi uute alternatiivsete tegevusalade rakendamiseks, et vähendada töötust piirkonnas ning maandada riske, mis tulenevad ülemaailmsest keerulisest majandussituatsioonist. Strateegias on alternatiivsete tegevusvõimalustena nimetatud põllumajandust, jahindust ja korilust.

Seotud eesmärkide täitmiseks ja tegevuste elluviimiseks on toetava tegevussuunana olulisel kohal koolitustegevused, mis aitavad piirkonna elanikel ja ettevõtjatel kohaneda uutes oludes ja tegevusvaldkondades ning pöörata senisest enam tähelepanu ettevõtete arendamisele või käivitada uusi ettevõtteid.

Kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine ning randumiskohtade setetest puhastamine, on suure tähtsusega, arvestades asjaolu, et täna puuduvad Võrtsjärvel nõuetele vastavad sadama- ja lossimiskohad ning ühtne lähenemine randumiskohtade setetest puhastamisele. Soovitud suunas edasiliikumiseks oleme strateegias eesmärgiks seadnud aastaks 2013 välja arendada vähemalt üks Sadamaseaduse nõuetele vastav

sadam Võrtsjärve kalanduspiirkonnas. Randumiskohtade setetest puhastamiseks planeeritakse kaasata vahendeid teistest võimalikest programmidest. Nõuetele vastavate randumis- ja lossimiskohtade olemasolu on elementaarne piirkonnas, kus tegutseb 45 kutselist kalurit, lisaks tegeletakse kala töötlemisega. Vajadus suurteks muutusteks neis valdkondades on olemas, kuid püüame olla strateegias väljatoodud eesmärkides reaalsed ning arvestada piirkonna kalurite huve ja võimalusi lähiaastatel.

Angerjamajandus on samuti läbiv teema kõigis tegevussuundades, kuna Võrtsjärv on üle-eestiliselt tuntud just "angerjajärvena" ning angerjamajanduse edukusest sõltub suuresti kogu Võrtsjärve kalanduspiirkonna edukus tulevikus. Võtmeteemaks angerjamajanduses on angerjamaimude iga-aastane asustamine ning asustatava maimu kogus, mille stabiilsena hoidmist või suurendamist strateegia oma eesmärkidega toetab. Vajadus oleks asustatava maimu kogus suurendada, kuid veel pole selge, milliseid rahalisi võimalusi selleks otstarbeks kasutada saab. Siinkohal on jälle oma roll täita MTÜ-l Võrtsjärve Kalanduspiirkond, et kalurite ja kalandusettevõtete esindajana avaldada survet Põllumajandus- ja Keskkonnaministeeriumile meetmete väljatöötamiseks ja avamiseks, kust oleks võimalik selleks tegevuseks vahendeid taotleda.

5.3 Projektitoetuste taotluste hindamine, projektikonkursid, projektide paremusjärjestuse moodustamise kord

Projektitoetuste taotlusi võetakse vastu MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond kontoriruumides: Valma infokeskus, Valma küla, Viiratsi vald, Viljandimaa.

Projektitaotlusi võetakse igas taotlusvoorus vastu järgmistes strateegia tegevussuundades:

- Kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine;
- kala või vesiviljelustoodete töötlemine ja otseturustamine;
- kalandusega seotud turismi arendamine ja rannakülade taaselustamine;
- tegevuste mitmekesistamine;
- koolitustegevused.

Projektitoetuste taotlejaid teavitatakse üks kord kvartalis, vähemalt 20 tööpäeva enne projektikonkursi toimumist MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond kodulehe (www.vortskalandus.ee) ja kohalike ajalehtede kaudu.

Esmane teade projektitaotluste konkursi avamisest avaldatakse 1 üleriigilises ajalehes (Postimees).

Projektide vastuvõtt toimub jooksvalt, taotlusi hinnatakse ning paremusjärjestus projektitaotlustest tehakse üks kord kvartalis.

Projektitoetuse taotluste hindamise **töörühma** koosseis kinnitatakse 4ks aastaks ning töörühma kuulub 7 liiget. Projektitoetuse taotluste hindamise töörühma koosseisu kuuluvad kõik MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond juhatusel liikmed (5 inimest), kellele lisaks valitakse hindamise töörühma 2 eksperti. Iga valdkonna taotluste hindamisel kasutatakse vajadusel täiendavalt valdkondade ekspertide/spetsialistide abi. Töörühma koosseisu kinnitab MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmete üldkoosolek.

Projektitoetuse taotluste **hindamiskriteeriumid** tegevussuundade lõikes kinnitab MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond üldkoosolek strateegia kinnitamisel ja need on töörühmale projektitaotluste hindamise ja paremusjärjestuse moodustamise aluseks.

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond tegevjuht korraldab hindamisperioodi jooksul esitatud projektitoetuse taotluste **esmise läbivaatamise**, hinnates nõutud dokumentide olemasolu ning taotleja vastavust Põllumajandusministri määruses nr 38 (24.aprill 2008) esitatud nõuetele. Tegevjuhil on õigus nõuda taotlejalt lisadokumente ja selgitusi taotluses esitatud andmete selgitamiseks või täpsustamiseks. Kui taotluses on ilmnunud ebatäpsusi või on taotleja jätnud esitamata nõutud andmed või dokumendid, teavitab tegevjuht taotlejat sellest viivitamatult ja määrab tähtaja puuduste kõrvaldamiseks.

Tegevjuht koostab perioodi jooksul esitatud taotluste koondülevaate koos fikseeritud puudustega ning esitab selle koos koopiatega taotlustest töörühmale tutvumiseks vähemalt 14 päeva enne töörühma koosolekut taotlustele hinnangu andmiseks ja paremusjärjestuse moodustamiseks.

Iga töörühma liige koostab projektitoetuse taotluse kohta **hindamislehe** ja allkirjastab selle paber kandjal või elektrooniliselt. Kõikide hindamislehtede põhjal koostatakse **hindamistulemuste koondleht**. Koondlehele kantakse hindamislehtedele kantud punktide keskmine punktisumma (kus hindepunktid on liidetud ja jagatud hindajate arvuga).

Hindamistulemuste koondlehe allkirjastavad kõik komisjoni liikmed. Hindamiskomisjoni otsusest tehakse avalikustamiseks minev koond, milles ei kajastu hindamiskomisjoni iga üksikliikme poolt antud punktid, mis tagab hindamise anonüümsuse.

Minimaalselt on projekti hindamiskriteeriumite alusel võimalik saada 7 punkti. Kui projekt on hindamisel saanud 7 või enam punkti lisatakse see projekt paremusjärjestusse. **Maksimaalselt** on projekti hindamiskriteeriumite alusel võimalik saada 25 punkti (29 punkti – kala või vesiviljelustoodete töötlemine ja otseturustamine).

Projektid, mis on saanud **võrdse punktisumma**, lähevad töörühma poolt teistkordsele hindamisele. Eelistatud on projekti rahastamine, mille puhul on kasu piirkonnale laiem ja projekti elluviimisega kaasneb lisaväärtus piirkonnale või kogukonnale ning mis vastab täpsemalt MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond tegevussuuna strateegilistele eesmärkidele.

Projekte, mille teostamiseks taotletakse toetust üle 1- e miljoni krooni ja projekte, mille teostamiseks taotletakse toetust alla 1- e miljoni krooni menetletakse ühtmoodi. Hindamistulemuste koondlehtede alusel moodustatakse **projektide üldine paremusjärjestus**, mille kinnitab alati MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond üldkoosolek oma otsusega.

Olukorras, kus rahalisi vahendeid on vähem kui projektidega taotletav summa ning projektid on saanud töörühmalt võrdse arvu punkte, teeb projektide paremusjärjestuse otsuse üldkoosolek.

Kord kvartalis esitab MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond hindamisprotsessi tulemusena moodustunud projektitaotluste paremusjärjestuse PRIA-le koos projektitoetus taotluste ja lisadokumentidega.

PRIA-le edastatakse kõik projektikonkursile esitatud projektitoetuse taotlused, kaasa arvatud need projektitoetuse taotlused, mis said projekti hindamisel vähem punkte kui minimaalne punktisumma (7 punkti) ette näeb.

PRIA menetleb projektitaotlusi Põllumajandusministri määruses nr 38 (24.aprill 2008) nimetatud korras.

Näitlik tegevuste ajatelg

Detsember	Võimalikke projektitoetuse taotlejaid teavitatakse MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond kodulehe (www.vortskalandus.ee) ja kohalike ajalehtede kaudu pidevalt projektitaotluste vastuvõtmisest, meetme 4.1 rahaliste vahendite seisust tegevussuundade lõikes, kinnitatud projektidest ning samuti rahaliste vahendite lõppemisest tegevussuundade lõikes. Esmaste teade projektitaotluste konkursi avamisest avaldatakse 1 üleriigilises ajalehes (Postimees). Teates esitatakse taotluste vastuvõtmise tingimused ja vastuvõtuajad. Edaspidi teavitatakse projektikonkursside toimumisest ning tingimustest üleriigilises lehes vähemalt üks kord aastas.
Jaanuar	<p>1. Projektitaotlusi võetakse vastu jooksvalt</p> <p>2. Järgmistele tegevussuundade võetakse vastu projektitoetuse taotlusi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kala või vesiviljelustoodete töötlemine ja otseturustamine; • kalandusega seotud turismi arendamine ja rannakülade taaselustamine; • tegevuste mitmekesistamine; • koolitustegevused • kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine <p>3. Tegevusgrupi tegevjuht või projektikonkurssi korraldav isik kontrollib, kas projekt ja projekti taotleja vastavad esitatud nõudmistele ning palub vajadusel teha esitatud projektis täiendusi või parandusi või lisada puuduv dokument</p>
Veebruar	4. Jätkeb projektide vastuvõtt ja nende esialgne kontroll tegevjuhi või projektikonkurssi korraldava isiku poolt
Märts	<p>6. Tegevjuht teavitab kuu alguses MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmeid kuu lõpus toimuvast üldkoosolekust.</p> <p>7. Tegevjuht koostab perioodi jooksul esitatud taotluste koondülevaate ning esitab selle koos projektitoetuse taotluste koopiatega, hindamise töörühmale tutvumiseks vähemalt 7 päeva enne töörühma koosolekut.</p> <p>8. Hindamiskomisjoni istung toimub kuu keskel.</p> <p>8.1 Komisjoni liikmed hindavad projekte ja täidavad iga projekti kohta hindamislehe ja allkirjastavad selle.</p> <p>8.2 Kõikide hindamislehtede tulemused kantakse hindamistulemuste koondlehele.</p> <p>8.4 Hindamistulemuste koondlehtede alusel moodustatakse projektide üldine paremusjärjestus.</p> <p>9. Kuu lõpus toimub MTÜ Võrtsjärve kalanduspiirkond üldkoosolek, mille käigus tutvustatakse esitatud projekte ja kinnitatakse komisjoni poolt ettevalmistatud paremusjärjestuse ettepanek.</p> <p>10. Seejärel esitatakse paremusjärjestuse ettepanek koos kõigi esitatud projektitoetuse taotlustega PRIA-le vastavalt PRIA poolt kehtestatud projektitaotluste vastuvõtuaegadele.</p>

	<p>Tegevjuht edastab PRIAle kõik projektikonkursile esitatud projektitoetuse taotlused, kaasa arvatud need projektitoetuse taotlused, mis said projekti hindamisel vähem punkte kui minimaalne punktisumma (7 punkti) ette näeb.</p>
	<p>11. Võimalikke projektitoetuse taotlejaid teavitatakse pidevalt projektitaotluste vastuvõttust ning tingimustest MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond kodulehe (www.vortskalandus.ee) ja kohalike ajalehtede kaudu.</p>
Aprill	<p>Projektitaotluste vastuvõtt toimub jooksvalt</p>
	<p>2. Järgmistele tegevussuundade võetakse vastu projektitoetuse taotlusi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kala või vesiviljelustoodete töötlemine ja otseturustamine; • kalandusega seotud turismi arendamine ja rannakülade taaselustamine; • tegevuste mitmekesistamine; • koolitustegevused • kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine
	<p>3. Tegevusgrupi tegevjuht või projektikonkurssi korraldav isik kontrollib, kas projekt ja projekti taotleja vastavad esitatud nõudmistele ning palub vajadusel teha esitatud projektis täiendusi või parandusi</p>
Mai	<p>4. Jätkub projektide vastuvõtt ja nende esialgne kontroll tegevjuhi või projektikonkurssi korraldava isiku poolt</p>
	<p>.. ja korduvad kõik esimese kvartali tegevused </p>

5.4. Hindamiskriteeriumid iga valitud tegevussuuna kohta

5.4.1 Kala- või vesiviljelustoodete töötlemine ja otseturustamine

Hindamiskomisjon hindab selle tegevussuuna projektikonkursile tähtjaks esitatud projektitoetuse taotluseid järgmistel eeldustel:

1. Projekti teostamise eesmärk on kooskõlas MTÜ Võrtsjärve kalanduspiirkond strateegia visiooni ning tegevussuuna strateegiliste eesmärkidega.
2. Projekti elluviimise tulemusena käivitub piirkonnas kala töötlemise ja/või otseturustamisega tegelev uus ettevõtte või juba tegutsenud ettevõtte/ettevõtja laiendab või tõhustab oma tegevust kala- või vesiviljelustoodete töötlemise ja/või otseturunduse valdkonnas.
3. Projektitoetuse taotleja on kalandussektori mikroettevõtja (välja arvatud Põllumajandusministri määruse nr 38 (24.aprill 2008) § 10 lõike 3 punktis 2 nimetatud ettevõtja).
4. Projektitoetuse taotlusega koos on esitatud Põllumajandusministri määruse nr 38 (24.aprill 2008) §-s 20 nõutud dokumendid.

Hindamiskriteeriumid projektitaotluste hindamiseks:

5 olulisemat hindamiskriteeriumit:			Hinde punktid	Punktid kokku
1	Taotleja pakutud äriidee sobivus turutingimustele ja finantsplaani realistlikkus ja põhjendatus	Äriidee on läbi mõeldud kuid finantsplaan ei ole veenev ja on kohati ebarealistlik	1	
		Äriidee on hästi läbimõeldud ja realistlik. Koostatud finantsplaan ja planeeritavad tootemahud vastavad turu ootustele ja tootja võimalustele	2-3	
2	Taotleja poolt planeeritava või arendatava toote või teenuse hinnakujundus ja hinnapoliitika turutingimuste kontekstis	Hinnakujundust ja hinnapoliitikat turutingimuste kontekstis on analüüsitud kuid mitte piisavalt põhjalikult	1	
		Hinnakujundust ja hinnapoliitikat on põhjalikult analüüsitud	2-3	
3	Taotleja poolt planeeritava või arendatava toote või teenuse mõju ühistegevusele. Taotleja tegeleb ühisturustamisega või töötleb mitmete püüdjate kala. Teeb koostööd Võrtsjärve kalanduspiirkonna ettevõtete, organisatsioonide ja asutustega ja/või ettevõtete, organisatsioonide ja asutustega väljaspool Võrtsjärve kalanduspiirkonda	Ettevõtja ei tee koostööd teiste ettevõtjatega ja ei rakenda ühistegevuse põhimõtteid	0	
		Ettevõtja teeb koostööd piiratud arvu soovijatega	1	
		Ettevõtja teeb koostööd kõigi soovijatega ja rakendab täielikult ühistegevuse põhimõtteid <i>Vastus tuleb äriplaani punktidest 6.4.4 ja 6.4.5 (vaata lisa 3, osa 3)</i>	2-3	
4	Projekti elluviimise mõju uute töökohtade tekkimisele	Ei teki uusi töökohti, kuid säilivad olemasolevad	1	
		Tekivad uued töökohad ja säilivad olemasolevad	2-3	
5	Taotleja teadlikkus e. juhtkonna ja võtmetöötajate teadmiste ja kogemuste vastavus projekti	Juhtkonnast või võtmetöötajatest ühegi isiku CV ei näita projekti teostamiseks vajaliku kogemuse või vastava hariduse olemasolu	0	

	eesmärkidele	Projektile lisatud CV või CV-d näitavad, et juhtkond või võtmetöötajad või osa juhtkonnast ja võtmetöötajatest on kogenud ja/või haritud selles valdkonnas, milles projekti teostatakse	1-3	
--	--------------	---	-----	--

Minimaalselt 3 punkti
Maksimaalselt 15 punkti

5 tähtsusest järgmist hindamiskriteeriumit				
6 [^]	Projekti teostamise mõju keskkonnale	Mõju keskkonnale on neutraalne või ei muutu	1	
		Negatiivne keskkonnamõju väheneb oluliselt, kuna projekt teostatakse eesmärgiga edendada kõrvaltoodete ja jäätmete kasutamist või seisneb positiivne mõju töötlemiseks kasutatavas uudses ja säästlikus tehnoloogias vms	2	
6*	Turustusprojekti lokaalsus	Turustusprojekt ei näe ette turustamist väljaspool Võrtsjärve piirkonda	1	
		Turustusprojekt näeb ette turustamist üle Eesti	2	
7	Projekti uuenduslikkus	Ettevõtte kasutab teada ja tuntud e. traditsioonilisi tehnoloogiaid	1	
		Ettevõtte kohaldab kala- või vesiviljelustoodete tootmiseks või turustamiseks uudseid tehnoloogiaid või arendab uuenduslikke tootmismeetodeid (<i>Turustamise puhul - näiteks kalaturg internetis jms</i>)	2	
8	Projekti teostamise tulemusel kala- või vesiviljelustoodete töötlemiseks või turustamiseks vajalikud ehitised paranevad: 1) töötingimused; 2) hügieenitingimused ning 3) paraneb tootekvaliteet	Projekti teostamise tulemusel paraneb kolmest komponendist 1 või 2	1	
		Projekti teostamise tulemusel paranevad: 1) töötingimused; 2) hügieenitingimused ning 3) paraneb tootekvaliteet	2	
9	Projekti äriplaanis esitatud turundus ja tootearendus-põhimõtete rakendatavus	Turundus ja tootearendus-põhimõtted on läbi mõeldud, kuid vahendid nende rakendamiseks on planeeritud liiga väikesed või turundusplaan ei ole mingil teisel põhjusel realistlik	0	
		Turundus ja tootearendus-põhimõtted on hästi läbi mõeldud, vahendid nende rakendamiseks on planeeritud piisavad ja turundusplaan on realistlik	1-2	
10 [`]	Projekti mõju kalandus- või vesiviljelustoote võimalikule ekspordipotentsiaalile	Tootel ei ole tõenäoliselt ekspordipotentsiaali ja ettevõtja ei planeeri ekspordi	1	
		Töötlemise arendamiseks tehtav investeering suurendab toodete ekspordipotentsiaali ja see on ka äriplaanis välja toodud ühe eesmärgi ja kavandatava tegevusena	2	
10*	Projekti mõju kohalikul lossitud saagist valmistatud toodete otseturustamise osakaalule ja/või veotingimuste parandamisele	Investeeringu tulemusel paranevad kala ja/või kalatoodete otseturustamise tingimused ettevõtja enda jaoks	1	
		Investeeringu tulemusena paranevad mitmete ettevõtjate jaoks kala või/või kalatoodete turustamise tingimused	2	

` - ainult töötlemise projektide puhul rakendatav

* - ainult turustamise projektide puhul rakendatav

KOKKU on võimalik minimaalselt saada 7 punkti ja maksimaalselt 29 punkti.

5.4.2 Kalandusega seotud turismi arendamine ja rannaküla taaslustamine

Hindamiskomisjon hindab selle tegevussuuna projektikonkursile tähtjaks esitatud projektitoetuse taotluseid järgmistel eeldustel:

1. Projekti teostamise eesmärk on kooskõlas MTÜ Võrtsjärve kalanduspiirkond strateegia visiooni ja tegevussuuna strateegiliste eesmärkidega ning Võrtsjärve piirkonna turismistrateegiaga aastani 2015.

2. Projekti elluviimise tulemusena toimub piirkonna rannaküla või rannakülade taaslustamine ning kaitstakse ja edendatakse loodus- ja arhitektuuripärandit.

3. Projektitoetuse taotleja on kalandussektori ettevõtja, kalandussektori mittetulundusühing või sihtasutus (ja toetuse määraks on märgitud kuni 75% abikõlblike kulude maksumusest)

või

ettevõtja, mittetulundusühing või sihtasutus väljastpoolt kalandussektorit või kohalik omavalitsusüksus (ja toetuse määraks on märgitud kuni 60% abikõlblike kulude maksumusest).

4. Projektitoetuse taotlusega koos on esitatud Põllumajandusministri määruse nr 38 (24.aprill 2008) §-s 20 nimetatud dokumendid.

Hindamiskriteeriumid projektitaotluste hindamiseks:

5 olulisemat hindamiskriteeriumit:			Hinde punktid	Punktid kokku
1	Taotleja pakutud äriidee sobivus turutingimustele ja finantsplaani realistlikkus ja põhjendatus	Äriidee on läbi mõeldud kuid finantsplaan ei ole veenev ja on kohati ebarealistlik	1	
		Äriidee on hästi läbimõeldud ja realistlik. Koostatud finantsplaan ja planeeritavad tootemahud vastavad turu ootustele ja tootja võimalustele	2-3	
2	Taotleja poolt planeeritava või arendatava toote või teenuse hinnakujundus ja hinnapoliitika turutingimuste kontekstis	Hinnakujundust ja hinnapoliitikat turutingimuste kontekstis on analüüsitud kuid mitte piisavalt põhjalikult	1	
		Hinnakujundust ja hinnapoliitikat on põhjalikult analüüsitud	2-3	
3	Taotleja poolt planeeritava või arendatava teenuse mõju ühistegevusele. Projekti teostamise mõju piirkonnale on laiem ühe	Äriplaani kohaselt ei seota projekti piirkonnas väljatöötatud ühe või mitme turismipaketiga. Taotleja ei planeeri teha koostööd teiste ettevõtjatega ja ega rakendada ühistegevuse põhimõtteid	0	

	ettevõtte tegevuspiirkonnast. Parimal juhul moodustab projekt osa erinevatest turismipakettidest ja taotleja teeb projekti raames koostööd teiste Võrtsjärve kalanduspiirkonna ettevõtete, organisatsioonide ja asutustega	Projekt on äriplaani kohaselt seotud piirkonnas väljatöötatud ühe või mitme turismipaketiga. Ettevõtja planeerib teha koostööd kõigi soovijatega ja rakendada ühistegevuse põhimõtteid <i>Vastus tuleb äriplaani punktidest 6.4.4 ja 6.4.5 (vaata lisa 3, osa 3)</i>	1-3	
4	Projekti elluviimise mõju uute töökohtade tekkimisele ja olemasolevate säilitamisele	Ei teki uusi töökohti, kuid säilivad selle ettevõtte olemasolevad töökohad Projekti elluviimise tulemusena tekivad uued töökohad ja säilivad olemasolevad	1 2-3	
5	Taotleja teadlikkus e. juhtkonna ja võtmetöötajate teadmiste ja kogemuste vastavus projekti eesmärkidele	Juhtkonnast või võtmetöötajatest ühegi isiku CV ei näita projekti teostamiseks vajaliku kogemuse või vastava hariduse olemasolu Projektile lisatud CV või CV-d näitavad, et juhtkond või võtmetöötajad või osa juhtkonnast ja võtmetöötajatest on kogenud ja/või haritud selles valdkonnas	0 1-3	

Minimaalselt 3 punkti

Maksimaalselt 15 punkti

5 tähtsusest järgmist hindamiskriteeriumit				
6	Projekti mõju kalandusega seotud turismitoodete ja –teenuste kvaliteedile ja teenindatavate turistide arvule	Turismitoodete ja –teenuste kvaliteet paraneb. Projekti kohaselt teenindatavate turistide arv ei suurene Turismitoodete ja –teenuste kvaliteet paraneb märgatavalt. Projekti kohaselt teenindatavate turistide arv suureneb	1 2	
7	Turismiobjekti turundamise lokaalsus	Turundusplaan ei näe ette turundamist väljaspool Võrtsjärve piirkonda Turundusplaan näeb turundamist ette üle Eesti (ja ka väljaspool Eestit) <i>Vastus tuleb äriplaani peatükist 6 (vaata lisa 3, osa 3)</i>	1 2	
8	Projekti äriplaanis esitatud turunduspõhimõtete rakendatavus	Turunduspõhimõtted on kirjas kuid vahendid nende rakendamiseks on planeeritud liiga väikesed või turundusplaan ei ole mingil muul põhjusel realistlik Turundus-põhimõtted on hästi läbi mõeldud ja vahendid nende rakendamiseks on planeeritud piisavad. Turundusplaan on realistlik	0 1-2	
9	Projekti mõju lühiajaliselt piirkonda külastavate turistide piirkonnas viibimise aja piknemisele	Turistide piirkonnas viibimise aeg projektitegevuste tulemusena ei pikene Turistid viibivad piirkonnas projektitegevuste tulemusena enam aega (üks ööpäev või enam)	1 2	
10	Projekti mõju aktiivse turismihooaja piknemisele	Aktiivne turismihooaeg ei pikene või pikeneb minimaalselt	1	

		Aktiivne turismihooaeg projekti mõjude tõttu pikeneb oluliselt ja sellest saavad kasu ka teised turismi-ettevõtjad	2	
--	--	--	---	--

Minimaalselt 4 punkti
Maksimaalselt 10 punkti

KOKKU on võimalik minimaalselt saada 7 punkti ja maksimaalselt 25 punkti.

5.4.3 Tegevuste mitmekesistamine

Hindamiskomisjon hindab selle tegevussuuna projektikonkursile tähtjaks esitatud projektitoetuse taotluseid järgmistel eeldustel:

1. Projekti teostamise eesmärk on kooskõlas MTÜ Võrtsjärve kalanduspiirkond strateegia visiooni ja tegevussuuna strateegiliste eesmärkidega.
2. Projekti elluviimise tulemusena tekivad kalandussektori esindajatele uued töökohad väljaspool kalandusvaldkonda.
3. Projektitoetuse taotleja on kalandussektori mikroettevõtja (ja toetuse määraks on märgitud kuni 70% abikõlblike kulude maksumusest).
4. Projektitoetuse taotlusega koos on esitatud Põllumajandusministri määruse nr 38 (24.aprill 2008) §-s 20 nõutud dokumendid.

Hindamiskriteeriumid projektitaotluste hindamiseks:

5 olulisemat hindamiskriteeriumit:			Hinde punktid	Punktid kokku
1	Projekti teostamise mõju piirkonnale. Teenindusettevõtte või käsitööks ja tootmiseks vajaliku hoone uuendamine ja seadmestamine mõjutab positiivselt teenuste tarbijate elukvaliteeti, kuna suureneb teenuste pakkumine ning piirkonda tekivad täiendavad töökohad	Projekti teostamise mõju piirkonnale piirdub ühe ettevõtja sissetulekute suurenemisega	1	
		Projekti teostamise mõju piirkonnale on laiem ühe ettevõtja sissetulekute kasvust/suurenemisest	2-3	
2	Äriplaanis esitatud toote või teenuse hinnakujundus ja hinnapoliitika jätkusuutlikkus turutingimuste kontekstis	Hinnakujundust ja hinnapoliitikat turutingimuste kontekstis on analüüsitud kuid mitte piisavalt põhjalikult	1	
		Hinnakujundust ja hinnapoliitikat on põhjalikult analüüsitud	2-3	
3	Taotleja pakutud äriidee sobivus turutingimustele ja finantsplaani realistlikkus ja põhjendatus	Äriidee on läbi mõeldud kuid finantsplaan ei ole veenev ja on kohati ebarealistlik	0	
		Äriidee on hästi läbimõeldud ja realistlik. Koostatud finantsplaan ja planeeritavad tootemahud vastavad turu ootustele ja tootja võimalustele	3	
4	Projekti elluviimise mõju uute töökohtade tekkimisele ja olemasolevate säilitamisele	Projekti elluviimise tulemusena tekib kalandussektori esindajale uus töökoht väljaspool kalandusvaldkonda	1	
		Projekti elluviimise tulemusena tekivad kalandussektori esindajatele uued töökohad väljaspool kalandusvaldkonda ja uued töökohad teistele kohalikele elanikele	3	

5	Taotleja teadlikkus e. juhtkonna ja võtmetöötajate teadmiste ja kogemuste vastavus projekti eesmärkidele	Juhtkonnast või võtmetöötajatest ühegi isiku CV ei näita kogemuse ega vastava hariduse olemasolu planeeritava projekti teostamiseks	0	
		Projektile lisatud CV või CV-d näitavad, et juhtkond või võtmetöötajad või osa juhtkonnast ja võtmetöötajatest on kogenud ja/või haritud selles valdkonnas	3	

Minimaalselt 3 punkti
Maksimaalselt 15 punkti

5 tähtsusest järgmist hindamiskriteeriumi				
6	Projekti elluviimise mõju piirkonna konkurentsivõimele	Piirkonna konkurentsivõime ei suurene oluliselt	1	
		Projekti tulemusena tõuseb piirkonna konkurentsivõime ning atraktiivsus nii puhke-, töö- kui elamispaigana	2	
7	Projekti elluviimise mõju noorte ettevõtlusele või naiste ettevõtlusele	Projekti mõju noorte või naiste ettevõtlusele puudub	0	
		Projekti mõju noorte või naiste ettevõtlusele on positiivne. Tööd leiavad alla 25 aastased noored ja naised	2	
8	Projekti elluviimise mõju piirkonna elukeskkonnale	Projekti teostamise mõju elukeskkonnale on neutraalne või ei ole märkimisväärne	1	
		Projekti elluviimise tulemusena võetakse kasutusele mahajäetud hoone ja/või kaasneb kultuuripärandi säilitamine ja hoonele lisandväärtuse andmine. <i>Mõju elukeskkonnale võib avalduda ka mingil teisel viisil</i>	2	
9	Projektitegevuste mõju strateegia teiste tegevussuundade eesmärkide saavutamisele Näiteks - projektitegevuste tulemusena paraneb muuhulgas turismitoodete ja -teenuste kvaliteet ja kättesaadavus	Projekt ei toeta teiste tegevussuundade eesmäärke	1	
		Projekt toetab teiste tegevussuundade eesmäärke	2	
10	Projektitegevuste mõju koostöö arendamisele	Projektitegevuste elluviimisel ei tehta koostööd teiste Võrtsjärve kalanduspiirkonna ettevõtete, organisatsioonide, asutustega	1	
		Projektitegevuste elluviimisel tehakse koostööd teiste Võrtsjärve kalanduspiirkonna ettevõtete, organisatsioonide, asutustega	2	

Minimaalselt 4 punkti
Maksimaalselt 10 punkti

KOKKU on võimalik minimaalselt saada 7 punkti ja maksimaalselt 25 punkti.

5.4.4 Koolitustegevused

Hindamiskomisjon hindab selle tegevussuuna projektikonkursile tähtjaks esitatud projektitoetuse taotluseid järgmistel eeldustel:

1. Projekti teostamise eesmärk on kooskõlas MTÜ Võrtsjärve kalanduspiirkond strateegiaga. Koolitus on ette nähtud kalandussektori esindajate kutseoskuste, kohanemisvõime ja töösaamisvõimaluste edendamiseks ja parandamiseks ning on otseselt seotud strateegia teiste tegevussuundade elluviimisega.
2. Koolituse läbiviija on koolitusasutus "Täiskasvanute koolituse seaduse" mõistes.
3. Projektitoetuse taotleja on kalandussektori ettevõtja, kalandussektori mittetulundusühing või sihtasutus (ja toetuse määraks on märgitud kuni 100% abikõlblike kulude maksumusest).
4. Projektitoetuse taotlusega koos on esitatud Põllumajandusministri määruse nr 38 (24.aprill 2008) §-s 20 nõutud dokumendid.

Hindamiskriteeriumid projektitaotluste hindamiseks:

5 olulisemat hindamiskriteeriumit:			Hinde punktid	Punktid kokku
1	Koolitusprojekti planeeritava mõju suurus	Teostatavast koolitusprojektist võtab osa kuni 5 kalandussektori esindajat	1	
		Teostatavast koolitusprojektist võtab osa kuni 10 kalandussektori esindajat	2	
		Teostatavast koolitusprojektist võtab osa enam kui 10 kalandussektori esindajat. Projekti läbiviimisel on mõju kogu piirkonnale	3	
2	Koolitusprojekti läbiviijate teadmiste ja kogemuste vastavus projekti eesmärkidele	Projekti läbiviijate CV ei näita kogemuse ega vastava hariduse olemasolu planeeritava projekti teostamiseks, kuigi läbiviija on koolitusasutus "Täiskasvanute koolituse seaduse" mõistes	0	
		Projekti läbiviijate CV näitab kogemuse ja/või vastava hariduse olemasolu planeeritava projekti teostamiseks ja projekti läbiviija on koolitusasutus "Täiskasvanute koolituse seaduse" mõistes	1-3	
3	Koolitusprojekti sisu ja vajaduse hinnang.	Koolitusprojekti sisu on välja toodud, kuid sarnase sisuga projekte on läbi viidud juba varem ja vajadus projekti läbiviimiseks puudub	1	
		Koolitusprojekti sisu on hästi välja toodud ja piirkonna arenguks vajalik. Projekti läbiviimise tulemusena paranevad oluliselt kalandussektori esindajate kutseoskused, kohanemisvõime ja töösaamisvõimalused väljaspool kalandusvaldkonda	2-3	
4	Projektitegevused on suunatud alternatiivsete (väljaspool	Projektitegevused on suunatud turundus-, finants- ja äritegevuse arendamiseks	2	

	kalandussektorit) tegevusalade tutvustamisele ning väljaõppele	Projektitegevused on suunatud teiste alternatiivsete tegevusalade tutvustamisele ning väljaõppele	3	
5	Hinnang projekti finantsplaanile	Finantsplaanid on äriplaani osana esitatud, kuid projekti läbiviimise maksumus on ülepaisutatud või ei ole realistlik	1	
		Projekti finantsplaanid on hästi koostatud ja projekti läbiviimise maksumus on põhjendatud ja realistlik	2-3	

Minimaalselt 3 punkti

Maksimaalselt 15 punkti

5 tähtsusest järgmist hindamiskriteeriumit				
6	Projekti mõju piirkonna konkurentsivõime ning atraktiivsuse suurendamisele	Piirkonna konkurentsivõime ei suurene oluliselt	1	
		Projekti tulemusena piirkonna ja piirkonna elanike konkurentsivõime paraneb	2	
7	Projekti mõju noorte ettevõtlusele	Projekti mõju noorte ettevõtlusele puudub	1	
		Projekti mõju noorte ettevõtlusele on positiivne. Mitmed koolitavad on nooremad kui 25 aastat	2	
8	Projekti mõju kalandussektori esindajate kalandusalastele kutseoskuste parandamisele	Projekt ei aita kaasa kalandussektori esindajate kalandusalastele kutseoskuste parandamisele	0	
		Projekti tulemusena paranevad kalandussektori esindajate kalandusalased kutseoskused oluliselt	1-2	
9	Projekti elluviimise mõju kalandussektori esindajate tööhõivele	Projekti teostamine ei mõjuta uute töökohtade tekkimist	1	
		On võimalus, et tekivad uued töökohad väljaspool kalandusvaldkonda või laiendatakse tegevust valdkonna sees	2	
10	Projektitegevuste ajaline mõju	Projektitegevuste mõju piirkonnale on lühiajaline, kuid projekti toimumise ajajärgul oluline	1	
		Projektitegevuste mõju piirkonnale on pikaajaline	2	

Minimaalselt 4 punkti

Maksimaalselt 10 punkti

KOKKU on võimalik minimaalselt saada 7 punkti ja maksimaalselt 25 punkti.

5.4.5 Kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine

Hindamiskomisjon hindab selle tegevussuuna projektikonkursile tähtjaks esitatud projektitoetuse taotluseid järgmistel eeldustel:

1. Projekti teostamise eesmärk on kooskõlas MTÜ Võrtsjärve kalanduspiirkond strateegia visiooni ning tegevussuuna strateegiliste eesmärkidega.
2. Projekti elluviimise tulemusena arendatakse välja Võrtsjärve kalanduspiirkonnas asuvaid sadamaid ning viiakse need vastavusse Sadamaseaduse nõuetega.
3. Projektitoetuse taotleja on kalandussektori ettevõtja (välja arvatud Põllumajandusministri määruse nr 38 (24.aprill 2008) § 10 lõike 3 punktis 2 nimetatud ettevõtja), kalandussektori mittetulundusühing või sihtasutus, kohaliku omavalitsuse üksus.
4. Projektitoetuse taotlusega koos on esitatud Põllumajandusministri määruse nr 38 (24.aprill 2008) §-s 20 nõutud dokumendid.

Hindamiskriteeriumid projektitaotluste hindamiseks:

Sadamate ja lossimiskohtade uuendamise hindamiskriteeriumid

	5 olulisemat hindamiskriteeriumit		Hindepunktid	Punktid kokku
1	Piirkonna kalandusettevõtjate kaasatus ja ühistöö	Sadam ei ole vajalik piirkonna kalandusettevõtja(te)le või ajaloolise püügiõiguse omanikele	0	
		Sadama on kasutatav väikese arvu kalandusettevõtjate ning teiste ettevõtjate poolt	1-2	
		Sadamat saavad kasutada kõik piirkonna kalandus- jt ettevõtjad. Tehakse ühistööd sadama haldamisel	3	
2	Majanduslik elujõulisus ja jätkusuutlikkus	Ajalooline püügiõimalus ei taga projekti omaosalust ja jätkusuutlikust.	1	
		Taotleja ajalooline püügiõigus tagab projekti teostamise ja haldamise	2	
		Taotleja ja koostööpartnerite ajalooline püügiõigus tagab projekti teostamise ja haldamise. Ühistööna teostatud projekt tagab jätkusuutlikkuse ning aitab kaasa kohaliku ettevõtluse ning kogu piirkonna arengule	3	
3	Lisaväärtus, uued töökohad ja uus lähenemine	Projektiga lisaväärtusi ja uusi töökohti ei looda. Puudub uuenduslikkus.	1	
		Projekti realiseerimine loob omavalitsuse	2	

		tasandil lisaväärtusi ning eelduse töökohtade tekkeks. Parandab ettevõtluskeskkonda kohalikul tasandil.		
		Projekti realiseerimine loob maakondlikul ja/või piirkondlikul tasandil lisaväärtusi ning eelduse töökohtade tekkeks. Parandab ettevõtluskeskkonda.	3	
4	Seotus arengukavadega ja teiste meetmete ning programmidega	Projektil puudub seotus asjakohaste arengukavade ning teiste meetmete ja programmidega	1	
		Projekt on seotud asjakohaste arengukavadega, kuid ei ole seotud teiste võimalike meetmete ja programmidega.	2	
		Projekt on seotud erinevate arengukavade, meetmete ja programmidega.	3	
5	Projekti eelarve ja ajakava	Eelarve ebaselge ning ei ole realistlik, puudulik ajakava	0	
		Eelarve on kohati ebaselge, kuid võimaldab projekti teostada.	1-2	
		Eelarve ja ajakava selgelt ning arusaadavalt esitatud. Ajakava ja eelarve realistlikud	3	

Minimaalselt 3 punkti

Maksimaalselt 15 punkti

5 tähtsuselt järgmist hindamiskriteeriumit				
6	Projektijuhtimise kogemus ja inimressurss	Taotlejal puudub varasem projektijuhtimise kogemus. Inimressurss on projekti teostamiseks ebapiisav	1	
		Taotlejal on varasem projektijuhtimise kogemus samalaadsete projektide realiseerimisel ning omab inimressurssi nii projekti elluviimisel kui administreerimisel. Projektijuht on läbinud vastava koolituse ja/või omab projektijuhtimise kogemust	2	
7	Projekti elluviimise mõju piirkonna konkurentsivõimele	Piirkonna konkurentsivõime ei suurene oluliselt	1	
		Projekti tulemusena tõuseb piirkonna konkurentsivõime ning atraktiivsus nii puhke-, töö- kui elamispaigana	2	
8	Projektitegevuste mõju strateegia teiste tegevussuundade eesmärkide saavutamisele	Projekt ei toeta teiste tegevussuundade eesmärke	0	
		Projekt toetab teiste tegevussuundade eesmärke	1-2	
9	Projekti mõju keskkonnale	Mõju keskkonnale on neutraalne või ei muutu	1	

		Negatiivne keskkonnamõju väheneb oluliselt, kuna projekt teostatakse eesmärgiga viia sadamakohad vastavusse Sadamaseaduse nõuetega, parandatakse lossimistingimusi jms.	2	
10	Projektitegevuste ajaline mõju	Projektitegevuste mõju piirkonnale on lühiajaline, kuid projekti toimumise ajajärgul oluline	1	
		Projektitegevuste mõju piirkonnale on pikaajaline	2	

Minimaalselt 4 punkti
Maksimaalselt 10 punkti

Kokku on võimalik saada minimaalselt 7 ja maksimaalselt 25 punkti.

6. Finantsplaan

6.1 Strateegia tegevussuunad aastani 2013 (toetussumma protsentuaalne jaotus)

Euroopa Kalandusfondi meetmest 4.1 toetatavate tegevussuundade osas on Võrtsjärve kalanduspiirkonna eelarve jagunemine suundade vahel järgmine:

Tegevussuuna nimetus	EKF meetmest 4.1 Võrtsjärve Kalanduspiirkonnale kavandatud vahendid projektitoetusteks Toetussumma protsentuaalne jaotus (%) muudatused jaotuses alates 15.04.2011 üldkoosoleku otsusest	Reaalne Võrtsjärve kalanduspiirkonnale projektitoetusteks eraldatud summa on 860 570,34 EUR (13 465 000 EEK)	<u>Jääk eurodes 15.04.2011 seisuga, muudatused %-jaotuses kinnitatud üldkoosoleku otsusega</u>
Kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamine	(endine 0%) 25%	215 142, 58 EUR	215 142,58 EUR
Kalandustoodete töötlemine ja otseturustamine	(endine 40%) 35%	301 199,62 EUR	289 869,31 EUR
Kalandusega seotud turismi arendamine ja rannakülade taaselustamine	(endine 25%) 25%	215 142, 58 EUR	49 396,68 EUR

Tegevuste mitmekesistamine	(endine 25%) 10%	86 057,03 EUR	19442,99 EUR
Koolitustegevused	(endine 10%) 5%	43 028,52 EUR	25 897,96 EUR
KOKKU	100%	860 570,33 EUR	599749,52 EUR

7. Lisad

7.1 Strateegia koostamises, täiendamises, aruandluses jne osalenud isikud ja asutused

Strateegia koostamise käigus töörühmi ei moodustatud. Strateegia koostamise protsessi juhtis juhtgrupp, kuhu kuulusid MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond juhatus (Jaanika Kaljuvee, Kalevi Kaur, Erich Saaremaa, Leo Aasa, Marko Vaher), tegevjuhi assistent Angela Leiaru ning Gravitass Consult OÜ konsultant Kärt Leppik.

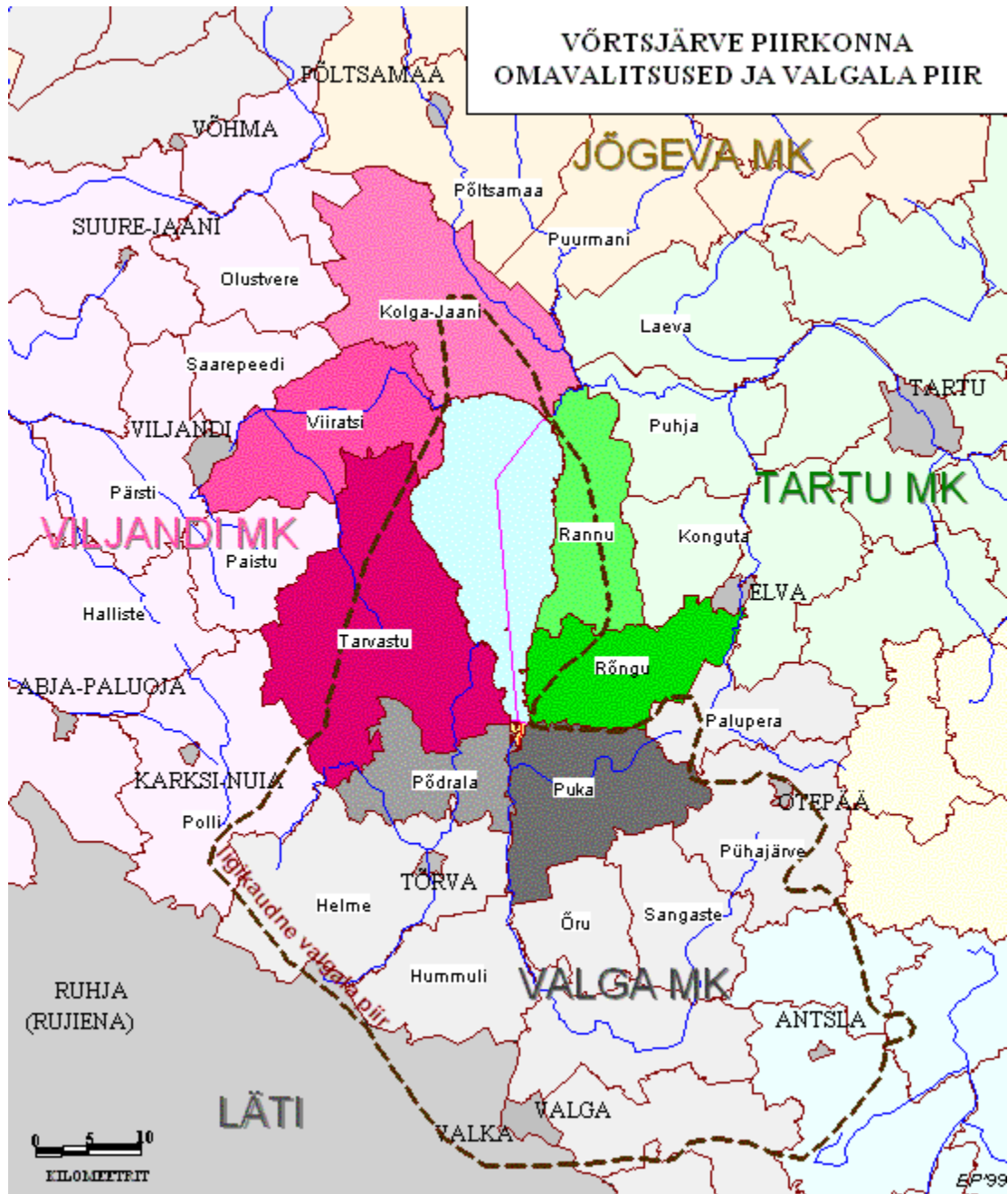
MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmeid ning piirkonna elanikke, organisatsioone ja ettevõtjaid kaasati strateegia kõigis etappides ideede ja hinnangute saamiseks. Ülevaade strateegia koostamise protsessist ja kasutatud meetoditest on väljatoodud strateegia põhiosas peatükis 2.1.

Olulise panuse strateegia koostamisse andnud eksperdid on järgnevad: Ain Järvalt (EMÜ Limnoloogiakeskus), Aimar Rakko (Keskkonnaamet), Jana Maasik (Põllumajandusministeerium, HM Projektid), Jaan Leetsar (Eesti Maaülikool), Jaak Tambets (Eesti Loodushoiu Keskus MTÜ), Andri Plato (Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu), Garri Raagmaa (TÜ Pärnu Kolledž), Eve Külmallik (Põllumajandusministeerium), Madis Reinup (Põllumajandusministeerium), Angela Annilo (PRIA).

7.2 Strateegia kinnitamise protokoll koopia

7.3 Lisamaterjal

7.3.1 Võrtsjärve kalanduspiirkonna kaart

7.3.2 – Võrtsjärve kalanduspiirkonnaga seotud strateegiate ülevaade

1. Võrtsjärve piirkonna turismistrateegia 2015

(http://www.vortsjarv.ee/upl/doc/v_rtsj_rve_turismi_arengukava_29.9.2005.doc)

Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia üks tegevusvaldkondadest on kalandusega seotud turismi arendamine ja rannakülade taaselustamine. Sellest tulenevalt on puutepunkte Võrtsjärve piirkonna turismistrateegiaga 2015 mitmeid.

Turismistrateegias 2015 on Võrtsjärve piirkonna visioon järgmine: Võrtsjärve piirkond on siseturul tunnustatud ja Läänemere regioonis tuntud kui aastaringselt toimiv turismi-, puhkemajanduse- ja elukeskkond, aktiivse puhkuse sihtkoht, Eesti siseveeturismi keskus, mis jätkusuutlikult pakub hästi säilinud ja mitmekesiseid looduskoosluseid.

Kattuvad või seotud eesmärgid Võrtsjärve piirkonna turismistrateegias 2015 välja toodud tegevusvaldkondades on järgnevad:

1) Piirkonna puhkemajandus- ja turismipoliitikas: puhkemajanduses ja turismis töökohtade arvu kasv; piirkonnas külastajate ja turistide poolt tehtavate kulutuste kasv; ööbivate sise- ja välituristide arvu kasv; pakutavate turismiteenuste ja -toodete arvu kasv; Võrtsjärve piirkonna kui ühtse sihtkoht-regiooni tekitamine ja pakkumine (tutvustamine), sh Võrtsjärve Väravate rajamine ja promomine; Eesti siseveeturismi keskuse staatuse; riikliku keskkonna-, regionaal- ja turismipoliitika mõjutamine Võrtsjärvele vajalike otsuste suunas, sh veetaseme tõstmine, navigatsioonitingimuste parandamine ja siseveeturismi arendamisele eurovahendite tagamine (*2006.a alguses saadeti Phare projekti raames ministriumitele ja Riigikogu komisjonile vastavad pöördumised, kuid suuri muudatusi arengus see kaasa ei toonud*);

2) Piirkonna majanduspoliitikas: lisisissetulekuallikate ja uute töökohtade loomine ning olemasolevate töökohtade säilitamine (*turismiettevõtjaid on palju lisandunud viimase kolme aasta jooksul*); majanduse mitmekesistamine ja ümberstruktureerimine põllumajanduselt, kalanduselt ja metsanduselt teenindussektori suunas (*aktiivsemalt kasutatakse ära piirkonna võimalusi ja ressursi, nt võsa hakkepuiduks, roogu ehitusmaterjaliks*);

3) Piirkonna sotsiaalpoliitikas: toimetulekuvõimaluste lisamine suurtest tõmbekeskustest väljaspool; kohaliku initsiatiivi kui arengut käivitava faktori esiletoomine ja toetamine;

4) Piirkonna keskkonnapoliitikas: keskkonda mõjutava tegevuse kavandamisel säästva arengu põhimõtetest lähtumine; olemasolevate loodusväärtuste aktiivne säilitamine – säästev rakendus turismielamuse loomisel looduskeskkonnas; Võrtsjärve piirkonna kui säästva arengu ja aktiivse puhkuse positiivse koosmõju näidispiirkonna arendamine (*veel ei ole konkreetselt seda aspekti palju tutvustatud, aga on kindlasti võimalus tulevikus seda teha*); Võrtsjärve loodusväärtuste aktiivsem eksponeerimine (külastuskeskus);

5) Piirkonna pärandipoliitikas: kultuuriväärtuste aktiivne säilitamine – säästev rakendus turismielamuse loomisel kultuurikeskkonnas (nt purjekaehitus (MTÜ Kaleselts), kaluripäevade raames Valmas tutvustatakse igal aastal kaluritraditsioone, Tondisaarel iga-aastane Tondisaare simman); ajaloo- ja kultuuripärandi eksponeerimine (Valma mees, lossimäe varemete reserveerimine ja eksponeerimine Rõngus); atraktiivsete kultuurisündmuste tekitamine ja traditsiooniks muutumine (10s rattamatk Võrtsjärve ümber tulemas; Võrtsjärve mängud (igal suvel ja talvel); lisaks valdade poolt korraldatud üritused (Rannu vald näitemängudega, Põdrala vald; Oiul rock-kontsert jt).

6) Piirkonna arengu- ja administratiivpoliitikas: piirkondlike koostööprojektide algatamine ja läbiviimine;

Võrtsjärve turismistrateegias on tegevuskava koostatud aastateks 2006-2008. Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegiaga haakuvaid tegevusi on mitmeid, sh:

- 1) erinevate turismipakettide koostamine lähtuvalt sihtgruppide vajadustest ja piirkonna eripärast, pakkudes võimalusi erineva kestvusega puhkuseks kõigiks neljaks aastaajaks ning pikendades külastajate viibimist Võrtsjärve piirkonnas (Võrtsjärve SA on teinud kalepakette ja müünud edukalt; tulemas Võrtsjärve rattaraja marsruut);
- 2) puhkekohtade korrastamine, külastuskeskuste rajamine, sh Võrtsjärve Väravate projekt; Valma Järvepargi (kaluriküla teemapargi) rajamine;
- 3) traditsiooniliste ürituste ellukutsumine ja iga-aastane korraldamine, sh Valma kaluripäevade laiem promomine;
- 4) traditsiooniliste kalapüügivõimaluste ja varustuse tutvustamine, atraktsiooni lülitamine pakettidesse ning pakkumine piirkonna külastajatele (tegevusi on toimunud ja kindlasti jätkuvalt arendatakse);
- 5) Võrtsjärve piirkonna menüü koostamine, sh loetelu ja retseptid järvega seotud roogadest, mida lisaks piirkonna toitlustusasutustele saaksid kasutada ka Tartu ja Viljandi restoranid, nt Rannu juust, kohupiimad, angerjakonservid jne., tegeletakse jätkuvalt selle suuna arendamisega;
- 6) pilliroo rakendus – kasutada pilliroogu ehitus- ja kujundusmaterjalina, kasutusviiside tutvustamiseks käivitada sellesisuline töötuba (Jõesuu rajatavale keskusele nt pannakse roost soojustusmatid ning piirkonnas kasutatakse roogu järjest aktiivsemalt);
- 7) suveniirid – viiakse läbi piirkonna käsitööedenduse ja suveniiritootmise projekt (viidi läbi 2007, kontakt tegijatega on olemas, meisterdatakse ja müüakse savi-, klaasi-, pillirootooteid, käsitööd, männikoortele maalinguid, kalanahast ja soomustest pildid).

2. Võrtsjärve piirkonna arengukava 2006-2010

(http://www.vortsjarv.ee/upl/doc/v_rtsj_rve_piirkonna_arengukava_2006-2010.doc)

Võrtsjärve piirkonna üldvisioon arengukavast aastani 2010 lähtuvalt on: Võrtsjärv ja tema ümbrus on puhas, kalarikas, arenenud infrastruktuuri ja väikeettevõtluseks mitmesuguseid võimalusi pakkuv piirkond. Võrtsjärve ümbrus on suurepärane koht elamiseks ja töötamiseks.

Võrtsjärve piirkonna arengukavas nimetatud eesmärgid, mis on seotud või kattuvad Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegias välja toodud eesmärkide ja tegevustega:

- 1) Välja on arendatud terviklikud puhkepiirkonnad mitmekesise teenuste struktuuriga. Teenuste osutamine on laienenud suveperioodilt ka teistele aastaegadele (*Võrtsjärve Väravate arendamine + eraettevõtjate initsiatiiv, jätkuvalt on probleemiks hooajalisus*);
- 2) Järve ääres on ca 6 nõuetele vastavat erinevate funktsioonidega sadamat või randumiskohta (*Nimetatud eesmärk on tänast situatsiooni arvestades ebareaalne, kuna Võrtsjärvel ei ole veel ühtki nõuetele vastavat sadamat, randumis- ja lossimiskohta. Oluline on teema kindlasti, alustuseks peaks kokku leppima kõige olulisemad 1-3 kohta ning asuma neid nõuetega vastavusse viima*).
- 3) Järveäärsed majutus-, randumis- ja supluskohad vastavad euro- ja keskkonnanõuetele. Järvel funktsioneerib päästeteenistus (*lähiaastate lõikes on eesmärk ebareaalne*);
- 4) Suplus- ja randumiskohtade juurde viivad heakorrastatud teed, rajatud on piisava mahutavusega parklad, korrastatud on prügimajandus, rajatud ja viidasüsteemiga on varustatud lõkke- ja telkimispaigad ning matkarajad (*Võrtsjärve Väravatega seotud kohad toimivad, rajamisel on rattaraja viidastatud marsruut*);
- 5) Puhketegevus on laienenud rannaalalt järvele (*veesõidukeid on igal aastal lisandunud, maist oktoobrini on populaarsed kalesõidud*);
- 6) Puhkemajanduses on hõivatud ca 200 inimest (*turismiettevõtluses hõivatud inimeste arv on kasvanud, avatud on uusi majutuskohti, puudus on toithlustuskohtadest*);
- 7) Igas väljaarendatud puhkepiirkonnas on üks eriline "tõmbenumber" (*Valma väravas Valma mees, Limnoloogias kalad ja akvaariumid jne*);
- 8) Võrtsjärvega seonduvalt toimub vähemalt kolm üle-eestiliselt tuntud massiüritust aastas (*Võrtsjärve rattamatk on teada ja tuntud, teised pigem piirkondliku või kohaliku tähtsusega, võimalust piirkondlikke üritusi laiemalt tutvustada saab tulevikus rohkem kasutada*);
- 9) Kõik järvest möödasõitjad tunnetavad, et on järve ääres, avatud on vaated järvele (*2000. aastast on tegevus selles suunas toimunud, praegu käivad tööd Võrtsjärve Väravate projekti raames ning Rannu vald niidab luhtasid igal aastal*);
- 10) Iga järve äärde suplema tulnud möödasõitja jätab siia vähemalt 100 krooni teenuste tarbimise eest maha (*kalepakettide ostjad kindlasti jätavad arvestataval*

- hulgal raha, lisaks Järvemuuseumi piletid, suveniirid ja kohvik, aga töö käib selle eesmärgi nimel pidevalt);*
- 11) Võrtsjärv on Tartu jaoks kõige populaarsem puhkepiirkond, mis suveperioodil konkureerib ka Otepäega (*aastaks 2013 peaks olema näha, et Võrtsjärve Väravate rajamine on end ära tasunud ning senisest enam on turiste, kes viibivad piirkonnas mitu päeva);*
 - 12) Kohalike arengueelduste tugevdamine, soodsa majanduskeskkonna loomine, ettevõtluse arendamine (*pidev töö ja eesmärk nii Võrtsjärve SA-l kui Võrtsjärvega piirnevatel omavalitsustel);*
 - 13) Rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmine (*Living Lakesi võrgustikku kuulumine, koostööprojektide algatamine ja elluviimine, know-how, kogemuste jagamine, piirkonna tutvustamine rahvusvahelisel tasandil);*
 - 14) Uute töökohtade loomine;
 - 15) Piirkonna mainekujundus ning Võrtsjärve kui "kaubamärgi" teadvustamine ja tuntuks tegemine Eestis ja mujal maailmas (*projektide raames tehakse promoüritusi, aga kaubamärgi tutvustamiseks spetsiaalselt iga-aastaselt vahendeid ei ole, reisikorraldajatele jt võtmeisikutele toimuvad tutvustusreisid).*

Võrtsjärve piirkonna arengukavas väljatoodud tegevused eesmärkide saavutamiseks, mis seotud ka Võrtsjärve kui kalanduspiirkonna arendamisega:

- 1) Võrtsjärve väravate loomine – informatsiooni pakkumine järveäärsetes strateegilistes kohtades asuvates külastus- ja infokeskustes;
- 2) Võrtsjärve-äärsete korrastatud paikade varustamine ajakohaste viitade ja infotahvlitega, veeteede märgistamine;
- 3) Järvel päästeteenistuse korraldamine (*praegu ei ole nii rahvarohkeid kohti ja sellisel tasemel randa, kus oleks randadele ja ujumiskohtadele vastavad nõuded täidetud);*
- 4) Järveäärse ühtse sadamateketi ja randumiskohtade väljaarendamine, veeteede määratlemine (*oleks vaja teha projekt, et välja selgitada, milline randumiskohtade /sadamate arv oleks Võrtsjärve jaoks kõige optimaalsem ning kuidas asuda neid võtmekohti välja arendama ning nõuetega vastavusse viima);*
- 5) Järvel toimuvate puhketeenuste väljaarendamine, sh kalaturism, purjetamine, paadilaenus (*pidev tegevus);*
- 6) Lahenduste leidmine randade puhastamiseks roost ja võsast (*vaja on saavutada kokkulepped osapoolte vahel iga-aastase hoolduse osas, et tagada avatud ja avatavate alade järjepidev hooldus. Oluline on tagada ennekõike nende alade pidev hooldus, mis on üldplaneeringus määratletud puhkealadena);*
- 7) Puhke- ja randumiskohtade varustamine sissesõiduteede, parklate, WC-de, elektri, tanklate ja muude avalike teenustega. Vastavate rahaliste vahendite leidmine ja koordineeritud kasutamine. Jäätmemajanduse korraldamine avalikes randades ja sadamakohtades (*Võrtsjärve Väravatega hõivatud kohad arendatakse välja aastaks 2010, Rannu vald on korda teinud Vehendi puhkekeskuse, Oiu puhkeala on korrastatud Kolga-Jaani valla poolt);*
- 8) Propageerida Võrtsjärve piirkonna turismivõimalusi turismikorraldajatele (*toimuvad tutvustusreisid, töö piirkonna tutvustamiseks toimub pidevalt);*

- 9) Uute, järve piirkonda tervikuna haaravate, regulaarsete ürituste väljatöötamine. Igale rannaosale ja puhkepiirkonnale oma erilise atraktsiooni leidmine (*osaliselt olemas, saab edasi arendada*);
- 10) Ettevõtjatele (ka alustavatele) ja maaomanikele koolitus-, konsultatsiooni- ja informatsioonivõimaluste tagamine sihtasutuse baasil. Võrtsjärve-äärsete puhkemajandusega tegelevate ettevõtjate koostöö koordineerimine (*Võrtsjärve SA teeb pidevalt seda tööd*);
- 11) Suuremate järveäärsete puhkepiirkondade varustamine tsentraliseeritud veevärgi, kanalisatsiooni ja puhastusseadmetega, sh joogivesi ja puhgimisseadmed auto- ja paadituristidele (*Jõesuusse on rajamisel selline koht, teised kohad on veel välja arendamata*);
- 12) Lahendada mootorpaatide keskkonnaohutu tankimine maist-oktoobrini Rannu-Jõesuus, Valmas, Pikasillal, Suislepas ja Vehendis (Limnoloogiakeskuses) - (*praegu ei ole tegeletud, aga on vajalik lähiaastatel see küsimus lahendada*).

Võrtsjärve piirkonna arengukava aastani 2005 nägi muuhulgas ette järgmised kalandusalased tegevused:

- 1) Angerja taastootmise, püügimahtude ja finantseerimismehhanismide pikaajaline määratlemine;
- 2) Võrtsjärve kalurite kui kutseliste kalurite staatuse määratlemine ja vastuolude lahendamine kalapüügiseaduse ja ettevõtlust reguleerivate seaduste vahel (oma seisukohtade selge formuleerimine, juristi kaasamine);
- 3) Loodava Võrtsjärve Sihtasutuse juurde kalanduskomisjoni moodustamine. Endise Võrtsjärve Nõukogu reorganiseerida ja vastavad lahendused leida 2001. aasta I pooleks (*mais 2008 asutati MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond, mis Võrtsjärve kalandusküsimustega tegeleb*);
- 4) Kala püügiarvestuse, kokkuostu ja töötlemise üle parema kontrolli kehtestamine;
- 5) Angerja ette- ja järelkasvatuse tingimuste loomine, angerja kohapealne ettekasvatamine (*2009.aasta aprilli seisuga tegeleb 1 ettevõtja*);
- 6) Kala veterinaar-, tervise- ja keskkonnakaitse nõuetele vastavate töötlemis- ja säilitustingimuste loomine, omaette töötlemispunktide väljaarendamine. Vastavate täiendavate vahendite leidmine;
- 7) Kala müügiõrgu, sh kohapealse väljaarendamine koos vastava infosüsteemi ja nõuetele vastavate müügipunktidega (võimalik ka kauplusauto);
- 8) Kalurite ühissetevõtluse arendamine infrastruktuuri haldamiseks ja kalandust teenindavate tootmisalade arendamiseks.

Uuendatud Võrtsjärve piirkonna arengukavas 2006-2010 kalandusvaldkonda enam ei kajastatud, kuna Võrtsjärve Sihtasutuse nõukogu oli vastu võtnud vastavasisulise otsuse. Väljatoodud tegevused on tänagi aktuaalsed ja saavad suures osas kajastatud Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegias.

3. Võrtsjärve hoiuala kaitsekorralduskava

(http://www.vortsjarv.ee/upl/doc/v_rtsj_rve_kkk_7.12.2006.doc)

Võrtsjärve hoiuala kaitsekorralduskavas on nimetatud tegevused, mille puhul on suurema tõenäosusega ette näha olulist mõju hoiuala loodusväärtuste seisundile ning mille puhul peab hindama mõju keskkonnale. Loetelus olevad tegevused on seotud ka Võrtsjärve kalanduspiirkonna arengukavas kavandatud tegevustega: randumiskohtade rajamine, taastamine, laiendamine; teede ja parklate rajamine, laiendamine, taastamine (nt Jõesuu); tiheasustusalade kehtestamine (nt Valma), laiendamine; supelrandade alade laiendamine; veesõidukite laenuskohtade asutamine (laenuskohad määravad sõidukiga veele mineku kohad). Hoiuala kaitseväärtusi eeldatavalt mõjutada võivad tegevused võivad olla ka: turismi ja puhkemajanduse korraldamine, ettevõtluse soodustamine, infrastruktuuri arendamine, kalamajandus, põllumajandus.

Kaitsekorralduslike tegevustena on muuhulgas välja toodud:

- 1) kalastiku ja muu järve vee-elustiku kaitse;
- 2) hoiuala loodusväärtuste tutvustamine ja puhkemajandus;
- 3) arendus- ja majandustegevuste mõju hindamine

4. Võrtsjärve piirkonna üldplaneering

(http://www.vortsjarv.ee/upl/doc/vortsjarve_piirkonna_yldplaneering.pdf)

Võrtsjärve piirkonna üldplaneering on samuti Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegiaga väga tihedalt seotud dokument. Üldplaneeringu kohaselt on Võrtsjärve ääres randumiskohti 33, neist enamus on eravalduses olevad kanalid (lautrid), mida kasutavad kalurid ja paadiomanikud. Potentsiaalseid sadamakohti tuuakse välja 3: Valma, Limnoloogia ja Kivilõppe. Nimetatud on kavatsust taastada turismilaeva reisirid Tartust Võrtsjärve erinevatesse sihtpunktidesse (Oiu, Suislepa, Pikasilla ja Jõgeveste). Laevamarsruudi käivitamist peetakse võimalikuks koostöös Sihtasutusega Emajõe Jõeriik.

Võrtsjärve piirkonna puhkevõimalustest on üldplaneeringus nimetatud järgmisi: ranna ja veekogudega seotud harrastused; paadi- ja laevaturism, kalapüük; hooajaline puhkus maamajas; muud puhkevõimalused (Torupillitalu, ratsutamisevõimalused, Limnoloogiakeskuse külastuskeskus jt).

Lahendamist vajavate küsimustena tuuakse välja: turismiteenuste väike maht ja halb kättesaadavus; puhkealade infrastruktuuri vähene väljaarendatus; pilliroo vohamine ja võsastumine rannaaladel (probleemid rannaala puhastamise ja korrashoiuga); vähene informatsioon järve kui terviku ja puhkealade kohta, viidasüsteem puudub.

Turismihooaja pikendamiseks ja pakutavate turismiteenuste valiku laiendamiseks tuuakse võimalustena välja erinevateks aastaegadeks pakettide ja sobivate tegevuste pakkumine, aktiivse puhkuse teenuste pakkumine ka talvisel hooajal, atraktiivsete ürituste korraldamine. Rõhutatakse asjaolu, et Võrtsjärve puhkealade koormustaluvus ei ole väga

suur, mistõttu tuleb hoolikalt läbi mõelda optimaalsed külastajate arvud ja sihtgrupid, kellele teenuseid pakutakse.

Kalamajanduse osas tuuakse välja tegevused, mis lähiaastatel tähelepanu ja lahendusi vajavad:

- angerjamajanduse eelisarendamine;
- füüsilisest isikutest ettevõtjatena tegutsevate kutseliste kalurite ühistegevuse arendamine koos võimaliku ühistegevuse vormi moodustamisega;
- kalanduse infrastruktuuri korrastamine ja väljaarendamine, pidades silmas võimalikku ühinemist Euroopa Liiduga;
- kontaktide loomine ja sidemete arendamine turismi-, puhke- ja toitlustusteenust pakkuvate ettevõtjatega;
- kalaturismi võimaluste loomine ja arendamine.

Üldplaneeringus on välja toodud sadamaaladeks, randumiskohtadeks reserveeritud ala rannikul, samuti puhkealadeks reserveeritud alad.

5. MTÜ Võrtsjärve Ühenduse Strateegia 2008-2013 (www.vortsjarveyhendus.ee)

Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia ja MTÜ Võrtsjärve Ühenduse strateegia peamised kokkupuutepunktid on turismivaldkonnas, ettevõtluse ja infrastruktuuri arendamises.

Strateegia peaesmärkidena nimetatakse muuhulgas:

- Tugev ja arenenud turismi tugistruktuur, mis tagab loodus- ja kultuuriressursside parema kasutamise ning piirkonna puhkevõimaluste mitmekesistamise;
- Arenenud ja arenev innovatiivne ja alternatiivne ettevõtlus;
- Arenenud ja arenevad piirkonna arengut tagavad infrastruktuuri tugivõrgustikud

Kalandusega seonduvaid tegevusi käsitletakse strateegias minimaalselt, mainitud on veeteede arendamist, puhkealade korrastamise vajadust ning erinevaid loodus- ja keskkonnakaitselisi piiranguid, mida tuleb arendustegevuse juures silmas pidada. Tähelepanu pööratakse uute töökohtade loomisele ja väikeettevõtluse arendamisele.

6. Võrtsjärve kalamajanduse arengukava 2007-2012

Võrtsjärve kalamajanduse arengukava on Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegiaga väga tihedalt seotud. Arengukava on koostatud 2006. aastal Ain Järvalti ja Alo Laasi poolt. Kalamajanduse arengukava näol tegemist traditsioonilise arengukavaga, välja ei ole toodud visiooni, eesmärgi ega lähiaastateks kavandatud tegevusi.

Antakse põhjalik ülevaade ressurssidest ning analüüsitakse tegureid, mis Võrtsjärve kalamajandust nii lähiaastatel kui pikemas perspektiivis võivad mõjutada.

Piirkonna kalamajanduse võimaluste osas tuuakse arengukavas välja järgmised kalanduspiirkonna arengut soodustavad tegevused:

- kalanduse infrastruktuuri korrastamine ja väljaarendamine;
- alternatiivsete tegevuste käivitamine, nt kalakasvatused ja –töötlemine;
- kala väärindamine piirkonnas annab võimaluse ka täiendavate töökohtade tekkeks ning kalurite sissetulekute suurenemiseks;
- kalaturismi võimaluste loomine ja arendamine;
- püügivahendite ja kutseliste kalurite arvu vähendamine;
- Võrtsjärve kalurite koondumine ühtsesse organisatsiooni, et ühiselt tegeleda kalandusega seotud infrastruktuuri korrastamise jm küsimustega;
- võimalus Võrtsjärve ”kalapüügipiirkonna” või ”kalapüügiõiguse” rentimiseks;
- mitte muuta kehtivaid püügipiiranguid ning püügikoormust;
- Võrtsjärve toidubaas võimaldab angerjale kuni viis korda suuremat asustustihedust, küsimus on klaasangerja ostuhinnas (praegu ei suudeta suuremat kogust angerjamaine osta);
- olemas potentsiaal kohavarude suurendamiseks;
- võimalus veeliikluse paremaks korraldamiseks.

7.3.3 – MTÜ Võrtsjärve kalanduspiirkond tegevusgrupp ja tegevuspiirkond

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond tegevusgrupp asutati asutamisosusega 21.mail 2008 eesmärgiga arendada Võrtsjärve kalanduspiirkonda tervikuna ning aidates kaasa kalanduspiirkonnas toimuvate tegevuste tutvustamisele ja piirkonna jätkusuutlikkuse tagamisele.

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond tegevuspiirkonnaks on järgmiste kohalike omavalitsusüksuste (sh kuni 4500 elanikuga linnade) territoorium: Rõngu, Rannu, Puhja, Laeva, Kolga-Jaani, Viiratsi, Tarvastu, Põdrala ja Puka vald. MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkonna registreeritud asukoht ja tegevuskoht on Valma küla, Viiratsi vald, Viljandimaa.

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond on mittetulundusühing, mille põhikirjaline eesmärk on seotud kalandussektori tegevuste edendamise ja Võrtsjärve piirkonnas ning mille liikmetest 63,89 % (36st liikmest 23 liikme) tegevus on otseselt seotud kalandussektoriga.

Võrtsjärve kalanduspiirkonnas tegutseb kalureid (kalapüügiloa omanikke ja abikalureid) 2010.aasta 14.detsembri seisuga 45. Neist 45st on 11 kalurit registreeritud elukohaga Viljandi linnas, 15 Viiratsi vallas, 3 Tarvastu vallas, 2 Kolga-Jaani vallas, 1 Pärsti vallas, 5 Rannu vallas, 3 Rõngu vallas, 1 Puka vallas, 1 Põdrala vallas, 1 Pärnu linnas, 1 Elva linnas, 1 Tallinnas. Lisaks tegeleb 2010.aasta seisuga Võrtsjärve piirkonnas 1 kalakasvatusega tegelev ettevõtte (Triton PR AS).

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmeteks rakenduskava esitamise seisuga on 23 kalurit:

10 kalurit Viiratsi vallast (Enno Kell FIE, Antti Meikar FIE, , Marant OÜ, Järvekala OÜ, Mare Kilk FIE, Viktor Savik FIE, Ants Leiaru FIE, OÜ Endu-Inni, Heiti Meikar FIE, Viktor Jeršov FIE), 3 Rannu vallast (Jaan Reitsnik FIE, Allan Reitsnik FIE, Ruusaku OÜ), 2 Rõngu vallast (Erich Saaremaa FIE, Janar Väljaots FIE), 1 Kolga-Jaani vallast (Uuno Piir FIE), 2 Tarvastu vallast (Aivar Kärp FIE, Andres Palumaa FIE), 1 Pärsti vallast (Heino Kobak FIE), 3 Viljandi linnast (Must-Walge Sisustus OÜ, Järve OÜ, Sandemer OÜ), 1 Puka vallast (Rein Puurits FIE) .

Lisaks on MTÜ liikmeteks 2 turismiettevõtjat (Jaan Leetsar, Peerna turismitalu Viiratsi vallas, Rannaküla Tall OÜ, Rõngu vallas), 1 põllumajandusettevõtja (Ruudiaru talu FIE, Viiratsi vald), 1 toidukaupade sh kala ja kalatoodete müügiga tegelev ettevõtte (Sprattus OÜ), 5 Võrtsjärvega piirnevat omavalitsust (Rannu vald, Viiratsi vald, Kolga-Jaani vald, Rõngu vald ja Tarvastu vald) , 3 mittetulundusühing (Kaleselts MTÜ, Oiu Arendus MTÜ ning Vaibla Puhkeala MTÜ (kalandussektori mittetulundusühing) ja 1 sihtasutus (Võrtsjärve SA).

7.3.4 - Tegevusgrupi liikmete kogemus kohaliku algatuse ja koostööprogrammide rakendamisel

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmete (ettevõtjad, vabaühendused ja kohalikud omavalitsused) ühistöö kogemus tugineb pikaajalisel piirkonna arendustööl. 1998. aasta lõpus algatasid seitsme Võrtsjärve äärse kohaliku omavalitsuse juhid - Tarvastu, Viiratsi, Kolga-Jaani, Rannu, Rõngu, Puka ja Põdrala vallad ning Viljandi, Tartu ja Valga maavalitsused laiapõhjalise arutelu piirkonna arendamise võimalustest ning kirjutasid alla ühiskavatsuste protokollile. 03. mail 2000.a. asutati Võrtsjärve Sihtasutus, milline seni on koordineerinud eeskätt turismialast koostööd ja arengut piirkonnas.

Koostatud on järgmised kogu piirkonda käsitlevad arengudokumendid sihtasutuse eestvõtmisel:

- * Võrtsjärve piirkonna arengukava aastateks 2000 – 2005 (2000);
- * Võrtsjärve piirkonna üldplaneering (2003);
- * Võrtsjärve piirkonna arengukavana 2006 – 2010 (2005);
- * Võrtsjärve piirkonna turismistrateegia aastaks 2015 (2005).

Mainitud arengudokumente on käesoleva strateegiadokumendi koostamisel arvesse võetud, kajastatud erinevates arengudokumentides kattuvad ühishuvid ja kavandatavad tegevused.

Võrtsjärve Sihtasutusel on ühtlasi pikaajalised kogemused nii riiklike kui rahvusvaheliste projektide juhtimisel, projektitaotluste koostamisel ning piirkonna ettevõtjate, valdade, riigiasutuste ja kolmanda sektori organisatsioonide vahelise töö korraldamisel, erinevate huvigruppide kaasamisel piirkonna arendustegevusse.

Võrtsjärve piirkonna kogukonna arendamiseks ja toetatavate tegevuste koordineerimiseks asutati 19. aprillil 2006.a. kohaliku tegevusgrupina MTÜ Võrtsjärve Ühendus, mille tegevus hõlmab 8 omavalitsuse – Tarvastu, Viiratsi, Kolga-Jaani, Kõo, Rannu, Rõngu ja Saarepeedi valla ning Võhma linna – territooriumi ning organisatsiooni liikmeks on ka Võrtsjärve Sihtasutus. Seega on MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmeteks olevatel valdadel juba hea kogemus uue organisatsiooni käivitamisel ja tegevuste koordineerimisel, sh arengudokumentide koostamisel ning strateegiaprotsessides osalemisel. Kõigil MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmeteks olevatel omavalitsustel on olemas kehtivad valdade arengukavad ja üldplaneeringud.

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond juhatuse liikmeteks on (seisuga 13.04.2011.a.): Kalevi Kaur (Kolga-Jaani, Viljandimaa); Lauri Koni (Rannu vald, Tartumaa); Erich Saaremaa (Valguta küla, Rõngu vald, Tartumaa); Leo Aasa (Valma küla, Viiratsi vald, Viljandimaa); Marko Vaher (Valma küla, Viiratsi vald, Viljandimaa).

Juhatuse liikmed nagu ka teised MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmed on aktiivsed kodanikud, osaledes ka teiste organisatsioonide ning ettevõtete tegevuses ning omades

kogemusi nii kohaliku algatuse kui koostööprogrammide rakendamisel. Varasem koostöökogemus erinevate sektorite vahel ning aktiivne suhtumine piirkonna arendustegevusse on kasuks MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond tegevuse käivitamisel ja organisatsiooni arendamisel.

Juhatuse liige Kalevi Kaur on ametis Kolga-Jaani vallavanemana, lisaks on ta Viljandimaa Omavalitsuste Liidu aseesimees, Eesti Maaomavalitsuste Liidu juhatuse liige ning MTÜ Leie Jahimeeste Seltsi esimees.

Juhatuse liige Erich Saaremaa on Erich Matkad OÜ omanik, FIE ning töötab ka kalurina.

Juhatuse liige Leo Aasa on osanik osaühingus Järvekala ning on ühtlasi Kutseliste Kalurite Ühingu liige.

Juhatuse liige Marko Vaher on osaühingu Marant osanik ning MTÜ Kaleselts liige.

Juhatuse liige Lauri Koni on osaühingu Ruusaku juhatuse liige.

Ants Leiaru ja Marko Vaher on MTÜ Kaleselts (asutatud 17.04.2007) liikmed ning OÜ Marant osanikud. MTÜ Kaleselts on loodud Võrtsjärve paadiehitustavade taaselustamiseks, püstitatud on paadikuur ning tegeletakse kalepaatide ehitusega. Paadikuuri püstitamise ja paatide ehitamise projekti rahastab Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus.

Jaan Leetsar on Valma küla külavanem, Eesti Maaülikooli õppejõud (dots dr (majandus)) ning MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond revisjonikomisjoni liige.

Umbes kolmandik MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmeteks olevatest kaluritest on MTÜ Valma Külaselts'i liikmed (asutatud 28.märts 2007): Enno Kell, Leo Aasa, Marko Vaher, Ants Leiaru, Jaan Leetsar. Külaselts on välja töötanud küla arengukava ning erinevate rahastajate abiga on külla rajatud spordiplats, alustatud on külavaheteede korrastamise ja liigvete ärajuhtimisega (riigi rahastusel). Valma Külaseltsi eestvõtmisel toimub aastaringselt ka mitmeid traditsioonilisi üritusi (jaanipäev, kalurite päev, tähtpäevad ning kontserdid, lasteüritusi jms.).

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond kalurid on ka Kutseliste Kalurite Ühing MTÜ liikmed (Leo Aasa, Enno Kell, Kärp Aivar, Meikar Anti, Palumaa Andres, Reitsnik Jaan, Tihane Gunnar, Vaher Marko). Kutseliste Kalurite Ühing esindab kalureid riigiasutustega suhtlemisel, peamiselt kalapüügi reguleerimise küsimustes.

7.3.5 - Tegevusgrupi haldamise funktsionaalsuse lühikirjeldus

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond võttis tegevuse käivitamiseks ja juhtimiseks ametisse tegevjuhi, kes ei ole palgal töölepinguga, vaid ostetakse teenusena sisse (OÜ A.N.K Grupp). . Tegevjuhi ülesandeks on kohaliku tegevusgrupi tegevuse sisuline koordineerimine ja juhtimine, sh projekti läbiviimiseks vajalike hangete ettevalmistamine ja läbiviimine, lepingute ettevalmistamine, suhtlemine tegevusgrupi partnerite (kohalikud omavalitsused, mittetulundusühingud ja ettevõtjad), erinevate sihtgruppide ja PRIAga, vajalike uuringute ja eksperthinnangute tellimine ning aruandluse koostamine. Tegevjuht korraldab strateegia väljatöötamise protsessi käivitamise ja selle valmimise kavandatud perioodi jooksul ning strateegia tegevuste elluviimise ning projektikonkursside läbiviimise strateegia eesmärkidele vastavalt. Tegevjuht palgati kindlate tööülesannete täitmiseks ning tulemuste saavutamiseks ning tema tööaeg ei ole lepingus fikseeritud. Tegevjuhi töömaht sõltub töövõtulepinguga talle pandud ülesannete hulgast ning need kirjeldatakse poolte vahel sõlmitud lepingus. Tegevjuhi tööd kontrollib MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond juhatus, kes on tööandja rollis. Tegevjuht alustas vastavalt MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond juhatusega sõlmitud lepingule tööd 4.augustil 2008.aastal.

Igapäevaseks asjaajamiseks võeti ametisse töölepinguga tegevjuhi assistent, kes asus täistööajaga tööle Rannu-Jõesuus Võrtsjärve külastuskeskuses. Assistent alustas tööd 4.augustil 2008.aastal. Assistenti ülesandeks on igapäevaselt korraldada MTÜ asjaajamist, vastata partnerite ja erinevate sihtgruppide esindajate päringutele seoses MTÜ tegevusega Võrtsjärve piirkonnas, jagada informatsiooni MTÜ kavandatavate tegevuste kohta (infomaterjalide koostamise korraldamine, teabelehe väljaandmise korraldamine, veebilehe pidamise ning täiendamise korraldamine) ning tegevjuhi abistamine vastavalt viimase poolt antud ülesannetele. Seoses strateegia koostamise protsessiga, on assistendi ülesandeks MTÜ liikmete ja teiste piirkonna huvigruppide informeerimine ja kaasamine protsessi, seminaride ja töörühmaohtumiste tehniline ettevalmistus ning tegevjuhi assisteerimine muudes strateegiaga seotud küsimustes.

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond kontori lahtiolekuajad on tööpäevadel kella 8-17ni. Lisaks seoses infokeskuse tööga on maja avatud kella 18.00ni.

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkonna tegevust juhib ja seda esindab juhatus, milles on 5 liiget. Iga juhatuse liige esindab MTÜ-d kõigis õigustoimingutes. Juhatus otsuse langetamiseks on vajalik juhatuse liikmete koosseisu poolthälteenamus. Juhatus nimetab ametisse tegevjuhi, kes on igapäevaselt vastutav organisatsiooni tegevuse, sh finantstegevuse eest. Tegevjuhi ülesandeks on organisatsiooni tegevuste ja rahavoogude planeerimine organisatsiooni võimekusele ja eesmärkidele vastavalt. Tegevjuhil on aastatepikkune organisatsiooni juhtimise kogemus (Võrtsjärve Sihtasutuse juhataja ja juhatuse liikme ametis alates aastast 2000), sh riiklike ja rahvusvaheliste projektide taotlemise ja elluviimise kogemus.

Raamatupidamise teenuse ostab MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond teenusena sisse.

Vastavalt 21.mail 2008.s. sõlmitud asutamislepingule on liikmete mittetulundusühingu liikmeks astumise tasud järgnevad: kohalikel omavalitsustele 5000 krooni, millele lisandub 1000 krooni iga vallas elava kaluri kohta, mittetulundusühingutele 500 krooni ning ettevõtjatele 1000 krooni. MTÜ iga-aastane liikmemaksu suurus kehtestatakse üldkoosoleku otsusega.

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond kasutab kontorit, mis asub Võrtsjärve külastuskeskuses (Rannu-Jõesuu, Vaibla küla, Kolga-Jaani vald).

Asukoha muutmise oli tingitud Võrtsjärvega seotud oluliste organisatsioonide koondamisest ühe katuse alla, et saavutada koostöös parimaid tulemusi piirkonna arendamiseks.

7.3.6 – Võrtsjärvel realselt kasutuses olevate randumis- ja lossimiskohtade ülevaade

Nimi	Aadress	Valdaja nimetus	Valdaja kontaktid	Märkused
Kaarlijärve	Tartumaa, Rannu vald	Riik		
Limnoloogiakeskus	Tartumaa Rannu vald Vehendi küla	Riik/Eesti Maaülikool	Tel: 7 454546, e-post: info@limnos.ee	
Puurits	Tartumaa Rõngu vald	Raivo Puurits	Tel: 5052028	
Rannaküla	Tartumaa Rõngu vald Rannaküla	Rõngu Vallavalitsus	Tel: 7314480, e-post: rongu@rongu.ee	
Rannu-Jõesuu (2 randumiskohta, 1 Kolga-Jaani vallas, 2.Rannu vallas)	Tartumaa/Viljandimaa, Rannu/Kolga-Jaani vald	Rannu Vallavalitsus/ Võrtsjärve Sihtasutus	Tel: 5298561, e-post: jaanika@vortsjarv.ee	hooldatud
Sikk Johannese randumiskoht	Tartumaa, Rõngu vald	Johannes Sikk		
Eha Allekandi randumiskoht	Tartumaa, Rõngu vald	Eha Allekand		
Salu randumiskoht	Tartumaa Rõngu vald			
Tamme	Tartumaa Rannu vald Tamme küla	Lembit Pärna		Hooldatud omanike poolt
Tiia Bogdanovi randumiskoht	Tartumaa, Rannu vald	Tiia Bogdanov		
Vehendi	Tartumaa Rannu vald Vehendi küla	Rannu Vallavalitsus	Tel: 7454118, e-post: vallavalitsus@rannu.ee	
Kivilõppe	Viljandimaa Tarvastu vald Soe küla	Keskkonna- inspeksioon	Tel: 6962236, e-post: valve@kki.ee	Objekt tagastamisel
Oiu	Viljandimaa Kolga- Jaani vald Oiu küla	Oiu sadam	tel 50 66 426, anmar@oiusadam.ee ; omanikud: Anmar Pihlak, Romet Elmaste. Operaatorid: MTÜ Oiu Arendus, MTÜ Oiu Jahtklubi	Käimas renoveerimistööd, plaanitakse Sadamaregistris registreerimist 2011.aastal
Tamme polder	Viljandimaa Tarvastu vald	Taluliit/Rante II AS	Tel: 7362962, e-post: rantell@rantell.ee	
Vaibla	Viljandimaa Kolga-Jaani vald Vaibla küla	Uuno Piir FIE	Tel: 5174924	
Valma	Viljandimaa Viiratsi	Eraomanduse	e-post:	

	vald Valma küla	s: Enno Kell, Marko Vaher jt	kaleselts@gmail.com	
Saba	Viljandimaa Viiratsi vald Valma küla			
Suislepa	Viljandimaa Tarvastu vald Maltsa küla	Tarvastu Vallavalitsus		
Sula	Viljandimaa Tarvastu vald			
Soka	Viljandimaa Tarvastu vald	OÜ Anija Mehed	Tel: 7303 535	
Pikasilla	Valgamaa Põdrala vald	Põdrala Vallavalitsus		

7.4 MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmete nimekiri strateegia kinnitamisel

